รวมวิชา

คู่มือชั้นประถมปีที่ ๗

บรรจุวิชา

ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
หน้าที่พลเมือง ศีลธรรม
ธรรมชาติศึกษา ภาษาไทย
สุขศึกษา

จัดทำโดย
อาจารย์สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ.
และคณะอาจารย์แห่งสำนักงานสถาพร

พิมพ์จำหน่ายที่ สำนักงานสถาพร ถนนมหาราช พระนคร

372
ร 821ร

1013

๒๙ ก.ค. ๙๙
กรมสามัญศึกษา

คู่มือชั้น ฉบับรวมวิชา

ประถมปีที่ ๑

372
๑

พิมพ์ใหม่

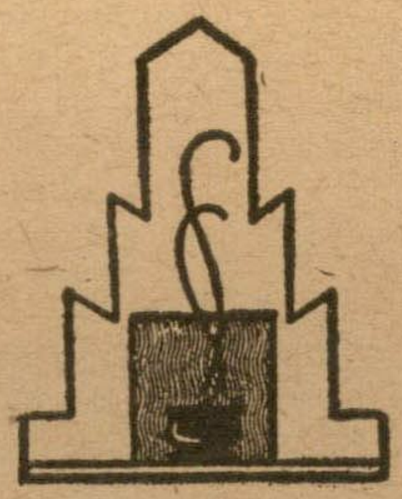
ครั้งที่ ๑๓

ตรงประมวลใหม่ ของกระทรวงศึกษาธิการทุกประการ

●

วิชาที่รวม

ศีลธรรม หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
ธรรมชาติศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย (แต่งความ)

รวบรวมโดย

อาจารย์สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ,

สำนักงานสถาพร จัดพิมพ์

ถนนมหาราช (ท่าช้างวังหลวง) พระนคร

๗/-

คำนำ

ในการพิมพ์คู่มือชั้นครั้งนี้นับเป็นการแก้ไขใหม่อีกครั้งหนึ่ง เป็นการแก้ไขที่สำคัญ คือ การจัดหัวข้อใหม่ให้ตรงตามลำดับในประมวลการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ก่อนหัวข้อต่าง ๆ ถึงจะมีครบตามประมวล แต่ก็มีลำดับไม่เป็นไปตามประมวลโดยทางผู้แต่งจัดลำดับตามความเหมาะสมของเนื้อวิชาบ้าง ตามระยะเวลาหรือฤดูกาลใน ๑ ปี บ้าง หรือตามความเกี่ยวกับเนื้อเรื่องบ้าง คุณครูบางท่านดูแต่ผิวเผินก็ว่าไม่ตรงตามประมวล ความจริงหัวข้อในหนังสือมีตรงตามประมวล แต่ลำดับไม่ตรง ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมและสะดวกแก่การดูและการสอนตามประมวล สำนักงานจึงมอบให้ผู้แต่งจัดลำดับใหม่ เป็นการยกหัวข้อตามประมวลทุกระยะ ตั้งแต่ต้นจนจบ จึงหวังว่าจะเป็นประโยชน์และสะดวกแก่ผู้ใช้ยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ยังได้ปรับปรุงเพิ่มเนื้อวิชาให้มากขึ้นด้วย เพื่อจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น ถ้าผู้ใช้คิดว่าต้องการจะแสดงความคิดเห็นอย่างใด โปรดกรุณาบอกไปโดยจดหมายยังสำนักงานก็จะทำให้สำนักงานดัดแปลงแก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไปให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

สำนักงานสถาพร

เลขห้อง 214
เลขหมู่ 372
ป527ก
ทะเบียน

๒๙ ก.ค. ๔...
กรมพลศึกษา

สารบาญ

ศีลธรรม

			หน้า
บทที่	๑	พระพุทธประวัติ	๑
,,	๒	พระรัตนตรัย	๒
,,	๓	เบญจศีล เบญจธรรม ...	๔
,,	๔	มารยาทในการรับประทานอาหาร	๕
,,	๕	มารยาทในการประชุม ...	๖
,,	๖	สัมมาคารวะโดยทั่ว ๆ ไป ...	๗
,,	๗	ความเชื่อฟัง	๗
,,	๘	ความซื่อสัตย์สุจริต	๘
,,	๙	การตรงต่อเวลา	๙
,,	๑๐	ความขยันในการงาน	๑๐
,,	๑๑	การทำงานด้วยความมีระเบียบ	๑๐
,,	๑๒	การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล	๑๑

หน้าที่พลเมือง

			หน้า
บทที่	๑	หน้าที่ต่อโรงเรียน	๑๓
,,	๒	หน้าที่ต่อครอบครัว	๑๖

ภูมิศาสตร์

			หน้า
บทที่	๑	ทิศสำคัญ	๑๙
,,	๒	แผนที่	๒๐
,,	๓	การคมนาคมในท้องถิ่น ...	๒๒
,,	๔	ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ...	๒๓

ประวัติศาสตร์

บทที่	๑	ระยะเวลาและการนับเวลา ...	๒๖
,,	๒	การเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา...	๒๗
,,	๓	เรื่องหัวหน้า	๒๘

ธรรมชาติศึกษา

บทที่	๑	ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ...	๓๐
,,	๒	น้ำร้อนกับไอน้ำเดือด	๓๒
,,	๓	ลมว่าว	๓๓
,,	๔	สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ...	๓๔
,,	๕	พืช ผลไม้ และดอกไม้ ...	๓๖
,,	๖	สัตว์	๓๗
,,	๗	แผ่นดิน และหิน	๔๐

สุขศึกษา

			หน้า
บทที่	๑	อาหาร น้ำ และอากาศ ...	๔๒
,,	๒	การออกกำลังกายและ-การพักผ่อน	๔๓
,,	๓	การป้องกันอวัยวะที่สำคัญ-บางอย่าง	๔๔
,,	๔	การรักษาสุขภาพของ-ร่างกาย	๔๖
,,	๕	การรักษาสุขลักษณะของ-เครื่องนุ่งห่ม	๔๗
,,	๖	การรักษาสุขลักษณะของ-เครื่องใช้และเคหสถาน ...	๔๘
,,	๗	การป้องกันโรคติดต่อ-บางอย่าง	๔๙
,,	๘	การปฐมพยาบาลอย่างง่ายๆ...	๕๑
,,	๙	อุบัติเหตุและการป้องกัน ...	๕๒

ภาษาไทย

			หน้า
เรื่องที่	๑	เด็กเลี้ยงแกะ	๕๔
,,	๒	เต่าแข่งกับกระต่าย	๕๕
เรื่องที่	๓	หมากับเงา	๕๕
,,	๔	ราชสีห์กับหนู	๕๖
,,	๕	พ่อกับลูก	๕๖
,,	๖	ตุ๊กตาของฉัน	๕๗
,,	๗	ลูกแมวของฉัน	๕๗
,,	๘	ผลไม้ที่ฉันชอบกิน	๕๘
,,	๙	คุณแม่ของฉัน	๕๘
,,	๑๐	น้องร้องไห้	๕๙
,,	๑๑	ที่ตั้งโรงเรียน	๕๙
,,	๑๒	สวนครัวในโรงเรียน ...	๖๐
,,	๑๓	ฉันจะเป็นนักเรียนที่ดี ...	๖๐
,,	๑๔	ของชาติสวย	๖๑
,,	๑๕	กา	๖๑
,,	๑๖	เวลาเช้า	๖๒
,,	๑๗	เล่นว่าว	๖๒
,,	๑๘	ฝน	๖๓
,,	๑๙	น้ำท่วม	๖๓
,,	๒๐	ยุงเป็นสัตว์ร้าย	๖๔
,,	๒๑	ลมหนาว	๖๔
,,	๒๒	วันขึ้นปีใหม่	๖๕

ชั้นประถมปีที่ ๑

★

ศีลธรรม

บทที่ ๑ พระพุทธประวัติ

เราเป็นคนไทย เรานับถือพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาสั่งสอนให้เราประพฤติดี เราจึงมีความสุข

ผู้ให้กำเนิดพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้า เราจึงควรรู้จักพระพุทธเจ้าว่าเป็นใคร ประวัติของพระพุทธเจ้าเรียกว่า พระพุทธประวัติ

พระพุทธเจ้าเป็นลูกพระเจ้าแผ่นดิน เกิดในอินเดีย

พระพุทธเจ้าเป็นลูกพระเจ้าแผ่นดิน พระบิดาชื่อ พระเจ้าสุทโธทนะ พระมารดาชื่อ พระนางสิริมหามายา พระพุทธเจ้าเกิดเมื่อวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ สองพันปีกว่ามาแล้ว ท่านเกิดที่เมืองกบิลพัสดุ์ ในประเทศอินเดียตอนเหนือ มีชื่อที่แรกว่า สิทธัตถะ

พระพุทธเจ้าออกบวช

เมื่อพระพุทธเจ้าอายุได้ ๒๙ ปี ท่านเกิดเบื่อหน่าย มองเห็นว่าคนเรานี้มีแต่ทุกข์ เกิด, แก่, เจ็บ, ตาย เป็นความทุกข์ทั้งนั้น ท่านอยากหาทางหลีกเลี่ยงให้พ้นทุกข์จึงได้ออกบวช แล้วท่องเที่ยวหาทางดับทุกข์ที่แท้จริง จะได้ทำให้มนุษย์มีความสุขทั่ว ๆ กัน

พระพุทธเจ้าค้นพบทางที่จะช่วยมนุษย์ให้เป็นสุข

ท่านได้แสวงหาทางดับทุกข์อยู่ ๖ ปี พออายุ ๓๕ ปี ก็ได้พบทางที่จะช่วยให้มนุษย์เป็นสุข เรียกว่าท่านได้ ตรัสรู้ พระพุทธเจ้าตรัสรู้เมื่อวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ท่านจึงได้ชื่อว่า พระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าสั่งสอนประชาชน

เมื่อท่านตรัสรู้ คือหาทางดับทุกข์ได้แล้ว ท่านก็ไม่แสวงหาความสุขแต่ผู้เดียว ท่านเที่ยวได้สั่งสอนประชาชนให้พบทางดับทุกข์ และแสวงหาความสุขเหมือนตัวท่านด้วยคำสั่งสอนของท่านเรียกว่า

พระธรรม เมื่อผู้ใดชอบคำสั่งสอนของท่าน เกิดความเลื่อมใส อยากจะบวช ท่านก็บวชให้เป็นพระสงฆ์

เมื่อพระพุทธเจ้าสั่งสอนประชาชนได้ ๔๕ ปี ก็นิพพาน คือ ตาย เมื่อวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ อายุของท่านได้ ๘๐ ปี

พระพุทธโอวาท

พระธรรมคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น มีอยู่ข้อหนึ่งที่นักเรียนควรจำคือ สุขา สังฆัสสะ สามัคคี แปลว่า ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกิดสุข หมายความว่า เราอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ เราจะต้องมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ทุกคนในหมู่คณะของเราจึงจะมีความสุข ไม่ทะเลาะกัน มีแต่รักใคร่ช่วยเหลือกัน เราก็จะเกิดความสุขสบายทั่วหน้ากันด้วย

อธิบายและถามตอบ

๑. พระพุทธศาสนาคืออะไร? ๒. ถ้าเราไม่นับถือพระพุทธศาสนา เราอาจจะทำชั่วหรือไม่? ๓. ถ้าเราทำชั่วจะมีคนชอบหรือไม่? ๔. เกิด, แก่, เจ็บ, ตาย เป็นทุกข์จริงไหม? ๕. พระพุทธเจ้ามีความสำคัญอย่างไร? ๖. พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร? ๗. ใครเป็นผู้เผยแพร่คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า? ๘. นักเรียนเคยเห็นพระสงฆ์บ้างไหม? ๙. พระพุทธศาสนาล่วงไปกี่ปี เรารู้ได้อย่างไร?

★

บทที่ ๒ พระรัตนตรัย

พระรัตนตรัยคืออะไร

"รัตนตรัย" แปลว่า แก้วสามประการ ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งเราต้องเคารพกราบไหว้ เพราะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นของดี เปรียบเหมือนแก้วสามประการ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คืออะไร

พระพุทธ เป็นผู้ตั้งพระพุทธศาสนา

พระธรรม คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

พระสงฆ์ คือผู้เผยแพร่คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

การกราบพระ และการไหว้พระ

การกราบพระ เราจะต้องกราบพระให้ถูกท่า วิธีกราบพระที่ถูกนั้น นั่งคุกเข่าให้เข่าทั้งสองข้างจดพื้น ส้นเท้าชิดกัน แล้วนั่งลงไปบนส้นเท้า เมื่อจะกราบให้ประณมมือ นิ้วทุกนิ้วเหยียดตรง ยกไว้เสมออก แล้วโน้มตัวลงข้างหน้า ให้ฝ่ามือทั้งสองคว่ำราบลงไปกับพื้น พร้อมกับก้มหน้าผากลงให้ถูกพื้น ระหว่างมือทั้งสอง แล้วจึงเงยหน้าตั้งตรงประณมมือไว้ระหว่างอก ทำดังนี้ ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ กราบพระพุทธ ครั้งที่ ๒ กราบพระธรรม ครั้งที่ ๓ กราบพระสงฆ์

การไหว้พระ เราจะไหว้พระตอนนั่งหรือยืนก็ได้ เวลาไหว้ให้ประณมมือไว้เสมอหน้าอก นิ้วทุกนิ้วเหยียดตรง แล้วยกขึ้นจดหน้าผากตรงหว่างคิ้ว ก้มหัวลงเล็กน้อย การไหว้ให้ไหว้ครั้งเดียวเท่านั้น

บทสวดพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ

เมื่อเราต้องการสรรเสริญคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราก็สวดมนต์บท พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ นักเรียนต้องจำบทสวดให้ได้ดังนี้

บทสวดพระพุทธคุณ สรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้า

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา
พุทธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ (กราบ ๑ หน)

บทสวดพระธรรมคุณ สรรเสริญคุณของพระธรรม

สวาก ขาโต ภะคะวะตา ธัมโม
ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ ๑ หน)

บทสวดพระสังฆคุณ สรรเสริญคุณพระสงฆ์

สุปฏิบันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สังฆัง นะมามิ (กราบ ๑ หน)

อธิบายและถามตอบ

๑. ใครเป็นผู้ตั้งพระพุทธศาสนา ? ๒. พระธรรมคืออะไร ? ๓. พระสงฆ์ทำหน้าที่อะไร ? ๔. แก้ว ๓ ประการ เรียกตามศัพท์ว่ากระไร ? ๕. พระพุทธรูปสำคัญอย่างไร ? ๖. จงฝึกให้นักเรียนทุกคนกราบพระและไหว้พระให้ถูกต้อง ? ๗. เมื่อเข้าห้องเรียนตอนเช้านักเรียนสวดมนต์ว่ากระไร ? ๘. ให้นักเรียนสวดมนต์ บทสวดพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณไล่เรียงตัว ?

★

บทที่ ๓ เบญจศีล เบญจธรรม

ศีล กับ ธรรม

ศีล แปลว่า ข้อห้ามมิให้กระทำ

ธรรม แปลว่า ข้อที่ควรกระทำ

เบญจศีล

เบญจศีล แปลว่า ข้อห้าม ๕ ประการ คือ

(๑) ห้ามมิให้ฆ่าสัตว์

(๒) ห้ามมิให้ลักขะโมย

(๓) ห้ามมิให้ผิดลูกเมียเขา

(๔) ห้ามมิให้กล่าวเท็จ

(๕) ห้ามมิให้เสพสุรายาเมา

เบญจธรรม

เบญจธรรม แปลว่า ข้อควรกระทำ ๕ ประการ คือ

(๑) ให้มีเมตตากรุณา

(๒) ให้มีสัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพโดยสุจริต

(๓) ให้สำรวมในกาม

(๔) ให้มีความสัตย์

(๕) ให้มีสติรอบคอบ

เราจะเห็นได้ว่า เบญจศีล กับ เบญจธรรม เป็นของคู่กันดังนี้

เบญจศีล	เบญจธรรม
(๑) เว้นจากฆ่าสัตว์	(๑) มีเมตตากรุณา
(๒) เว้นจากการลักขโมย	(๒) มีสัมมาอาชีวะ
(๓) เว้นจากประพฤติผิดลูกเมียเขา	(๓) สำรวมในกาม
(๔) เว้นจากการกล่าวเท็จ	(๔) มีความสัตย์
(๕) เว้นจากการเสพสุรายาเมา	(๕) มีสติรอบคอบ

คนมีศีลธรรมมีลักษณะอย่างไร

คนมีศีลธรรมนั้นเรียกว่า คนดี คนดีจะต้องมีลักษณะ ๔ ประการคือ

(๑) ไม่เบียดเบียน รังแก ทำร้าย หรือทำให้ผู้อื่นได้รับทุกข์

(๒) มีเมตตา กรุณา เผื่อแผ่ โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น

(๓) ไม่พูดปด

(๔) ทำผิดแล้วกล้ารับผิด

อธิบายและถามตอบ

๑. ศีล แปลว่ากระไร ? ๒. ธรรม แปลว่ากระไร ? ๓. เบญจศีลเบญจธรรม แปลว่ากระไร ? ๔. นักเรียนเคยฆ่าสัตว์บ้างไหม ? ๕. ทำไมจึงห้ามมิให้ฆ่าสัตว์ ๖. เพื่อนนักเรียนมาพูดโกหกกับเรา เราชอบไหม เพราะอะไร ? ๗. นักเรียนที่ชอบกล่าวเท็จ ควรลงโทษหรือไม่ ? ๘. ใครเคยเห็นคนเมาเหล้าบ้าง ท่าทางเป็นอย่างไร ? ๙. เราให้ทานแก่คนตาบอด เราแสดงธรรมอะไร ? ๑๐. เรารับปากกับเพื่อนแล้วทำตามพูดเสมอ เรามีธรรมอะไร ? ๑๑. ผู้ปกครองของนักเรียนมีสัมมาอาชีวะทางใด ? ๑๒. คนดีมีศีลมีธรรม คือคนที่มีลักษณะอย่างไร ?

*

บทที่ ๔ มารยาทในการรับประทานอาหาร

คนที่มีความประพฤติดี ย่อมมีมารยาทดี มารยาท คือการแสดงท่าทาง ทางกาย และทางคำพูด คนมีมารยาทดีย่อมเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น เราจะต้องมีมารยาทดี เช่นในการรับประทานอาหาร เราจะต้องมีมารยาทดังนี้

๑. นั่งรับประทานด้วยกิริยาเรียบร้อย

๒. ไม่เล่นและพูดจาเอะอะในเวลารับประทานอาหาร

๓. ไม่อ้าปากเคี้ยวเสียงดัง

๔. ไม่แสดงอาการกินมูมมาม

๕. ไม่ตักอาหารให้หกเลอะเทอะ

๖. ใช้ช้อนซ่อมในการรับประทานอาหาร และควรใช้ช้อนกลาง ผ้าเช็ดมือประกอบ

๗. ควรมีแก้วน้ำเฉพาะตัว

๘. ควรรับประทานอาหารพร้อม ๆ กันในครอบครัว

๙. ไม่เรอ จาม ไอ ขาก ใส่วงอาหาร

๑๐. ไม่กล่าวถึงสิ่งน่าเกลียด หรือเรื่องราวที่เศร้าโศกขณะรับประทานอาหาร

อธิบายและถามตอบ

๑. เด็กดีย่อมระมัดระวังตัวในการรับประทานอาหาร เช่นอย่างไรบ้าง ? ๒. คนอ้าปากเคี้ยวอาหารดังจับ ๆ ดีหรือไม่ ๓. เด็กที่กินอาหารเลอะเทอะเป็นเด็กอย่างไร ? ๔. นักเรียนใช้ช้อนซ่อมหรือเปล่า ๕. ช้อนกลางผ้าเช็ดมือ แก้วน้ำเฉพาะตัว มีประโยชน์อย่างไร ? ๖. การรับประทานอาหารพร้อม ๆ กัน มีประโยชน์อย่างไร ?

★

บทที่ ๕ มารยาทในการประชุม

เด็กดีย่อมรักษากิริยามารยาทเมื่อเข้าประชุม เพราะการประชุมเช่นในห้องประชุม ห้องเรียน โรงมหรสพ ห้องสมุด ย่อมต้องการความสงบ มารยาทในการเข้าประชุม คือ

๑. เดินเข้าที่ประชุมด้วยกิริยาเรียบร้อยเป็นระเบียบ ไม่แย่งชิงผลักไสกัน

๒. นั่งลงในห้องประชุมและคอยอยู่ด้วยอาการอันสงบ

๓. ไม่ส่งเสียงอื้อฉาว เล่นหัวหรือพูดคุยเสียงดังต่าง ๆ

๔. เมื่อประธานในที่ประชุม เดินเข้ามาในห้องประชุม ยืนขึ้นแสดงความเคารพ

๕. ออกจากที่ประชุมเป็นระเบียบ ไม่แย่งชิงกันออก

๖. เมื่อมีการประชุมใด ๆ เราจะเข้าไปส่งเสียงและก่อกวนความสงบไม่ได้

อธิบายและถามตอบ

๑. ให้นักเรียนยกตัวอย่างที่ ๆ มีการประชุมมาสัก ๔—๕ แห่ง ? ๒. เวลาเดินเข้าห้องประชุมต้องทำอย่างไร ? ๓. เด็กที่ไม่รักษามารยาทเวลาเข้าห้องประชุมเราควรตำหนิหรือไม่ ? ๔. ผู้เป็นประธานคือใคร ? ๕. เวลาผู้เป็นประธานเข้ามาสู่ห้องประชุมเราจะทำอย่างไร ? ๖. เมื่อมีการพังเทศน์ในที่ ๆ เรากำลังเล่นอยู่ จะทำอย่างไรดี ? ๗. นักเรียนประชุมกันวันไหน ? เมื่อไร ? ๘. เราประชุมกันทำไม ? ๙. พระสงฆ์ประชุมกันที่ไหน ? ๑๐. นักเรียนประชุมที่ไหน ?

๒๙ ก.ค. ๕๗

บทที่ ๖ สัมมาคารวะโดยทั่ว ๆ ไป

เด็กที่มีความประพฤติดี ย่อมรักษาตัวให้เป็นที่สุภาพเรียบร้อยต่อผู้ใหญ่ทั่วไปอยู่เสมอ เช่น

๑. พูดจาต่าง ๆ ด้วยถ้อยคำสุภาพ ไม่เอะอะหยาบคายและพูดจาเสียดสีผู้อื่น

๓. รู้จักใช้คำ ครับ คะ ขา คุณ ผม ดิฉัน สวัสดี ท่าน ขอบคุณ เสียใจ และ ขอโทษ

๓. ลุก, นั่ง, ยืน, เดิน ด้วยความระมัดระวัง และนอบน้อมไม่หยาบคาย

๔. ไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง

๕. ไม่เล่นหัวหยอกเอินต่อกันด้วยกิริยาหยาบต่อหน้าแขก

นอกจากนั้นเด็กดีย่อมเป็นคนอ่อนน้อม แสดงความเคารพนับถือ พ่อแม่ ครู พระสงฆ์ให้ถูกต้อง และเมื่ออยู่ใกล้สถานที่และวัตถุสำคัญต่าง ๆ ควรรู้จักวางตัวให้สุภาพ และแสดงความเคารพให้ถูกต้อง เช่น

๑. รู้จักยกมือไหว้ หรือเคารพด้วยท่าทางอื่น ๆ เช่น ก้มศีรษะ วันทยาหัตถ์ เบี่ยงหมวก

๒. ยอมลุกจากที่นั่งให้แก่ผู้ใหญ่หรือผู้หญิง

๓. เวลายืนอยู่ใกล้ผู้ใหญ่ ก็ยืนอยู่ในอาการอันสงบ ไม่หลุกหลิกเล่นหัว หรือพูดคุยซุกซน

๔. สถานที่ที่ควรเคารพ คือ วัด พระราชวัง โรงเรียน และปูชนียวัตถุต่าง ๆ นักเรียนต้องรู้จักปฏิบัติตน เมื่อเข้าไปในสถานที่เหล่านี้

อธิบายและถามตอบ

๑. เมื่อเราพบครู เรากล่าวทักว่ากระไร ? ๒. ถ้าผู้ชายใช้ครับ ผู้หญิงควรใช้อะไร ? ๓. เมื่อเราสวมหมวกอยู่ จะกราบไหว้พระ เราจะทำอย่างไร ? ๔. เราตะโกนพูดกับผู้ใหญ่ดีหรือไม่ ? ๕. ทำไมจึงเล่นเตะหรือพูดหยาบคายไม่ได้แม้แต่กับเพื่อน ? ๖. เมื่อไรจึงจะก้มศีรษะเคารพ ? ๗. เมื่อไรจะกล่าวคำขอบคุณ ? ๘. ทำไมเด็กจึงควรลุกสละที่นั่งให้ผู้ใหญ่ ? ๙. เราควรเคารพใครบ้าง ? ๑๐. โรงเรียนเป็นสถานที่ควรเคารพควรปฏิบัติตัวอย่างไร ?

★

บทที่ ๗ ความเชื่อฟัง

เด็กดีย่อมเชื่อถ้อยฟังคำผู้ใหญ่เสมอ เช่น

๑. เชื่อ พ่อ แม่ ครู และผู้ใหญ่ เมื่อท่านว่ากล่าวสั่งสอนอันใดยอมเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนอันดีนั้น

๒. พยายามปฏิบัติตามคำสั่งสอนโดยเคร่งครัดเสมอ
๓. ไม่ทำอะไรตามใจตนเองเป็นประมาณ
๔. ไม่มีทิษฐิมานะ และดื้อต่าง ๆ
๕. ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ

ผู้ที่ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ย่อมได้รับโทษเสียหายต่าง ๆ

อธิบายและถามตอบ

๑. ทำไมเราจึงต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่เสมอ ๆ ? ๑. คำสั่งสอนของผู้ใหญ่มีประโยชน์อย่างไร ? ๓. ที่ว่าพยายามปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่โดยเคร่งครัดนั้น คืออย่างไร ? ๔. การเอาแต่ใจตัวเองเสมอ ๆ นั้น เสียหายอย่างไร ? ๕. การที่ครูจะลงโทษนักเรียนที่ฝ่าฝืนระเบียบนั้น สมควรหรือไม่ ? ๖. โรงเรียนมีระเบียบต่าง ๆ นักเรียนเชื่อฟังปฏิบัติตามจะได้ผลอย่างไร ? ๗. พ่อแม่ห้ามนักเรียนไม่ให้ไปว่ายน้ำเล่น นักเรียนไม่เชื่อฟัง อาจจะจมน้ำตายหรือไม่ ? ๘. เด็กดื้อมักจะพูดจาไม่เชื่อฟังใคร เพราะอะไร ?

★

บทที่ ๘ ความซื่อสัตย์สุจริต

เด็กที่มีความประพฤติดี เป็นคนพูดและทำอะไรตรง ๆ ไม่หลอกลวงเหลวไหล เด็กเช่นนี้ย่อมมีคนยกย่องชมเชย และให้รางวัลต่าง ๆ เสมอ ข้อควรปฏิบัติ คือ

๑. เมื่อจะพูดบอกสิ่งใด ก็เล่าบอกไปตามความเป็นจริง ไม่กล่าวเท็จเปลี่ยนคำให้เข้าใจผิดไปอย่างอื่น หรือเคลือบแฝง
๒. กิริยาท่าทางก็แสดงตรงไปตรงมา ไม่หลอกลวงให้ผู้ใดหลงเชื่อในทางผิด และไม่ประพฤติตัวเป็นคนขโมย
๓. รักษาความนึกคิดในทางตรงต่อความจริงเสมอ
๔. เมื่อรับสัญญาอันใดกับใคร ต้องพยายามทำตามคำมั่นสัญญาให้เที่ยงตรง
๕. ต้องพยายามพูดและทำให้ตรงกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เช่นเก็บของใครตกได้ต้องคืนให้เจ้าของหรือนำไปฝากผู้ใหญ่ไว้
๖. เมื่อทำผิด ก็ต้องยอมรับผิดอย่างกล้าหาญ

อธิบายและถามตอบ

๑. คนที่ไม่ซื่อสัตย์มักจะทำอะไรผิดเสมอ ๆ ? ๒. ถ้ามีผู้หลอกเราว่าโรงเรียนหยุดแล้ว เราก็หยุดโรงเรียน จะเสียหายอย่างไร ? ๓. ท่านเคยลักขโมยอะไรของใครบ้าง ? ๔. มีเพื่อนของท่านเคยหลอกลวงท่านบ้างไหม ? ๕. เราจะทำเหมือนปากพูดทุกอย่าง หมายความว่ากระไร ? ๖. ท่านเคยเก็บของใครตกได้บ้าง ? ทำไมเราจะต้องคืนให้เจ้าของ ? ๗. การสารภาพความผิดควรกระทำ แม้จะทำลับหลังโดยไม่มีใครเห็น เพราะเหตุใด ? คนที่กลับปิดบังความผิด เสียหายอย่างไร ? ๘. การเคลือบแฝงความผิดคืออย่างไร ? ๙. นักเรียนเคยมีเพื่อนที่ไม่ซื่อสัตย์บ้างไหม ? ๑๐. นักเรียนรู้เรื่องพันท้ายนรสิงห์บ้างหรือไม่ ?

★

บทที่ ๙ การตรงต่อเวลา

นักเรียนที่ดีจะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา การทำงานตรงต่อเวลานั้นจะทำให้เราทำงานได้ผล และมีผู้นับหน้าถือตา

๑. จะต้องมาโรงเรียนให้ทันเวลา

๒. เมื่อนัดหมายกับใครว่าจะพบกันเวลาไหน เราต้องไปพบให้ตรงเวลา อย่าให้เขาต้องคอย

๓. เมื่อกำหนดว่าจะทำงานสิ่งใดให้เสร็จ ต้องทำให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

๔. ไม่ผลัดวันประกันพรุ่งในกิจการงานที่เราจะทำ

อธิบายและถามตอบ

๑. นักเรียนมาโรงเรียนกี่โมง ? ๒. ใครเคยมาโรงเรียนสายบ้าง ? ๓. ครูให้นักเรียนทำเลข นักเรียนมัวเล่นกันเสียทำไม่เสร็จ เรียกว่าเป็นคนอย่างไร ? ๔. เราจะทำงานสักอย่างหนึ่งจะต้องกะเวลาหรือไม่ ? ๕. การทำงานไม่เสร็จตามเวลาที่กะ จะเสียหายอย่างไร ? ๖. นักเรียนตั้งใจจะทำการบ้านเย็นวันนี้ แล้วรีบ ๆ รอ ๆ ผลัดไปทำพรุ่งนี้เช้า เรียกว่าเป็นคนอย่างไร ดีไหม ? ๗. เรานัดกับใครว่าจะไปพบเวลาเที่ยง เราต้องไปพบเขาเวลาเท่าไร ?

บทที่ ๑๐ ความขยันในการงาน

เด็กที่ดีย่อมมีความมานะพยายามไม่ท้อถอย เด็กชนิดนี้เราเรียกว่าคนขยันขันแข็ง คนขยันขันแข็งย่อมจะก้าวหน้าในการงานเป็นอย่างดี และเป็นที่นิยมรักใคร่ของบุคคลอื่น นักเรียนควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ตั้งใจเรียน หรือทำงาน ที่ได้รับมอบหมายโดยสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้ง ทั้งงานที่บ้านและงานที่โรงเรียน
๒. มีความอดทน ทำกิจการต่าง ๆ ไม่บ่นไม่ท้อถอย หรือทำอย่างเสียมิได้
๓. เมื่อลงว่าได้ทำอะไรแล้ว ตั้งใจทำโดยตลอดจนสำเร็จตามเวลาอันสมควร ไม่ทำ ๆ หยุด ๆ หรือหลีกเลี่ยงต่าง ๆ
๔. เมื่ออยู่ที่บ้านจะต้องช่วยผู้ปกครองทำการงานต่าง ๆ สุดแต่ผู้ปกครองจะใช้
๕. ไม่เป็นคนเกียจคร้าน หรือเฉื่อยชา
๖. มีใจจดจ่ออยู่กับการงานเสมอ

อธิบายและถามตอบ

๑. เด็กตั้งใจเรียนเพียงบางวัน และบางวันก็เกียจคร้านเช่นนี้ จะติเด็กนั้นว่าอย่างไร ? ๒. บิดามารดา ใช้ให้เด็กทำงานบ้านจนเด็กไม่มีเวลามาโรงเรียนเราจะแก้ไขอย่างไร ? ๓. คนเกียจคร้านจะได้รับผลร้ายอย่างไร ? ๔. คนที่ขยันขันแข็งมีคุณอย่างไร ? ๕. คนที่ตั้งใจทำงานเฉพาะต่อหน้า แต่ลับหลังหลีกเลี่ยง เช่นนี้ จะถือว่าเป็นคนขยันขันแข็งได้หรือไม่ ? ๖. ครูจัดเวรให้ทำความสะอาดห้องเรียนหรือโรงเรียน นักเรียนควรช่วยทำด้วยความขยันขันแข็งหรือไม่ ? ๗. ผู้ปกครองมีงานให้ทำ เราควรตั้งใจทำ เพราะอะไร ? ๘. เพื่อนนักเรียนที่เกียจคร้านมีไหม ? ๙. คนขยันกับคนเกียจคร้าน เรียนได้ผลต่างกันอย่างไร ? ๑๐. ต่อไปภายหน้านักเรียนโตขึ้น ถ้าเกียจคร้านในการเรียนจะเสียอย่างไร ? ๑๑. ความขยันทำได้ยากหรือง่าย เพราะอะไร ?

★

บทที่ ๑๑ การทำงานด้วยความมีระเบียบ

เด็กที่มีความประพฤติดีย่อมรักษาระเบียบต่าง ๆ เช่น

๑. เป็นคนรักษาระเบียบของโรงเรียนโดยเคร่งครัด
๒. ไม่หลีกเลี่ยงฝ่าฝืนข้อบังคับต่าง ๆ

๓. ตรงต่อเวลา ไม่มาโรงเรียนสาย
๔. เตรียมตัวทำตามระเบียบที่ตั้งไว้ เพื่อป้องกันมิให้ละหลวมต่อระเบียบ
๕. รักษาสมุดทำงานอย่างมีระเบียบอยู่เสมอ
๖. จัดโต๊ะให้สิ่งต่าง ๆ วางเป็นระเบียบอยู่เสมอ
๗. ระลึกไว้ในใจอยู่เสมอว่า ต้องทำงานด้วยความมีระเบียบ
๘. ไม่บ่อยให้สิ่งต่าง ๆ รกรุงรังและสกปรก
๙. กิริยาท่าทาง ที่ใช้ในการปฏิบัติตามระเบียบ เป็นไปโดยความสุภาพเรียบร้อยและเคร่งครัด

อธิบายและถามตอบ

๑. ระเบียบคืออะไร ? ๒. นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน เช่นต้องใส่เสื้อผ้ามาโรงเรียนเช่นนี้ ถ้าไม่ปฏิบัติจะเป็นเช่นไร ? ๓. การมีระเบียบเป็นของทำยากเพื่อจะปฏิบัติให้ได้เราต้องทำอย่างไร ? ๔. ระเบียบมีประโยชน์อย่างไร ? ๕. เด็กที่รักสะอาดแต่งตัวสะอาดอยู่เสมอเช่นนี้ เด็กคนนั้นเป็นคนมีระเบียบหรือเปล่า ? ๖. สมุดทำงานทำอย่างไรจึงจะมีระเบียบ ? ๗. ที่โต๊ะนักเรียนควรวางอะไรไว้ให้มีระเบียบบ้าง ? ๘. เรื่องต่อไปนี้มีระเบียบต้องปฏิบัติหรือไม่ การกิน, การนอน, การพูด, การเรียน, การแต่งกาย ? ๙. ความไม่มีระเบียบคืออะไร ?

★

บทที่ ๑๒ การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล

คนเรามิได้อยู่คนเดียวในโลกนี้ แต่อยู่รวมกับคนอื่น เราอยู่รวมกันเป็น บ้าน โรงเรียน ตำบล หมู่บ้าน ประเทศชาติ เป็นต้น การกระทำของคนเราอาจจะทำให้ส่วนรวมเสีย จึงควรระมัดระวังในการกระทำต่อไปนี้

๑. ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น
๒. รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเสมอด้วยของตนเอง
๓. สิ่งใดที่เป็นของสาธารณะไม่ควรยึดมาเป็นของตน
๔. รักษาระเบียบของหมู่คณะและพยายามทำตามกฎข้อบังคับเสมอ

๕. ไม่เอาแต่ประโยชน์ของตนจนเกินไป รู้จักเสียสละเพื่อผู้อื่นบ้าง
๖. นึกถึงประโยชน์ของชาติสูงสุดกว่าประโยชน์ใด ๆ

อธิบายและถามตอบ

๑. ส่วนรวมคืออะไร ? ๒. ประโยชน์ของส่วนรวมหมายความว่ากระไร ? ๓. การนินทาว่าร้ายผู้อื่นทำให้เกิดอะไรขึ้น ? ๔. ถ้านักเรียนต่างคนต่างไม่รักษาระเบียบ โรงเรียนจะเป็นอย่างไร ? ๕. ระเบียบเกี่ยวข้องกับส่วนรวมอย่างใด ? ๖. นักเรียนที่อยู่ไม่สุขชอบเอามีดไปขีดขูดบนโต๊ะจนเป็นรอย เป็นการเสียหายอย่างไร ? ๗. ชาติหมายความว่าอะไร ? คนทำลายชาติคือทำลายอะไร ? ๘. มีคนมาเรี่ยรายสร้างโบสถ์ เราออกบ้าง เช่นนี้ควรชมว่ากระไร ? ๙. สิ่งต่อไปนี้เป็นของสาธารณะหรือส่วนรวมหรือไม่ ? เช่น โรงเรียน, วัด, พระราชวัง ๑๐. ของสาธารณะมีประโยชน์แก่ใคร ?

★

หน้าที่พลเมือง

★

บทที่ ๑ หน้าที่ต่อโรงเรียน

ก. รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

๑. นักเรียนที่ดีจะต้องรู้ประวัติของโรงเรียนของตน คือ ให้รู้ว่า โรงเรียนมีชื่อว่าอะไร สร้างเมื่อ พ.ศ. ไหน ตั้งอยู่ที่ตำบลอะไร อำเภออะไร จังหวัดอะไร ครูใหญ่ชื่อไร มีชั้นเรียนกี่ชั้น และมีผู้อุปการะโรงเรียน ชื่อไร

๒. นักเรียนจะต้องมีความประพฤติดี ไม่เกเร เชื่อฟังครู สุภาพเรียบร้อย พูดจาอ่อนหวาน ขยันหมั่นเรียน รักษาระเบียบข้อบังคับ เป็นการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

๓. ต้องช่วยตักเตือนเพื่อนให้ประพฤติดี เพื่อช่วยกันรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนอีกด้วย

อธิบายและถามตอบ

๑. ในตำบลนี้ใครมีชื่อเสียงบ้าง ? ๒. ในโรงเรียนนี้ครูคนใดมีชื่อเสียงบ้าง เพราะเหตุใด ? ๓. โรงเรียนเรามีชื่อเสียงหรือไม่ ทางดีหรือเลว ? ๔. ถ้าโรงเรียนมีนักเรียนชั่ว มีครูและภารโรงไม่ดี โรงเรียนจะถูกตำหนิหรือไม่ ? ๕. นักเรียนจะช่วยให้โรงเรียนมีชื่อเสียงดีได้อย่างไร ? ๖. เพื่อนนักเรียนทำผิดเราควรตักเตือน เพราะอะไร ? ๗. กฎข้อบังคับของโรงเรียนถ้าเราปฏิบัติตามอยู่เสมอ มีผลดีทำให้ชื่อเสียงของโรงเรียนดีได้อย่างไร ?

ข. รักษาทรัพย์สมบัติของโรงเรียน

สมบัติของโรงเรียน สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน เป็นสมบัติของโรงเรียน เช่น ตัวโรงเรียน, สวนดอกไม้, โต๊ะ, ม้านั่ง, กระดานดำ, ตุ่ม, ไห, หนังสือในห้องสมุด, และสิ่งอื่น ๆ อีก เป็นสมบัติกลางหรือของสาธารณะ นักเรียนทุกคนใช้ได้

โรงเรียนได้มาอย่างไร สิ่งเหล่านี้ได้มาหลายทาง เช่น มีผู้ซื้อมาให้โรงเรียน หรือไม่ก็บริจาคให้เพื่อเป็นการกุศล และบางอย่างรัฐบาลก็ออกเงินซื้อมาให้

นักเรียนต้องช่วยกันรักษา เมื่อสมบัติเป็นของที่นักเรียนใช้ได้ทุกคน ไม่ใช่เฉพาะคนหนึ่ง

คนใด จึงอาจชำรุดได้ง่าย นักเรียนทุกคนจึงต้องช่วยกันรักษา เช่น

๑. ค่อย ๆ ใช้ด้วยความระมัดระวัง ไม่แกล้งทำให้แตกหักเสียหาย

๒. ระวังมิให้ใครลักขะโมยไปหรือทำลายเสียหาย

๓. เมื่อทรุดโทรม ต้องคอยซ่อมแซม โดยยอมเสียสละเงินของตนออกสมทบ

๔. เมื่อผู้ใดจะทำอันตรายเครื่องใช้ของโรงเรียน ให้แจ้งให้ครูทราบ

๕. แนะนำเพื่อนที่ไม่ตั้งใจรักษาสมบัติของโรงเรียนให้มีความระมัดระวังสนใจดูแลด้วย

อธิบายและถามตอบ

๑. นักเรียนมีอะไรบ้าง ซึ่งถือได้ว่าเป็นสมบัติส่วนตน ? ๒. สมบัติของพ่อแม่นักเรียนคืออะไร ? ๓. โรงเรียนมีอะไรเป็นสมบัติของโรงเรียนบ้าง ? ๔. สมบัติของโรงเรียน นักเรียนใช้ได้ทุกคนเท่ากัน เพราะเหตุใด ? ๕. เราได้เครื่องใช้และสถานที่เรียนมาโดยวิธีไร ? ๖. ถ้านักเรียนไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน กลับทำให้เสียหายจะเป็นอย่างไร ? ๗. สมบัติของโรงเรียนหามาได้ยาก เพราะอะไร ? ๘. นักเรียนจะช่วยเพิ่มสมบัติของโรงเรียน เช่น ให้หนังสือแก่โรงเรียนได้บ้างไหม ? ๙. นักเรียนชอบใช้เศษชอล์กเขียนตามฝาโรงเรียนและตามโต๊ะ เช่นนี้ได้ชื่อว่าทำลายทรัพย์สมบัติของโรงเรียนใช่หรือไม่ ? ๑๐. นักเรียนมีวิธีรักษาสมบัติของโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง ? ๑๑. นักเรียนเห็นเพื่อนเอามีดกรีดโต๊ะเล่นเป็นการสนุก จะทำอย่างไรดี ?

ค. รักษาระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

โรงเรียน ย่อมมีกฎข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนปฏิบัติ เช่น ไม่ให้นักเรียนมาโรงเรียนสาย, ให้นักเรียนเข้าแถวก่อนเข้าห้องเรียน ให้นักเรียนเคารพครูเมื่อพบ และกล่าวคำว่า “สวัสดีครับคุณครู” ดังนี้เป็นต้น

ที่ต้องมีระเบียบแบบแผน หรือกฎข้อบังคับ เพราะโรงเรียนเป็นที่รวมของคนหมู่มาก ถ้าไม่มีระเบียบแบบแผนและกฎข้อบังคับไว้ให้ทุกคนปฏิบัติร่วมกัน แต่ละคนก็จะต่างคนต่างทำอะไรตามสดวกสบาย ก็จะเกิดยุ่งยาก สับสน และขัดแย้งกันไปหมด ครูจะสอนก็ไม่ได้ นักเรียนจะเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ โรงเรียนจะเสื่อมทราม ไม่มีความเจริญ เช่นนี้เป็นต้น

ดังนั้นนักเรียนทุกคน จึงต้องพยายามปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน และกฎข้อบังคับเพื่อกิจการของโรงเรียนดำเนินไปโดยสะดวกและเกิดความเจริญต่าง ๆ

ข้อควรปฏิบัติ คือ

๑. พยายามไม่ฝ่าฝืนหลีกเลี่ยงกฎข้อบังคับของโรงเรียน และตั้งใจทำด้วยความเคร่งครัดเสมอ

๒. เชื่อฟังคำแนะนำสั่งสอนของครู

๓. แต่งกายให้ถูกระเบียบ

๔. จงระลึกอยู่เสมอว่าโรงเรียนเป็นที่ให้ความรู้แก่เรา เราต้องตอบแทนบุญคุณโดยปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

๕. เมื่อพบเพื่อนจะฝ่าฝืนหลีกเลี่ยงกฎข้อบังคับและระเบียบแบบแผนอันดี ต้องแนะนำตักเตือนให้แก้ไขเสีย ถ้าไม่เชื่อฟังจงแจ้งเรื่องแก่ครู

อธิบายและถามตอบ

๑. ระเบียบของโรงเรียนมีอะไรบ้าง ? ๒. ใครเป็นคนวางระเบียบ ? ๓. ระเบียบหรือกฎข้อบังคับของโรงเรียน มีไว้เพื่อประโยชน์อย่างไร ? ๔. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะดี ในเรื่องระเบียบแบบแผนของโรงเรียน ? ๕. โรงเรียนที่มีนักเรียน ฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนมาก ๆ จะมีผลเสียหายอย่างไร ? ๖. เพื่อนนักเรียนทำฝ่าฝืนระเบียบแบบแผน เราฟ้องครู เราจะถูกติหรือไม่ เพราะเหตุใด ? ๗. การทำตัวอย่างให้ผู้อื่นปฏิบัติตามในเรื่องระเบียบแบบแผนของโรงเรียนมีประโยชน์อย่างไร ?

ง. รักษาความสะอาดของโรงเรียน

ความสะอาด ในที่ใดทำให้สถานที่อยู่สบายและมีผู้นิยม แม้แต่ในร่างกายและเสื้อผ้าของเรา ถ้าสะอาดเราจะรู้สึกสบาย แต่ถ้าสกปรกเราก็ไม่สบายและยังเกิดโรคด้วย

โรงเรียนของเรา จึงควรเป็นสถานที่สะอาด แต่โรงเรียนสกปรกได้ง่าย เพราะมีคนอยู่มาก มักจะช่วยกันทำให้สกปรก เช่น นักเรียนนำเศษอาหารมาทิ้ง หรือใบไม้ตกร่วงลงมา หรือหญ้าขึ้นรกรุงรัง เป็นต้น นักเรียนควรช่วยกันทำความสะอาด เพราะถ้านักเรียนไม่ช่วยก็จะไม่มีใครทำความสะอาด โรงเรียนจะสกปรกขึ้นทุกวัน

ข้อควรปฏิบัติ คือ

๑. ตั้งเวรกันทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

๒. ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่รักษาความสะอาดโดยเคร่งครัดและเสียสละไม่เห็นแก่ได้ตอบแทน
๓. ทิ้งเศษอาหารหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่จัดไว้ ไม่ทิ้งสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป
๔. ไม่ใช้เศษถ่านและดินโคลนหรือชอล์กขีดเขียนเล่นตามฝาผนัง

อธิบายและถามตอบ

๑. โรงเรียนสกปรก จะมีสิ่งใดให้สังเกตเห็นได้ ? ๒ นักเรียนสกปรก จะสังเกตเห็นได้ตรงไหน ? ๓. เหตุใดนักเรียนบางคนจึงสกปรก ? ๔. ขอทานมีร่างกายสกปรกและชอบอยู่ในที่สกปรกใช่หรือไม่ ? ๕. นักเรียนมักชอบขีดเขียนเล่นตามฝาผนังห้องเรียนดีหรือไม่ ? ๖. นักเรียนคนหนึ่งมาบอกครูว่า มีผู้เขียนฝาผนังสกปรกไว้ ควรติหรือชมนักเรียนผู้นั้น ? ๗. โรงเรียนมีที่ทิ้งเศษใบไม้ใบหญ้า เป็นที่หรือเปล่า ? ๘. บนเพดานโรงเรียนมักจะมีอะไรสกปรก ? ๙. ในส้วมมีอะไรสกปรก ? ๑๐. ในห้องเรียนมีตรงไหนสกปรก เพราะอะไร ? ๑๑. บิดา มารดาของนักเรียนรักษาความสะอาดดีหรือไม่ ?

★

บทที่ ๒ หน้าที่ต่อครอบครัว

ก. รักษาชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล

วงศ์ตระกูล เป็นที่รวบรวมบุคคลในตระกูลเดียวกัน รวมกันอยู่เป็นครอบครัว มีบ้านอยู่รวมกัน บุคคลในตระกลเดียวกันอาจจะทำให้วงศ์ตระกูลดี หรือเสียก็ได้ ถ้าดีก็มีชื่อเสียง ถ้าเสียก็เสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล นักเรียนก็เป็นคนหนึ่งในตระกูล จึงควรระวังรักษาตัวเพื่อชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลและของตน ถ้าตระกูลใดเสียชื่อเสียง ใคร ๆ ก็พากันเกลียดชังทุกคนในตระกูลนั้น

ข้อควรปฏิบัติ คือ

๑. รักพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ เช่น พี่ บ้า น้า อา ลุง ตา ย่า ยาย ปู่ และแสดงความคารวะอยู่เสมอ ไม่หยาบคายต่อ
๒. ปฏิบัติตามคำแนะนำสั่งสอน ไม่ฝ่าฝืนหลีกเลี่ยง
๓. ไม่ทำความผิดและความชั่ว ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
๔. เมื่อเห็นพี่น้องคนใดทำผิดจงตักเตือนให้ประพฤติดี

อธิบายและถามตอบ

๑. วงศ์ตระกูลมีคนอยู่รวมกันมากหรือน้อย ? ๒. ในวงศ์ตระกูลเดียวกันมีเครือญาติอย่างไรบ้าง ? ๓. นักเรียนอยู่ร่วมในวงศ์ตระกูลหรือเปล่า ? ๔. ตระกูลนักเรียนเรียกว่ากระไร ? ๕. มีคนมาด่าว่าตระกูลเราเสีย ๆ หาย ๆ เราโกรธไหม เพราะอะไร ? ๗. ถ้าคนใดคนหนึ่งในตระกูลถูกตำรวจจับว่าเป็นโจรปล้นเขาเช่นนี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ? ๗. การที่นักเรียนประพฤติตนดีไม่ทำผิดทำชั่วนั้น เป็นผลดีแก่ตระกูลอย่างไร ? ๘. ข้อปฏิบัติของนักเรียนมีอะไรบ้างที่จะส่งเสริม ชื่อเสียงของตน และวงศ์ตระกูล ? ๘. ชาวบ้านจะติหรือชม นักเรียนและวงศ์ตระกูลถ้าเราทำดีอยู่เสมอ ?

ข. รักษาทรัพย์สมบัติของวงศ์ตระกูล

วงศ์ตระกูล ใดมีเงินทองทรัพย์สมบัติมากก็มีคนยกย่องนับถือ เพราะเงินทองทรัพย์สมบัติเป็นของมีค่า วงศ์ตระกูลทุกแห่ง ญาติพี่น้องพ่อแม่ ต้องช่วยกันทำงาน หาเงินทองมารวมกันสะสมไว้ในวงศ์ตระกูล ทำให้วงศ์ตระกูลมีเงินทองทรัพย์สมบัติมากขึ้น

นักเรียน ก็เป็นคนหนึ่งในตระกูล แต่ยังเล็กอยู่ คงจะช่วยทำงานหาเงินมาสะสมไม่ได้ แต่กลับต้องใช้เงินที่สะสมไว้ในการศึกษาเล่าเรียน ต่อโตขึ้นจึงจะสามารถทำงานหาเงินมาสมทบกับวงศ์ตระกูลได้

ดังนั้นนักเรียนที่ดีจึงใช้จ่ายเงินแต่น้อย และประหยัด เพื่อช่วยรักษาทรัพย์สมบัติของครอบครัวไม่ให้หมดสิ้นไปมาก ๆ ข้อควรปฏิบัติมีดังนี้

๑. ไม่ใช้เงินเปลืองในสิ่งที่ไม่จำเป็น เช่น ซื้อเสื้อผ้าหรือของเล่นแพง ๆ หรือเที่ยวเตร่

๒. ไม่เล่นการพนัน

๓. ประหยัดในการกินอยู่และแต่งกาย

๔. ขยันขันแข็งในการงาน เพื่อจะเป็นคนสามารถหาทรัพย์สมบัติมาสู่วงศ์ตระกูลได้มาก ๆ

อธิบายและถามตอบ

๑. นักเรียนรู้จักวงศ์ตระกูลที่ร่ำรวยในตำบลนี้ไหม ? ๒. ชาวนาขายข้าวได้ปีละมาก ๆ เขาเอาเงินที่เหลือใช้ทำอะไร ? ๓. นักเรียนได้สตางค์มาใช้วันละเท่าไร ? ๔. วงศ์ตระกูลที่มีทรัพย์สมบัติมาก ทำไมจึงมีชื่อเสียงและมีคนนับถือ ? ๕. ทรัพย์สมบัติคือเงินทองเท่านั้น หรือยัง

มีสิ่งใดอีก ? ๖. คนเล่นการพนัน อาจรวย ทำไมจึงห้ามมิให้เล่น ? ๗. ซื้อผ้าสวย ๆ งาม ๆ ใส่ ทำให้คนรักใคร่นับถือ เหตุใดจึงห้าม ? ๘. ขยันขันแข็งทำงานจะทำให้วงศ์ตระกูลมั่งคั่งได้อย่างไร ? ๙. การฝากเงินออมสินมีประโยชน์อย่างไร ?

ค. ช่วยเหลือประกอบการงานให้ครอบครัว

ที่บ้านนักเรียน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของพ่อแม่ และญาติพี่น้อง ตลอดจนตัวนักเรียนเองต้องมีการงานทำต่าง ๆ นานา เช่น ตำข้าว, เลี้ยงสัตว์, จับปลา, กวาดบ้าน, ถูเรือน, ซักผ้า ตักน้ำ เหล่านี้เป็นต้น คน ๆ เดียวคงทำไม่ไหว ดังนั้นทุกคนจึงช่วยกันตามแต่สามารถจะช่วยได้

ข้อควรปฏิบัติ คือ

๑. ตั้งใจทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่คิดหวังผลตอบแทนเป็นส่วนตัว

๒. เมื่อผู้ใหญ่เขาทำอะไร เราจะช่วยเขาได้ก็ไม่หลีกเลี่ยง ตรงเข้าช่วยทันที

๓. เมื่อผู้ใหญ่มอบอะไรให้ทำ ต้องพยายามทำจนสำเร็จผล แล้วไปรายงานให้ผู้ใหญ่ทราบผลงาน

๔. ไม่ควรหาเรื่องทะเลาะวิวาทระหว่างพี่น้อง แต่ต้องคอยรักใคร่ ช่วยเหลือกันต่าง ๆ อยู่เสมอ

อธิบายและถามตอบ

๑. ที่บ้านนักเรียน พ่อแม่และญาติพี่น้องทำอะไรกันบ้าง ? ๒. ใครเลี้ยงควาย ? ๓. ใครตำข้าว ? ๔. ใครหุงข้าว และตักน้ำ ? ๕. นักเรียนช่วยทำอะไร ? ๖. ผู้ใหญ่ที่บ้านต่างทำงานเพื่อประโยชน์อะไร ? ๗. นักเรียนควรประพฤติอย่างไรในเมื่ออยู่บ้าน ? ๘. นักเรียนบางคนพอผู้ใหญ่เรียกใช้งาน ก็ทำอิดโรยเฉื่อยชา เป็นการสมควรหรือไม่ ๙. ครอบครัวหรือวงศ์ตระกูลที่มีคนขยันทำการงานมาก จะเป็นอย่างไร ? ๑๐. ถ้าคนทุกคนในครอบครัวแตกร้าวทะเลาะวิวาทกัน จะเป็นผลเสียหายอย่างไร ?

★

ภูมิศาสตร์

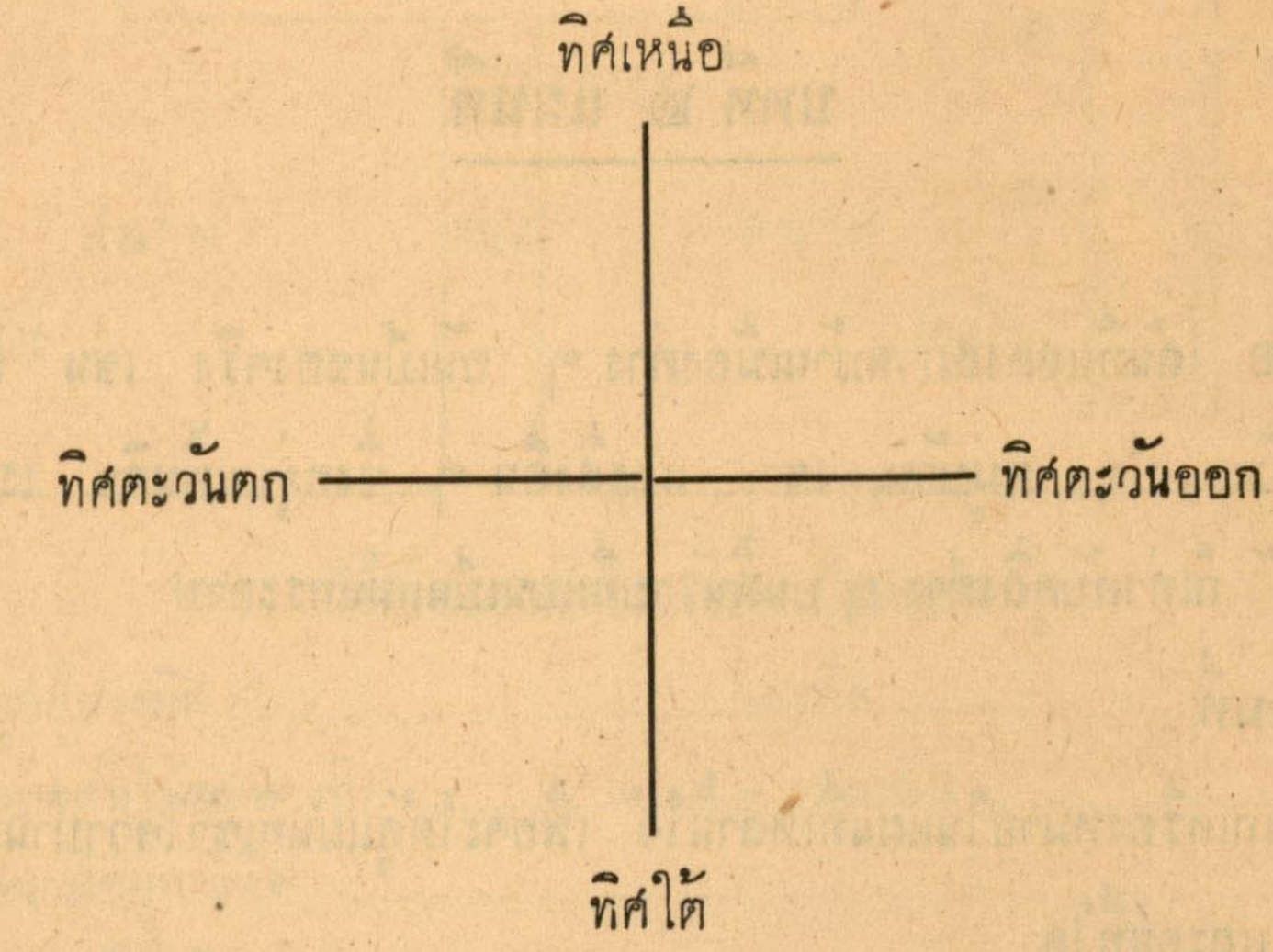
★

บทที่ ๑ ทิศสำคัญ

ชื่อสามัญของทิศทั้ง ๔

ทิศสำคัญมี ๔ ทิศ คือ (๑) ทิศเหนือ (๒) ทิศตะวันออก (๓) ทิศใต้ (๔) ทิศตะวันตก

ดังแผนผังต่อไปนี้

นักเรียนจะต้องชี้ทิศทั้ง ๔ นี้ ให้ถูกต้อง ว่าทิศไหนอยู่ทางไหน

การสังเกตทิศ

เรามีวิธีสังเกตว่าทิศอะไรอยู่ทางไหน อยู่ ๒ วิธี คือ

สังเกตจากดวงอาทิตย์ ใช้สังเกต เวลากลางวัน ดวงอาทิตย์ขึ้นทางไหน ทางนั้นเป็นทิศตะวันออก ถ้าเรายืนหันหน้าไปทางทิศตะวันออก หรือตะวันขึ้น ข้างหน้าเราเป็นทิศตะวันออก ข้างหลังเราเป็นทิศตะวันตก ทางขวามือเป็นทิศใต้ ทางซ้ายมือของเราเป็นทิศเหนือ

สังเกตจากดวงจันทร์ ใช้สังเกต เวลากลางคืน ถ้าเป็นข้างขึ้น ดวงจันทร์จะแหว่งทางทิศตะวันออก ถ้าเป็นข้างแรมดวงจันทร์จะแหว่งทางทิศตะวันตก เมื่อรู้ทิศตะวันออก และทิศตะวันตกแล้ว เราก็หาทิศเหนือทิศใต้ได้ง่าย

อธิบายและถามตอบ

๑. ทิศสำคญมี่กี่ทิศ อะไรบ้าง ? ๒. วิธีหาทิศเหนือทำอย่างไร ? ๓. ทิศอะไรอยู่ตรงข้ามกับทิศใต้ ? ๔. ถ้าหันหลังตรงทิศตะวันออก ทิศตะวันตกอยู่ตรงไหน ? ๕. บ้านเราอยู่ทางทิศไหนของโรงเรียน ? ๖. วิธีสังเกตทิศจากดวงจันทร์ทำอย่างไร ? ๗. จงออกไปชี้ทิศสำคัญให้ถูกต้องทั้ง ๔ ทิศ ?

★

บทที่ ๒ แผนที่

แผนที่คืออะไร

แผนที่คือ เส้นที่แสดงสภาพบ้านเมืองต่าง ๆ อันเป็นของจริง เช่น ถนน, ทางเกวียน, แม่น้ำ, ลำธาร, บึง, ป่า, หมู่บ้าน, เขา, และสิ่งอื่น ๆ ซึ่งอยู่บนพื้นดิน เราดูแผนที่แล้วนึกถึงบ้านเมืองจริง ๆ ได้ ก็เท่ากับดูสิ่งต่าง ๆ บนพื้นราบที่แบนเป็นแผ่นกระดาษ

เครื่องหมายในแผนที่

เราต้องรู้จกเครื่องหมายในแผนที่เหล่านี้ไว้ เพื่อจะได้ดูแผนที่เข้าใจว่าบ้านเมืองและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริงคืออะไร และอยู่ที่ใด

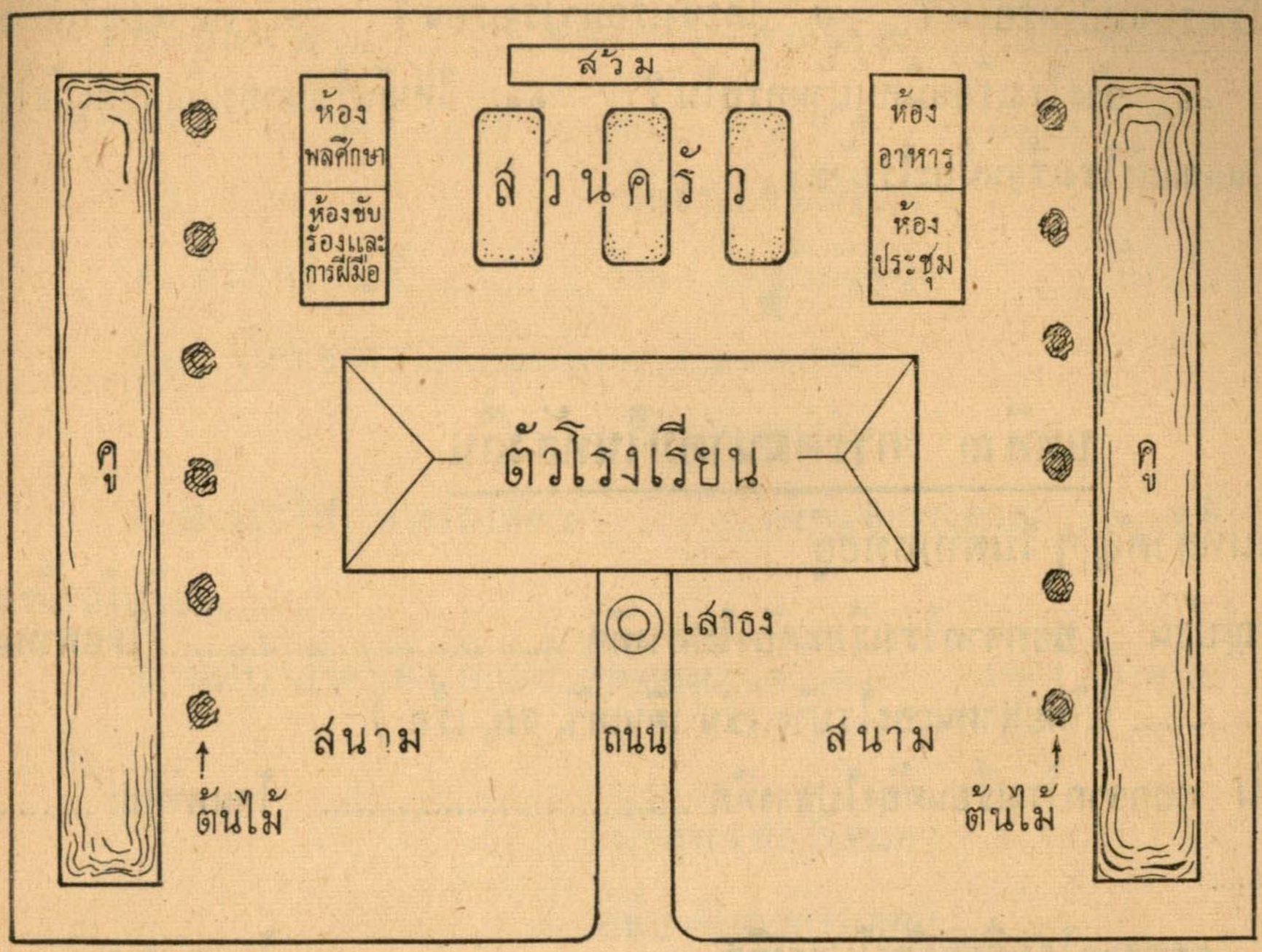
โรงเรียนของเรา

ตำบลบ้านที่เราอยู่ไม่ห่างจากโรงเรียนนัก เราเดินมาโรงเรียน เด็กบางคนนั่งรถ นั่งเรือ มาโรงเรียน ใกล้ ๆ โรงเรียนบางตำบล มีภูเขา มีป่า มีลำคลอง มีโรงงาน มีตลาด และมีสิ่งอื่น ๆ อีก เด็ก ๆ ชอบไปเที่ยวตามที่เหล่านั้น

แผนผังคืออะไร

แผนผัง คือเส้นแสดงสิ่งต่าง ๆ โดยย่อจากของจริง คล้าย ๆ แผนที่ แต่แผนผังแสดงในบริเวณเล็กกว่า เช่นแผนผังของโรงเรียน ย่อมแสดงตัวโรงเรียน, สนาม, ต้นไม้ และสิ่งอื่น ๆ ในโรงเรียน

ฝึกหัดอ่านแผนผังในโรงเรียน

ให้ถือเอาตัวโรงเรียนเป็นหลัก

(๑) คูอยู่ทางทิศ ..... และทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๒) แถวต้นไม้อยู่ทางทิศ ..... และทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๓) สนามอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๔) ถนนเข้าสู่ตัวโรงเรียนอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๕) ห้องพลศึกษาอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๖) ห้องขับร้องและการฝีมืออยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๗) ห้องอาหารอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๘) ห้องประชุมอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๙) สวนครัวอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน
(๑๐) ส้วมอยู่ทางทิศ ..... ของตัวโรงเรียน

อธิบายและถามตอบ

๑. แผนที่ คืออะไร ?
๒. บ้านเมืองจริงใหญ่โตมาก จะเขียนลงในแผนที่ได้อย่างไร ?
๓. ทำไมจึงต้องมีแผนที่ ?
๔. แผนที่แบน สิ่งต่าง ๆ ในแผนที่ที่แทนของจริง จะเป็นรูปอย่างไร ?

๕. เรามองดูแผนที่แล้วคิดถึงบ้านเมืองและสิ่งต่าง ๆ ได้ไหม ? ๖. บ้านกับโรงเรียนอยู่ห่างกันมากไหม ? ๗. ข้างโรงเรียนมีป่าหรือไม่ ? ๘. ใครนั่งเรือมาโรงเรียน ? ๙. ตลาดอยู่ใกล้โรงเรียนหรือเปล่า ? ๑๐. ข้างโรงเรียนมีหมู่บ้านหรือไม่ ? ๑๑. ให้นักเรียนลองเขียนแผนผังโรงเรียนดู ? ๑๒. ในแผนผังโรงเรียนมีอะไรบ้าง ?

★

บทที่ ๓ การคมนาคมในท้องถิ่น

๑. ทิศทางไปสถานที่สำคัญ ๆ ในตำบลที่อยู่

บ้านผู้ใหญ่บ้าน ออกจากโรงเรียนต้องไปทางทิศ ..... โดยพาหนะ ..... (โดยพาหนะอะไรบ้าง เช่น เดินเท้า, รถ, เรือ,)

บานกำนัน ออกจากโรงเรียนต้องไปทางทิศ ..... โดยพาหนะ .....

.....

สุขศาลา ออกจากโรงเรียนต้องไปทางทิศ ..... โดยพาหนะ .....

.....

สถานีตำรวจ ออกจากโรงเรียนต้องไปทางทิศ ..... โดยพาหนะ .....

.....

ที่ว่าการอำเภอ ออกจากโรงเรียนต้องไปทางทิศ ..... โดยพาหนะ.....

.....

๒. ทางคมนาคมในตำบลที่อยู่

ทางคมนาคมมีหลายชนิด เช่นทางคนเดิน, ถนน, ทางเกวียน, ทางรถไฟ, แม่น้ำและลำคลอง ทางคมนาคมนี้เราจะต้องบอกได้ว่า ตั้งต้นจากไหน, ไปถึงไหน ผ่านสถานที่อะไร ๆ ที่สำคัญบ้าง

ก. ทางคนเดิน มี ..... สาย (๑) ตั้งต้นจาก .....

ถึง ..... ผ่าน .....(๒) ตั้งต้นจาก .....

..... ถึง ..... ผ่าน ..... (๓) ตั้งต้นจาก .....

..... ถึง ..... ผ่าน .....

(มีกี่สายให้บอกให้หมด)

ข. ถนน มี ..... สาย (๑) ตั้งต้นจาก ..... ถึง ..... ผ่าน .....
(๒) ตั้งต้นจาก ..... ถึง ..... ผ่าน .....

(มีกี่สายบอกให้หมด)

ค. ทางเกวียน มี ..... สาย (๑) ตั้งต้นจาก ..... ถึง .....ผ่าน.....
(๒) ตั้งต้นจาก ..... ถึง ..... ผ่าน

(มีกี่ทางบอกให้หมด)

ง. ทางรถไฟ ทางรถไฟสาย ..... ตั้งต้นจากจังหวัด ..... ไปยังจังหวัด .....
สถานีรถไฟชื่อ .....

จ. แม่น้ำลำคลอง มีแม่น้ำลำคลองผ่านตำบลนี้ ... ... สาย (๑) จาก ... ... ถึง ... ... (๒) จาก ... ... ถึง ... ...

(มีกี่สายบอกให้หมด)

อธิบายและถามตอบ

๑. บ้านกับโรงเรียนของเราไกลกันไหม ? ๒. นักเรียนมาโรงเรียนโดยวิธีใด ? ๓. ใครเคยไปบ้านกำนันและผู้ใหญ่บ้านบ้าง ? ๔. สุขศาลา, ที่ว่าการอำเภอ, สถานีตำรวจอยู่ที่ไหน ? ๕. ยานพาหนะได้แก่สิ่งใดบ้าง ? ๖. ยานพาหนะมีไว้ทำไม ? ๗. นักเรียนคนใดเคยขี่ช้างบ้าง ? ๘. บิดาของนักเรียนคนใดเคยขี่ม้าไปตำบลอื่นบ้างหรือไม่ ? ๙. จะไปหมู่บ้านถัดไปเราใช้อะไรเป็นยานพาหนะ ถ้าจะไม่เดินไป ?

★

บทที่ ๔ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ประเทศของเราเรียกว่า **ประเทศไทย** พลเมืองเรียกว่า **คนไทย** พวกเราคือเด็กไทย ประเทศไทยแบ่งออกเป็น **จังหวัด** หลายจังหวัด จังหวัดแบ่งออกเป็น **อำเภอ** และอำเภอแบ่งเป็น **ตำบล**

นักเรียนจะต้องรู้ความเป็นอยู่ของ ตำบล ที่ตั้งโรงเรียนของตัว จงกรอกรายการที่เว้นช่องว่างไว้ต่อไปนี้ ให้ครบ

๑. โรงเรียนของเรา

โรงเรียนของเรา ชื่อ ..... อยู่ที่ตำบล ..... ถนน .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

วัดที่อยู่ใกล้โรงเรียนชื่อวัด .....

ถนนตำบลชื่อ .....

๒. ภูมิประเทศของตำบลที่ตั้งโรงเรียน

ตำบลที่ตั้งโรงเรียนของเรา ทิศเหนือจดตำบล ..... ทิศใต้จดตำบล .....

ทิศตะวันออกจดตำบล ..... ทิศตะวันตกจดตำบล .....

ลักษณะพื้นที่ ..... มีแม่น้ำชื่อ ..... มีคลองชื่อ .....

มี ..... (บอกชื่อ ภูเขา, ทะเล, เกาะ, แหลม, อ่าว, หนอง, ถ้ำ)

๓. ภูมิอากาศ

ฤดูร้อนตั้งแต่เดือน ..... ถึงเดือน ..... ฤดูหนาวตั้งแต่เดือน .....

ถึงเดือน ..... ฤดูฝนตั้งแต่เดือน ..... ถึงเดือน .....

๔. พืชผลและโภคทรัพย์

ก. พืช มี ... ...

... ...

ข. ป่าไม้ มี ... ...

... ...

ค. แร่ มี ... ...

... ...

ง. สัตว์เลี้ยง มี ... ...

... ...

จ. สัตว์ป่า มี ... ...

... ...

ฉ. สัตว์น้ำ มี ... ...

... ...

๕. การทำมาหากิน

(การทำมาหากินต่อไปนี้ ถ้าอย่างไหนไม่มีในตำบลนี้ ก็ให้ขีดฆ่าออกเสีย)

การกสิกรรม การอุตสาหกรรม การเหมืองแร่ การป่าไม้ การจับสัตว์น้ำ
การค้าขาย การเลี้ยงสัตว์

๖. ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

(ให้บรรยายว่าความเป็นอยู่ต่อไปนี้ดีหรือไม่ดีอย่างไร)

ก. การรับประทาน.....

ข. การแต่งกาย.....

ค. การทำมาหากิน.....

ง. การสมาคม.....

จ. การทำบุญ.....

ฉ. เคหะสถานบ้านเรือน.....

๗. โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสิ่งธรรมชาติที่สวยงาม

ก. โบราณสถาน ชื่อ.....อยู่ที่.....
สำคัญอย่างไร.....

ข. โบราณวัตถุ ชื่อ.....อยู่ที่.....
สำคัญอย่างไร.....

ค. สิ่งธรรมชาติที่สวยงาม ชื่อ.....อยู่ที่.....
สำคัญอย่างไร.....

(มีกี่แห่งในตำบลนี้ ต้องบอกให้หมด)

★

ประวัติศาสตร์

★

บทที่ ๑ ระยะเวลาและการนับเวลา

กลางวันกลางคืน

ตื่นนอนเช้า ดวงอาทิตย์ขึ้น ฟ้าแผ่นดินสว่าง สายเข้าแดดกล้า ยิ่งสว่างมาก เย็นดวงอาทิตย์ตก อากาศมืด จนถึงกลางคืน มืดจนมองไม่เห็นอะไรเลย นี่คือการล่วงไปของเวลา วันหนึ่งมี ๒๔ ชั่วโมง กลางคืน ๑๒ ชั่วโมง กลางวัน ๑๒ ชั่วโมง วันและเวลาล่วงไปทุกวัน เมื่อก่อนนักเรียนเป็นเด็กเล็ก ๆ เคยว่าโตมากแล้ว เพราะเวลาล่วงไปทีละวัน ๆ นั่นเอง

ปี เดือน สัปดาห์ และวัน

เรามีวิธีนับเวลาดังนี้ ๑ ปีมี ๓๖๕ วัน, ๓๖๕ วันแบ่งเป็น ๑๒ เดือน, นั่นคือ ๑ ปีมี ๑๒ เดือน ๑ เดือนมี ๔ สัปดาห์, ๑ สัปดาห์มี ๗ วัน, ๑ วันเป็นกลางคืนและกลางวัน ส่วนละ ๑๒ ชั่วโมง รวมเป็น ๒๔ ชั่วโมง

เดือน ๑๒ เดือนใน ๑ ปี มีชื่อเรียกดังนี้

๑. มกราคม ๓๑ วัน	๗. กรกฎาคม ๓๑ วัน
๒. กุมภาพันธ์ ๒๘ วัน (หรือ ๒๙ วัน)	๘. สิงหาคม ๓๑ วัน
๓. มีนาคม ๓๑ วัน	๙. กันยายน ๓๐ วัน
๔. เมษายน ๓๐ วัน	๑๐. ตุลาคม ๓๑ วัน
๕. พฤษภาคม ๓๑ วัน	๑๑. พฤศจิกายน ๓๐ วัน
๖. มิถุนายน ๓๐ วัน	๑๒. ธันวาคม ๓๑ วัน

วัน ๗ วันใน ๑ สัปดาห์ มีชื่อดังนี้ คือ

๑. วันจันทร์	๔. วันพฤหัสบดี
๒. วันอังคาร	๕. วันศุกร์
๓. วันพุธ	๖. วันเสาร์

๗. วันอาทิตย์

ชั่วโมงยังแบ่งออกเป็น ๖๐ นาที และ ๑ นาที ยังแบ่งออกเป็น ๖๐ วินาทีอีกด้วย

การนับปี

เราใช้นับปีตามคติพุทธศาสนา คือเริ่มเอาปีพระพุทธเจ้าปรินิพานเป็นปีที่ ๑ ลำดับมาจนทุกวันนี้เราใช้ตัวย่อ พ.ศ. นำเลข เช่น พ.ศ. ๒๔๙๗ พ.ศ. เป็นตัวย่อของพุทธศักราช

อธิบายและถามตอบ

๑. กลางคืนเราทำอะไร ? ๒. กลางวันเราทำอะไร ? ๓. กลางคืนต่อจากกลางวันหรือกลางวันต่อจากกลางคืนแน่ ? ๔. กลางคืนและกลางวัน มีจำนวนชั่วโมงเท่าไร ? ๕. ใน ๑ ชั่วโมงมีกี่นาที และกี่วินาที ? ๖. ใน ๑ วันมีกี่ชั่วโมง ? ๗. ใน ๑ สัปดาห์มีกี่วัน วันอะไรบ้าง ? ๘. ใน ๑ เดือนมีกี่สัปดาห์ ? ๙. ใน ๑ ปีมีกี่เดือนและกี่วัน ? ๑๐. จงบอกชื่อเดือนตามลำดับ ? ๑๑. เดือนบางเดือนมี ๓๑ วัน บางเดือนมี ๓๐ วัน บางเดือน ๒๘ วัน มีที่สังเกตอย่างไร ? ๑๒. อายุนักเรียนกี่ปี ? ๑๓. บิดามารดาของนักเรียน อายุมากกว่านักเรียนเท่าใด ? ๑๔. ปู่ย่าตายายเกิดก่อนพ่อแม่ ใครอายุมากกว่ากัน ? ๑๕. วัน คืน ล่วงไปหมายความว่าอะไร ? ๑๖. คนแก่เคยเป็นเด็กหรือเปล่า ? ๑๗. การนับปีนับอย่างไร ? ๑๘. พ.ศ. คืออะไร ? ปีนี้ พ.ศ. อะไร ?

★

บทที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา

การล่วงไปของเวลา

เวลาล่วงไปทุกวัน นึกถึงเมื่อนักเรียนเป็นเด็กเล็ก ๆ เดี๋ยวนี้โตมากแล้ว เป็นเวลาล่วงไปกี่วัน กี่สัปดาห์ กี่เดือนและกี่ปี อยากรู้นับอายุก็จะรู้ว่ากาลเวลาล่วงไปทีละวัน กี่เดือน กี่ปีแล้วสำหรับอายุนักเรียน

ตำบลของเรา

ตำบลที่บ้านและโรงเรียนของเราตั้งอยู่ ก็มีมานานแล้ว แม้แต่อายุของนักเรียนก็ยังคนละหลาย ๆ ปีแล้ว ตำบลที่อยู่นี้ยังมีอายุนานยิ่งขึ้นไปอีก

(ครูควรเล่าสภาพของตำบลที่ตั้งโรงเรียน ตั้งแต่ก่อนมาจนถึงปัจจุบันนี้ให้นักเรียนฟัง)

อธิบายและถามตอบ

๑. กาลเวลาล่วงไปกี่ปีแล้ว สำหรับอายุนักเรียน ? ๒. กาลเวลาล่วงไปกี่เดือนแล้ว ตั้งแต่นักเรียนสอบไล่ครั้งสุดท้าย ? ๓. เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๙๗ ถึงเดี๋ยวนี้เวลาล่วงไปกี่เดือน ? ๔. ถ้าไม่มีเวลากลางคืนมีแต่กลางวัน จะนับเวลาได้ไหม ? ๕. นักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. ๑ มากี่วันแล้ว ๖. ตำบลบ้านของนักเรียนมีมาก่อนนักเรียนเกิดหรือมีภายหลัง ? ๗. เมื่อ ๗ วันที่ล่วงมานี้มีงานอะไรบ้างที่บ้านนักเรียน ? เมื่อเดือนที่แล้วเล่า ?

★

บทที่ ๓ เรื่องหัวหน้า

ห้องเรียน

ในห้องเรียน มีนักเรียนหลายคน ก็มีหัวหน้าชั้นคนหนึ่ง หัวหน้าเป็นคนสำคัญกว่าคนอื่น ๆ มักจะว่ากล่าวคนอื่น ๆ ในพวกเดียวกันก็ได้ และเป็นคนที่คนอื่นเกรงกลัวนับถือ

หัวหน้าชั้นมีหน้าที่ต่าง ๆ คือ

(๑) ช่วยเหลือนักเรียนอื่น ๆ ในเรื่องที่ขัดข้องต่าง ๆ

(๒) ว่ากล่าวตักเตือนและแก้ไขผู้ที่ทำผิดและประพฤติชั่ว

(๓) แนะนำให้นักเรียนอื่น ๆ ทำในสิ่งที่ควรทำ ในข้อนี้หัวหน้าชั้นจึงเป็นคล้าย ๆ ผู้นำ

(๔) ติดต่อกับครูอยู่เสมอ เพื่อแจ้งผลความเป็นอยู่ของนักเรียน และพยายามอยู่ใกล้ชิดนักเรียนเสมอด้วย

โรงเรียน

ในชั้นหนึ่ง ๆ มักมีครูคนหนึ่งดูแลนักเรียนกับหัวหน้าชั้น และในโรงเรียนก็มีครูใหญ่ครอบครัว

ครอบครัวหนึ่งก็มีหัวหน้าอยู่คนหนึ่งเรียกว่า พ่อบ้าน พ่อบ้านมีหน้าที่คือ

(๑) ปกครองดูแลคนในบ้าน

(๒) ช่วยเหลือคนในบ้านในทางดี

หอสมุดแห่งชาติ

(๓) ทำการงาน ติดต่อ แทนคนในบ้านทั้งหมด

(๔) คอยควบคุมตักเตือนคนในบ้านมิให้ประพฤติชั่ว

อธิบายและถามตอบ

๑. นักเรียนห้องนี้ใครเป็นหัวหน้า ? ๒. ทำไมจึงเลือกเขาเป็นหัวหน้า ? เขามีหน้าที่อะไรบ้าง ? ๓. ถ้าจะเปลี่ยนหัวหน้าได้ไหม ? ๔. ทำไมยังไม่เปลี่ยน ? ๕. ถ้าห้องนี้ไม่มีหัวหน้าจะเป็นอย่างไร ? ๖. ครูประจำชั้นกับหัวหน้าชั้นเกี่ยวข้องกันอย่างไร ? ๗. ครูใหญ่คือใคร ? ๘. ครูใหญ่มีหน้าที่อย่างไร ? ๙. ที่บ้านนักเรียนมีใครเป็นหัวหน้า ? ๑๐. พ่อบ้านมีหน้าที่อย่างไร ? ๑๑. หมู่บ้านนี้ใครเป็นกำนัน, ผู้ใหญ่บ้านบ้าง ? ๑๒. หัวหน้าของประเทศคือใคร ? ๑๓. หัวหน้าของหมู่คนมีความจำเป็นต้องมีเพียงไร ? ๑๔. ถ้าไม่มีหัวหน้าจะเป็นอย่างไร ? ๑๕. วันไหนในโรงเรียนนี้ ครูใหญ่และครูน้อยไม่มาโรงเรียนเลยมีแต่นักเรียน จะเป็นอย่างไร ?

★

สำนักวิทยบริการฯ

ธรรมชาติศึกษา

★

บทที่ ๑ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ปรากฏการณ์ธรรมชาติได้แก่อะไร สิ่งที่ปรากฏในสายตาเรา เรารู้สึกได้ เรามองเห็นได้ด้วยตา ฟังด้วยหู ดมกลิ่นด้วยจมูก ลิ้มรสได้ด้วยลิ้น สิ่งเหล่านี้ ๒ ชะนิด ชะนิดหนึ่งเกิดมีเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ลม ความร้อน เป็นต้น อีกชะนิดหนึ่งมีผู้สร้างขึ้น เช่น บ้าน ถนน รถยนต์ ชะนิดแรก ที่มีขึ้นเองตามธรรมชาติ เราเรียกว่าปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ดิน คือแผ่นดินที่เราอยู่ หรือพื้นโลกเรานี่เอง ส่วนที่แข็งแน่น เราเรียกว่าดิน ซึ่งเวลานี้เรายืนอยู่ เราปลูกบ้านสร้างเรือนอยู่ และเราเดินไปมาได้ ที่แข็งกว่าดิน คือ หิน ดิน และหินมีปนกันอยู่ทั่วโลก ประโยชน์ของดิน คือเป็นที่อาศัยของมนุษย์ สัตว์และพืช

น้ำ คือส่วนที่เป็นน้ำไหลไปมา เช่น มหาสมุทร, ทะเลและแม่น้ำลำคลอง น้ำก็มีอยู่ทั่วโลก อยู่ใกล้กับดินทุกแห่ง น้ำมีประโยชน์ช่วยให้คนบนพื้นโลกได้อาบกิน ทำให้มีชีวิตอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนก็จะตายหมด นอกจากนั้นยังใช้เป็นทางคมนาคมได้อีก

ลม เป็นส่วนหนึ่งของอากาศที่หุ้มห่อผิวโลกอยู่ มีกำลังพัดไปมาได้ เห็นได้เมื่อพัดถูกต้นไม้ใบหญ้า ลมเกิดขึ้นเพราะโลกหมุน โลกหมุนไป ลมก็พัดไป สังเกตได้ เช่น เราวิ่งเร็ว ๆ ก็มีลมถูกตัว ลมมีประโยชน์ทำให้อากาศถ่ายเทไปมา ในอากาศมีลมหายใจที่บริสุทธิ์ ลมจึงทำให้คนได้ลมหายใจที่บริสุทธิ์ คนแล่นเรือใบก็อาศัยลม และลมยังพัดเอาพันธุ์พืชไปตกลงบนดิน ทำให้พืชชนิดต่าง ๆ งอกงามขยายออกเป็นป่าใหญ่ ๆ ลมแรงที่พัดในที่ต่าง ๆ หอบเอาบ้านเรือนพังทลายได้

ความร้อน คือความรู้สึกที่เราได้รับจากดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์เป็นผู้ให้ความร้อน ตอนเช้าดวงอาทิตย์เริ่มขึ้นจึงร้อนน้อย ตอนกลางวันร้อนมาก พอตอนเย็นและตอนกลางคืน ความร้อนลดลงเป็นลำดับ ไม่ว่าสิ่งใดได้รับความร้อนจากดวงอาทิตย์ และเป็นเช่นนี้ตลอดปี จนเกิดคำว่าฤดูหนาวฤดูร้อนขึ้น ฤดูร้อนเรารู้สึกร้อนกว่าฤดูหนาว และฤดูหนาวบางทีก็หนาวจนเราแทบจะทนไม่ไหว ความร้อนจากดวงอาทิตย์นั้นสิ่งมีชีวิตทุกอย่างได้รับ เช่น คน, สัตว์, และพืช รู้จักความร้อนได้ดี และได้รับประโยชน์จากความร้อน เช่น ทำให้ร่างกายอบอุ่น มีชีวิตอยู่ได้ ถ้า

หากอากาศหนาวจัดคนก็จะเดือดร้อน และพยายามใส่เสื้อผ้าหนา ๆ เพื่ออบความร้อน ความร้อนยังช่วยในการหุงต้มอาหารให้สุกอีกด้วย เพราะคนต้องกินของสุก ส่วนพืชและสัตว์กินของดิบ ๆ ได้ไม่ต้องใช้ความร้อน ความร้อนทำให้เกิดลมพัดไปมา เพราะพออากาศร้อน ลมร้อนจะพองตัวสูงขึ้น และลมเย็นพัดเข้ามาแทน หมุนเวียนกันเช่นนี้เรื่อยไป

ปรากฏการณ์ธรรมชาติในเวลากลางวันเปลี่ยนแปลงผิดกว่ากลางคืน และเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต กลางวันกับกลางคืน เรารู้สึกได้ว่าทุก ๆ อย่างต่างกัน ปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่เหมือนกันเลย และยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อีกด้วย

ความร้อนเป็นสาเหตุสำคัญ กลางวันกับกลางคืนปรากฏการณ์ธรรมชาติผิดกันเพราะกลางคืนดวงอาทิตย์ไม่ส่องสว่างและให้ความร้อนเหมือนกลางวัน ความร้อนทำให้ทุก ๆ อย่างเปลี่ยนแปลงไป ๑. กลางคืนมืด กลางวันสว่าง พื้นแผ่นดินและพื้นน้ำมองดูมืด แลไม่เห็นอะไร ลมพัดอ่อน ๆ อากาศเย็นชื้น สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไม่ว่าคน, สัตว์ และ พืช ก็พากันมองไม่เห็นสิ่งต่าง ๆ จึงหยุดเคลื่อนไหว ต่างพากันพักผ่อนหลับนอน ๒. กลางคืนอากาศเย็นกว่ากลางวัน เพราะความร้อนของดวงอาทิตย์แรงกล้าในเวลากลางวัน พื้นแผ่นดินสว่างและมีไอร้อน โดยดูดความร้อนจากดวงอาทิตย์เก็บไว้ใต้ดิน แล้วค่อย ๆ ปล่อยขึ้นมา พื้นน้ำรับความร้อนช้ากว่าแผ่นดิน ที่ใดที่อยู่ใกล้ทะเลก็เกิดลมชื้น เรียกว่า ลมบกลมทะเล กลางวันแผ่นดินร้อน ลมทะเลพัดขึ้นมาบนบก กลางคืนน้ำร้อนกว่าดิน ลมบกพัดลงทะเล สิ่งมีชีวิตไม่ว่า คน, สัตว์ และพืช ออกมาหากินกัน ร่างกายมีการเคลื่อนไหวแข็งแรง อวัยวะทุกส่วนทำการงาน

เมื่อสังเกตแล้วก็จะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ตามธรรมชาติในเวลากลางวันกลางคืนแตกต่างกันและเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต กลางวันทุกสิ่งทุกอย่างทำให้บ้านเมืองและโลกที่เราอยู่เจริญก้าวหน้าไปก้าวหนึ่ง ๆ ส่วนกลางคืนสภาพแห่งความก้าวหน้านั้นหยุดพักลงระยะหนึ่ง เป็นเช่นนี้สลับไปตลอดกาล

กลางวันกลางคืนเกิดได้อย่างไร กลางวันกับกลางคืนเกิดจากโลกหมุนรอบตัวเราเองอยู่เสมอ ส่วนใดที่ได้รับแสงอาทิตย์ก็สว่างเป็นกลางวัน ส่วนใดที่ไม่ได้รับแสงอาทิตย์ก็มืดเป็นกลางคืน

อธิบายและถามตอบ

๑. ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติคืออะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ? ๒. สิ่งแวดล้อมที่เกิดเองกับที่มีคนสร้างขึ้นต่างกันอย่างไร ? ๓. ดิน, น้ำ, ลม และความร้อนคืออะไร ? ๔. ดินได้แก่

อะไร ? ๕. ดินที่นักเรียนใช้ปั้นตุ๊กตาเล่นเอามาจากไหน ? ๖. เราเอาหินมาปั้นตุ๊กตาได้หรือไม่ ? ๗. เราปลูกบ้านบนพื้นแผ่นดิน ถ้าไม่มีพื้นดิน มีแต่น้ำ จะเป็นอย่างไร ? ๘. น้ำคืออะไร ? ๙. น้ำมีประโยชน์อย่างไร ? ๑๐. ลมคืออะไร ? ๑๑. ลมเกิดขึ้นได้อย่างไร ? ๑๒. ลมมีประโยชน์อย่างไรบ้าง ? ๑๓. ความร้อนมาจากไหน ? ๑๔. ฤดูร้อนคืออะไร ? ต่างจากฤดูหนาวอย่างไร ? ๑๕. ความร้อนสำคัญอย่างไร ? ๑๖. ปรากฏการณ์ธรรมชาติกลางคืนกลางวันต่างกันอย่างไร ? ๑๗. ความร้อนสำคัญอย่างใด ?

★

บทที่ ๒ น้ำร้อนกับไอน้ำเดือด

น้ำ บนพื้นแผ่นดินมีน้ำตามที่ต่าง ๆ ทั่วไป เช่น ในทะเล มหาสมุทร และแม่น้ำลำคลอง บ้านนักเรียนบางคนก็อยู่ริมแม่น้ำลำคลอง และที่บ้านของบางคนก็มีบึงหรือบ่อน้ำอยู่

น้ำระเหยได้ เมื่อถูกความร้อนจากดวงอาทิตย์ ก็จะระเหยลอยเป็นไอขึ้นไปเช่นเดียวกับเราต้มน้ำในกา ไอน้ำในกาจะระเหยเป็นไอลอยขึ้นไปในอากาศทางปากกาและพวยกา

น้ำร้อนระเหยเร็วขึ้น ถ้าเราต้มน้ำด้วยกาจนเดือด น้ำร้อนจัดมาก เอามือจุ่มลงไปมือจะพองจนปวดแสบปวดร้อน แล้วถ้าทิ้งให้อยู่นาน ๆ น้ำในกาจะระเหยเป็นไอจนหมดกา น้ำร้อนระเหยเร็วมาก ยิ่งร้อนจนเดือดยิ่งระเหยเร็วมากขึ้นไปอีก ในทะเลและมหาสมุทร น้ำถูกดวงอาทิตย์เผาระเหยไปมาก ๆ เช่นกัน ดังนั้น เราจึงกล่าวว่า น้ำระเหยได้

การระเหยของไอน้ำ เกิดผลอะไรบ้าง น้ำที่ระเหยเพราะความร้อน ลอยขึ้นไปสู่ที่สูง คืออากาศเบื้องบน จึงกล่าวได้ว่าไอน้ำมีกำลังผลักดันตัวเองลอยขึ้นไปในอากาศ การผลักดันนี้ ก็คล้าย ๆ นักเรียนคนหนึ่งผลักม้านั่งให้ล้มลงได้ นักเรียนมีกำลังจึงทำให้ม้านั่งล้มลง ไอน้ำเดือดที่จะระเหยจากน้ำ จึงมีกำลังชนิดหนึ่งในตัว นักเรียนจะสังเกตเห็นกาน้ำที่ต้มน้ำกำลังเดือด ไอน้ำจะผลักฝาเผยิบ ๆ ให้เบี้ยออกเพื่อไอน้ำจะระเหยขึ้นไปในอากาศ จึงกล่าวได้ว่า ไอน้ำเดือดมีแรงดัน

กำลังของไอน้ำเหล่านี้ ได้นำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น ทำให้เรือไฟ รถไฟ วิ่งไปได้โดยเร็ว โดยเขาสร้างหม้อใหญ่ขังน้ำไว้ ทำเป็นช่องออกเฉพาะทางใดทางหนึ่ง ไอน้ำก็จะพยายามออกทางช่องนั้น ก็ไปผลักเครื่องจักร ให้รถ และเรือ วิ่งไปได้โดยรวดเร็ว

อธิบายและถามตอบ

๑. บนแผ่นดินมีน้ำ เราเรียกบริเวณพื้นน้ำอันกว้างใหญ่ว่าอะไรบ้าง ? ๒. ลำคลอง แม่น้ำ, ทะเลและมหาสมุทร อะไรที่มีน้ำมากกว่ากัน ? ๓. อะไรเผาน้ำในที่เหล่านี้ให้ระเหยเป็นไอ ? ๔. ดวงอาทิตย์มีความสำคัญอย่างไร ? ถ้าไม่มีดวงอาทิตย์จะเป็นอย่างไร ? ๕. ไอน้ำมีที่ไหนบ้าง ? ๖. เวลาต้มน้ำมีอะไรออกมาจากพวยกา ? ๗. ไอน้ำเดือดกับไอน้ำธรรมดาต่างกันอย่างไร ? ๘. ถ้าจะให้นักเรียนผลักกระดานให้ลมจะได้หรือไม่ ? ๙. กำลังของไอน้ำมีหรือไม่ ? ๑๐. ไอน้ำจากน้ำร้อนจนเดือดจะเป็นอย่างไร ? ๑๑. ประโยชน์ของไอน้ำมีอย่างไรบ้าง ? ๑๒. เกวียนกับรถยนต์อะไรใช้ไอน้ำ ? ๑๓. เรือใช้ไอน้ำทำให้แล่นไปอย่างไร ? ๑๔. คนพายเรือแล่นได้ จะถือว่าคนเป็นไอน้ำได้หรือไม่ ?

★

บทที่ ๓ ลมว่าว

ลมว่าว เป็นชื่อลมสายหนึ่งในประเทศไทย ที่เรียกว่าลมว่าว เพราะเด็ก ๆ เล่นว่าวกันในฤดูนี้ ลมสายนี้พัดแรง ทำให้ว่าวขึ้นได้สูงดี ผิดกับลมในฤดูอื่น ๆ แม้มีลมพัดก็ดี ก็ขึ้นว่าวไม่ใคร่ได้

ลมว่าวพัดมาจากทิศไหน, เกิดในฤดูอะไร ความจริงลมสายนี้มีชื่ออีกชื่อหนึ่ง คือ ลมมรสุมทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นลมพัดจากทิศใต้ขึ้นมาทางเหนือ มีวิธีนับเริ่มจากเส้นศูนย์สูตรของโลกข้ามทะเลขึ้นมาบนแผ่นดินทวีปอาเซีย ลมสายนี้เป็นลมพัดประจำในฤดูร้อน เริ่มพัดอ่อน ๆ ก่อนเดือนพฤษภาคมซึ่งมีกำลังพอให้เล่นว่าวกันได้ดีตลอดเวลา ภายหลังคือพอถึงเดือนพฤษภาคม ฝนเริ่มตก ทำให้วิถีลมผันผวนไปบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้เล่นว่าวไม่สะดวก ยิ่งมีฝนยิ่งทำให้เล่นว่าวไม่สะดวกยิ่งขึ้น และดังนั้นพอเดือนพฤษภาคมและมิถุนายนก็มักจะเลิกเล่นว่าวกัน

การเล่นว่าว เป็นการสนุกชนิดหนึ่งในระหว่างมีลมชนิดนี้ เด็ก ๆ ชอบมาก จะนับเป็นกีฬาชนิดหนึ่งก็ได้ ในประเทศเราการเล่นว่าวนิยมเล่นกันมาแต่ดึกดำบรรพ์ และในประเทศอื่น ๆ ในทวีปอาเซียและทวีปอื่นก็มีความนิยมการเล่นว่าวเช่นเดียวกัน ในเมืองเรามีการเล่นว่าวจุฬาและบังเบ้าให้ต่อสู้กันกลางอากาศได้ โดยวิธีชักสายป่านไป ๆ มา ๆ ทำให้เกิดการต่อสู้กันอย่าง

สนุก มีคนนิยมดูกันมาก การเล่นว่าวอาจจะถือเป็นการออกแรงชนิดหนึ่งก็ได้ ทำให้ผู้เล่นและผู้ดูได้ออกกำลังยืดเส้นยืดสาย ไม่จับเจ่านอนอยู่กับบ้าน หรือจะถือว่าเป็นการสนุก ทำให้ใจเบิกบานก็ได้ พวกนักเลงการพะนันชอบไปพะนันขันต่อกันเสมอ ๆ เวลามีการเล่นว่าวจุฬาและบั๊กเบ้า

อธิบายและถามตอบ

๑. ลมว่าวคืออะไร ? ๒. เหตุใดจึงเรียกว่าลมว่าว ? ๓. ถ้าไม่เรียกว่าลมว่าวจะเรียกว่ากระไร ? ๔. ลมนี้พัดในฤดูไหน ? ๕. ลมนี้มีวิธีพัดอย่างไร ? ๖. ลมในฤดูอื่นทำไมเล่นว่าวไม่ได้ ? ๗. เวลาฝนตกเล่นว่าวไม่ใคร่ดี เพราะอะไร ? ๘. เดือนไหนเด็กเล่นว่าว ? เพราะอะไร ? ๙. เล่นว่าวสนุกจริงหรือไม่ ? ๑๐. การเล่นจุฬาและบั๊กเบ้าสนุกอย่างไร ? ๑๑. นักเรียนเคยเล่นว่าวหรือไม่ ? ๑๒. นักเรียนเล่นว่าวที่ไหน ? ๑๓. นักเรียนเล่นว่าวอะไรเอามาจากไหน ? ๑๔. คนทั่วไปชอบเล่นว่าวหรือไม่ ? ๑๕. การเล่นว่าวมีประโยชน์หรือไม่ ?

★

บทที่ ๔ สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

อะไรเป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต คน, สัตว์ และพืชมีชีวิต เพราะมีอาการดังต่อไปนี้ ๑. มีอาการกิน ๒. มีอาการหายใจ ๓. มีอาการเติบโต ๔. มีความรู้สึก ๕. มีอวัยวะ ๖. มีการเกิดถูกเกิดหลาน ๗. มีอาการเคลื่อนไหว ส่วนสิ่งอื่น ๆ เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เพราะไม่มีอาการต่าง ๆ ดังกล่าว เช่นก้อนหินไม่มีชีวิต และถ้วยแก้วไม่มีชีวิต กับยังมีสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่มีชีวิตอีกมากมาย เช่น เครื่องใช้ต่าง ๆ ในบ้าน และโรงเรียน ถนน เรือ เมฆ แผ่นดิน

๑. การกิน คน, สัตว์ และพืชต้องกินอาหาร ถ้าไม่กินก็ตาย หมดชีวิต ก้อนอิฐไม่ต้องกินอะไร เพราะไม่ใช่สิ่งมีชีวิต

๒. การหายใจ คน, สัตว์, และพืชหายใจ ถ้าบีดจมูกไม่หายใจ ก็ต้องตาย ก้อนหินไม่หายใจ เพราะไม่มีชีวิต

๓. การเติบโต คน, สัตว์ และพืชค่อย ๆ เติบโตจากสภาพถูกอ่อน ตัวอ่อน ค่อย ๆ เติบโตขึ้นทุกวัน ถ้วยแก้วไม่มีการเติบโต โตอยู่เท่าไรก็เท่านั้น

๔. ความรู้สึก คนเราจับไฟก็รู้สึกร้อน เอาไฟแหย่แมว ก็ร้องวิ่งหนี เอาไฟเผาต้นไม้ ต้นไม้ก็รู้สึกเหี่ยวแห้งและตาย แต่เอาไฟเผาก้อนหินก็ไม่มีความรู้สึกอะไร เอาไฟเผาเหล็กสิ่งเหล่านั้นก็ไม่มีความรู้สึก

๕. อวัยวะ คน, สัตว์, และพืช มีอวัยวะส่วนต่าง ๆ เช่น มือ, ขา, แขน, ตา, ลำต้น, และราก ฯลฯ เหล่านี้เป็นอวัยวะของสิ่งมีชีวิต ดินสอไม่มีอวัยวะอย่างใด

๖. มีการเกิดลูกเกิดหลาน คน, สัตว์และต้นไม้มีลูกได้ ไม่ศูนย์พันธุ์ ก้อนอิฐ ก้อนหินมีลูกหลานไม่ได้

๗. มีอาการเคลื่อนไหว สิ่งมีชีวิตเคลื่อนไหวได้ เช่นคนเดินได้ จับยกสิ่งต่าง ๆ ได้ ก้อนอิฐไม่มีชีวิต เคลื่อนไหวไม่ได้

อธิบายและถามตอบ

๑. สิ่งมีชีวิต มีอาการอย่างไร ? ๒. สิ่งไม่มีชีวิตมีอาการอย่างใด ? ๓. คน, สัตว์ และพืช อย่างไหนเป็นสิ่งมีชีวิต อย่างไหนไม่เป็น ? ๔. นักเรียนมีชีวิตหรือเปล่า เพราะอะไร ? ๕. สมุดดินสอมีชีวิตหรือเปล่า เพราะอะไร ? ๖. ถ้าในโลกนี้มีแต่สิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิตตายหมด จะทำอย่างไร ? ๗. การกินมีประโยชย์อย่างไร ? ๘. การหายใจมีประโยชน์อย่างไรแก่ตัวของเรา ? ๙. เวลาเราเหนื่อย อาการหายใจของเราจะเป็นอย่างไร ? ๑๐. ทำไมเราไม่ชอบดมสิ่งที่เหม็น เช่น หนูตายเน่า ? ๑๑. เพราะเหตุใดเราจึงเติบโตขึ้นทุกวัน ? ๑๒. ลูกแมวกับแม่แมว โตต่างกันอย่างไร ? และมีอาการอย่างอื่นต่างกันอย่างไรอีก ? ๑๓. ต้นมะม่วงต้นเล็ก ๆ ขึ้นใหม่ ๆ มีผลมะม่วงให้เรากินหรือยัง ? ๑๔. ที่เรามีความรู้สึงต่าง ๆ นี้มีประโยชน์หรือไม่ ? ๑๕. เรารู้สึกได้ด้วยอวัยวะส่วนใดบ้าง ? ๑๖. อวัยวะแปลว่าอะไร มีประโยชน์อย่างไร ? ๑๗. คนมีมือใช้จับสิ่งต่าง ๆ ช้างมีอะไรใช้ได้คล้ายมือคน ? ๑๘. คนนั้นถ้าเราตัดมือตัดเท้าหรือเจาะตาให้บอดเสีย จะเป็นอย่างไร ? ๑๙. การออกลูกมีประโยชน์อย่างไร ? ๒๐. นักเรียนมีลูกหรือยัง ? ๒๑. บิดามารดาของนักเรียนมีลูกกี่คน ? ๒๒. คนกับสุนัขมีลูกครั้งละเท่าไร ? ต่างกันอย่างไร ? ๒๓. นกกับกบใครจะมีลูกครั้งละกี่ตัว ? ใครมากกว่ากัน ? ๒๔. การเคลื่อนไหวของสิ่งมีชีวิตมีประโยชน์อย่างไร ?

บทที่ ๕ .พืช ผลไม้ และดอกไม้

พืชมีมากมายหลายอย่าง รอบตัวเรา มีต้นไม้ต่าง ๆ เป็นอันมาก ต้นไม้เหล่านี้เราเรียกว่า พืช ต้นข้าวในนา ต้นมะม่วงในสวน ต้นยางในป่า และไม้อื่น ๆ อก เหล่านี้จัดเป็นพืชทั้งสิ้น สัตว์และมนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิต เคลื่อนไหวได้ เช่น เดินได้หรือกินอาหาร ตลอดจนออกลูกออกหลานได้ เราเห็นได้ชัดเจน พืชหรือต้นไม้ก็จัดเป็นสิ่งมีชีวิตคล้ายสัตว์และมนุษย์ เพราะมีอาการต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน เป็นแต่เรามองไม่เห็นชัดเจนเหมือนมนุษย์และสัตว์

พืชต่าง ๆ งอกบนดิน แต่บางชนิดก็งอกในน้ำ มีอาหารของพืชอยู่ในน้ำและในดิน พืชกินอาหารแล้วก็งอกงามเติบโต ลำต้นยืนอยู่บนพื้นดินและพื้นน้ำ ที่ดอกมีกิ่งก้านเคลื่อนไหวไปมาโอนเอนได้เมื่อต้องลม และดอกผลก็มีเชื้อ สามารถงอกออกเป็นต้นเล็กหรือลูกอ่อนเติบโตต่อไปด้วย พืชจึงเป็นสิ่งมีชีวิตคล้าย ๆ สัตว์และคนเช่นกัน

พืช มีพวกใหญ่ ๆ ๒ ชนิด คือ พืชยืนต้นและพืชล้มลุก

พืชยืนต้น คือต้นไม้ที่งอกงามมีลำต้นตั้งทรงขึ้นไปในอากาศ แผ่กิ่งก้านสาขาออกไปจึงเห็นชัดเจน ลำต้นแข็งแรง มีรากยึดพื้นดินมั่นคงไม่ล้มราบลงมาทับพื้น ได้ มะพร้าว, มะม่วง มะขาม, ส้ม เป็นต้น

พืชล้มลุก คือต้นไม้ที่มีลำต้นอ่อน ไม่แข็งแรงพอจะยึดลำต้นโดดเดี่ยวพุ่งขึ้นไปในอากาศได้ จึงทอดลำต้นติดไปกับต้นไม้ยืนต้น หรือต้องปักไม้แข็ง ๆ ค้ำไว้ให้เกาะพอจะยืนต้นไว้ได้ มิฉะนั้นก็จะทอดเลื้อยไปตามพื้นดิน ไม้ล้มลุกได้แก่ผักต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง, ผักกะเฉด, เถามัน ลำปะหลัง, เถาฟักทอง, เป็นต้น

ผลไม้ในท้องถิ่น พืชหรือต้นไม้หลายอย่างมีผล ผลไม้เหล่านี้เราเก็บมากินได้ เช่น มะม่วง, มะพร้าว มะนาว ขนุน ทุเรียน เป็นต้น แต่ต้นไม้บางชนิดไม่มีผล หรือมีผลก็กินไม่ได้ เพราะไม่อร่อย ผลไม้ก็คล้าย ๆ ลูกของต้นไม้ ถ้าจะเปรียบก็คล้าย ๆ ไก่มีลูกหรือคนมีลูก เช่นเดียวกัน เมื่อต้นไม้มีอายุพอสมควร คือเติบโตแล้วก็มีลูกได้

ผลไม้ที่เราเก็บเอามากินได้มีมากมาย นับเป็นอาหารอันเอร็ดอร่อย และมีประโยชน์แก่ร่างกายเราไม่น้อย มีชะนิดต่าง ๆ เช่น กล้วย, ส้ม, สับรด, ละมุด, ขนุน, มังคุด, ทุเรียน, มะปราง เป็นต้น

ดอกไม้ในท้องถิ่น ต้นไม้บางชนิดไม่มีผลกินได้ มีแต่ดอกหอม ๆ เช่น ต้นมะลิพุทธชาติ, กะดังงา, การะเวก, กุหลาบ เหล่านี้เป็นต้น ดอกไม้เหล่านี้มีกลิ่นหอม ใคร ๆ ก็อยากมองดูเพราะสวยงาม และเก็บเอามาดมเพราะกลิ่นหอม

อธิบายและถามตอบ

๑. ต้นไม้รอบตัวนักเรียนมีอะไรบ้าง ? ๒. คำว่าพืช คืออะไร จงอธิบาย ? ๓. ที่บ้านนักเรียนปลูกต้นไม้อะไรไว้บ้าง ? ๔. พืชมีชีวิตหรือไม่ ? ๕. พืชกินอาหารได้เหมือนคนและสัตว์หรือไม่ ? ๖. พืชมีกี่ชะนิด อะไรบ้าง ? ๗. พืชยืนต้นคืออะไร ? ๘. พืชล้มลุกคืออะไร ? ๙. พืชทั้ง ๒ ชะนิดต่างกันอย่างไร ? ๑๐. แกงหรือน้ำพริก มักจะใช้พืชชะนิดไหนประกอบ ? ๑๑. นักเรียนชอบผลไม้อะไร ? ผลไม้นั้นได้จากพืชชะนิดไหน ? ๑๒. ในตำบลนี้มีพืชอะไรมาก ? ๑๓. ต้นไม้อะไรมีผลที่เรากินได้บ้าง จงบอกชื่อมาให้ฟัง ? ๑๔. ผลไม้กับลูกสัตว์ ลูกคน คล้ายกันอย่างไร ? ๑๕. ต้นไม้มีดอกแต่ไม่ใคร่เห็นลูก คือต้นอะไร ? ๑๖. ดอกไม้มีประโยชน์อย่างไร ?

★

บทที่ ๖ สัตว์

๑. สัตว์ต่าง ๆ

สัตว์ นักเรียนคงเคยเห็นสัตว์ที่เราเลี้ยงไว้ในบ้าน เช่น แมว สุนัข เป็ด ไก่ หมู วัว ควาย สัตว์เหล่านี้อยู่ใกล้ ๆ เรา บางทีจับเล่นลูบคลำได้ มันไม่ทำร้ายเรา นอกจากมันจะโกรธ หรือเราไปรังแกมัน แต่โดยมากมันจะวิ่งหนีไป เพราะกลัวเรา

สัตว์มีประโยชน์ สัตว์ต่าง ๆ มีประโยชน์ต่อเรามาก สัตว์ที่เราเลี้ยงไว้ เรากินเป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ บางทีเราเลี้ยงไว้ใช้งาน เช่น วัว ควาย สุนัขเราเลี้ยงไว้เฝ้าบ้าน แมวเราเลี้ยงไว้จับหนูหรือดูเล่น สัตว์เหล่านี้เราเรียกว่า สัตว์เลี้ยง ยังมีสัตว์อีกจำพวกหนึ่งอยู่ในป่า ไม่ชอบเข้ามาอยู่ในบ้าน เช่น เสือ ช้าง หมี จรเข้ ลิง เราเรียกว่า สัตว์ป่า สัตว์ป่าบางชนิดมีประโยชน์ต่อเรา เช่นเราได้หนังเสือ จรเข้ และงาช้าง หรือได้หมีมาใช้เป็นต้น

สัตว์ทุกชนิดมีพ่อมีแม่ สัตว์ทุกชนิดจะออกลูกหลานทุกปี สุนัข แมว ออกทีละหลายตัว เช่นเดียวกับ เป็ด ไก่ หมู วัว ควาย ถ้าสัตว์เหล่านี้ไม่ออกลูกแล้วก็สาปศูนย์พันธุ์ เราจะไม่ได้รับประโยชน์จากสัตว์ คงจะเกิดความลำบาก สัตว์จึงคล้าย ๆ กับมนุษย์ คือ สืบพันธุ์ออกลูกได้ แต่ลูกอ่อนของสัตว์มีทีละหลายตัว ส่วนมนุษย์ออกลูกได้ทีละคน

สัตว์ต้องเลี้ยงลูกของมัน พ่อแม่สัตว์จะเลี้ยงลูกอ่อนของมันจนเติบโต เช่นเดียวกับพ่อแม่ของเราเลี้ยงเราเช่นกัน ถ้าพ่อแม่สัตว์เหล่านี้ไม่เลี้ยงลูกอ่อนของมัน ลูกอ่อนก็จะตาย พ่อแม่สัตว์จึงรักลูกของมัน ใครมาทำอันตราย มันจะต่อสู้ทันที แม้แต่แม่ไก่ที่เลี้ยงลูกเจียบถ้าใครไปจับลูกของมัน มันจะกระโดดตีเอาโดยไม่เกรงกลัวเลย ความรักลูกอ่อนทำให้พ่อแม่สัตว์ คอยป้องกันลูกของมันมิให้ตายศูนย์พันธุ์

เมื่อลูกสัตว์เติบโตแข็งแรงแล้ว พ่อแม่มันจะปล่อยหากินเอง มันจะไม่เลี้ยงต่อไป ลูกสัตว์เหล่านั้นจะต้องพยายามหากินเอง และสามารถอยู่ในโลกนี้ได้ไม่ตาย

อธิบายและถามตอบ

๑. สัตว์มีพ่อแม่เหมือนคนหรือไม่ ? ๒. ใครเลี้ยงลูกไก่ ? ๓. แม่แมวให้ลูกกินนมหรือเปล่า ? ๔. เป็ดเลี้ยงลูกเหมือนไก่หรือไม่ ? ๕. เมื่อลูกหมาโตพอแล้วแม่มันให้กินนมอีกไหม ? ๖. สัตว์ต่าง ๆ มีประโยชน์แก่คนอย่างไรบ้าง ? ๗. ถ้าเป็ดไก่ตายหมดคนจะอดอาหารบางอย่างได้ไหม ? ๘. ไก่ตัวผู้ออกไข่ได้ไหม ทำไม ?

๒. กำเนิดของสัตว์

สัตว์กำเนิดเป็นตัวและเป็นไข่ สุนัขและไก่ สืบพันธุ์ออกลูกได้เช่นกัน แต่สัตว์ทั้ง ๒ ชนิด เมื่อออกจากท้องแม่ไม่เหมือนกัน คือ สุนัขออกเป็นตัวออกมาเลย พอหลุดจากท้องแม่ก็คืนและส่งเสียงร้องได้ ส่วนลูกไก่ต้องออกจากท้องแม่เป็นไข่ก่อน ภายหลังเมื่อแม่ไก่กกไข่อยู่สัก ๓ สัปดาห์ ลูกไก่จึงจะออกจากไข่เป็นตัวกระดุกกระดิกและร้องได้

ลูกสัตว์ออกจากท้องพ่อแม่ของมัน จึงแบ่งเป็น ๒ ชนิด คือสัตว์ชนิดที่ออกเป็นตัว เช่น สุนัข, แมว, วัว, ควาย, ม้า, หมู. และอื่น ๆ อีก กับอีกชนิดหนึ่งต้องออกเป็นไข่ก่อนแล้วไข่จึงแตกเป็นตัวภายหลัง เช่น ไก่, เป็ด, ห่าน, จิ้งจก, ตุ๊กแก, กบ, ปลา. และอื่น ๆ อีก

มนุษย์ควรสงเคราะห์และเอ็นดูสัตว์ มนุษย์กับสัตว์คล้ายกันหลายอย่าง แต่ไม่เหมือน

กัน เพราะมนุษย์มีปัญญาดีกว่าสัตว์ สัตว์ไม่มีปัญญา คิดทำอะไรไม่ได้ จะปลูกบ้านสร้างเรือนอยู่อย่างมนุษย์ไม่ได้ สัตว์ต้องร่อนเร่แอบซุกซ่อนนอนตามซอกและมุม

อธิบายและถามตอบ

๑. สัตว์ออกลูกเป็นตัวหรือเป็นไข่ ? ๒. แมวออกลูกเป็นตัวหรือเป็นไข่ ? ๓. เป็ด หมู, ม้า, ห่าน, ไก่, อย่างไหนมีไข่ ? ๔. ไข่ไก่มีลักษณะอย่างไร ? เหมือนไข่เป็ดหรือต่างกัน ? ๕. ไข่จิ้งจกเป็นอย่างไร ? ๖. ลูกสัตว์ที่ออกจากไข่จะตายง่ายหรือยากเพราะอะไร ? ๗. ถ้าพ่อแม่สัตว์ไม่เลี้ยงดูลูกของมัน จะเป็นอย่างไร ? ๘. สัตว์กับคน ใครเก่งกว่ากัน ? ๙. นักเรียนกลัวสัตว์อะไรมาก เช่น ม้า วัว ควาย หมู เป็ด ไก่ เพราะอะไร ? ๑๐. นักเรียนสงสารและรักสัตว์ชนิดไหน เพราะอะไร ? ๑๑. ถ้าเราเอาไม้ไปเฝ้าตีแมวที่เราเลี้ยงไว้เสมอ ๆ จะเป็นอย่างไร ?

๓. ชนิดของสัตว์

ชนิด, ชื่อ, รูปร่างของสัตว์ จงสังเกตชนิดสัตว์ต่อไปนี้

ก. สัตว์เลี้ยง ได้แก่สัตว์ที่เป็นประโยชน์แก่มนุษย์ และจำเป็นต้องเอามาเลี้ยงไว้จนเชื่องเพื่อเป็นอาหาร และทำประโยชน์อื่น ๆ เช่น สัตว์สี่เท้า ได้แก่ วัว ควาย หมู ช้าง ม้า ลา แพะ แกะ สัตว์ ๒ เท้า ได้แก่ เป็ด ไก่ ห่าน

ข. สัตว์ป่า เป็นสัตว์อยู่ป่า มักจะดุร้ายเลี้ยงไม่เชื่อง มักจะทำอันตรายคนที่เข้าไปในป่า ได้แก่ ช้าง เสือ หมี วัวป่า กวาง งู จรเข้ ลิง สัตว์ป่าบางอย่างมีประโยชน์บ้างเหมือนกัน

ค. สัตว์บก เป็นสัตว์ที่อยู่บนบกคู่กับ สัตว์น้ำ ที่อยู่ในน้ำ ได้แก่สัตว์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้อ ก. และ ข้อ ข.

ง. สัตว์น้ำ เป็นสัตว์อยู่ในน้ำ ขึ้นมาบนบกไม่ได้ เช่น ปลา และงูบางชนิด แต่สัตว์บางชนิดอยู่ได้ทั้งในน้ำและบนบก เช่น จรเข้, กบ, อึ่งอ่าง, เป็ด

จ. สัตว์เลื้อยคลาน เป็นสัตว์เคลื่อนที่ไปด้วยอาการเลื้อยคลาน ได้แก่ งู, จิ้งจก ตุ๊กแก, จรเข้, เหี้ย, หนอน เต่า ผิดกับสัตว์อื่น ๆ ที่มีเท้าเดินหรือวิ่งได้ เช่น ม้า ช้าง เป็ด ไก่

ฉ. **สัตว์พาหนะ** คือ สัตว์ต่าง ๆ ที่คนเลี้ยงไว้ใช้ลากเข็นแทนแรงคน เป็นสัตว์ที่มีประโยชน์มาก เช่น วัว, ควาย, ช้าง, ม้า, และลา

ช. **สัตว์จำพวกแมลงและสัตว์มีปีก** ได้แก่แมลงต่าง ๆ และนก สัตว์พวกนี้มีมากมายหลายสิบชนิด

ซ. **สัตว์ที่เป็นพาหะของโรค** ได้แก่สัตว์ที่มีเชื้อโรคในตัว แล้วนำมาแพร่หลายในมนุษย์ เช่น หนู มีหมัด ถ้ากัดคนจะทำให้เป็นกาฬโรค แมลงวัน นำเชื้ออหิวาตกโรคและไข้รากสาด, ยุงนำเชื้อไข้มาเลเรีย เป็นต้น

อธิบายและถามตอบ

๑. สัตว์มีหลายชนิดเช่นอะไรบ้าง ? ๒. สัตว์เลี้ยงได้แก่สัตว์อะไรบ้าง ? เราเลี้ยงไว้ทำไม ? ๓. สัตว์ป่าคืออะไร ? ต่างจากสัตว์เลี้ยงอย่างไร ? ๔. สัตว์บกสัตว์น้ำต่างกันอย่างไร ? ๕. สัตว์เลอยคลานคืออะไร ? ๖. สัตว์พาหนะสำคัญอย่างไร ? เราใช้ทำอะไรบ้าง ? ๗. สัตว์พวกแมลงได้แก่อะไรบ้าง ? ๘. สัตว์ที่เป็นพาหะของโรคเป็นอันตรายอย่างใด ? ๙. สัตว์ต่าง ๆ เป็นประโยชน์หรือโทษแก่เรา จงอธิบาย

บทที่ ๗ แผ่นดินและหิน

พื้นแผ่นดินเป็นที่อาศัยของ พืช, สัตว์และมนุษย์ คนจะมีชีวิตอยู่ได้เพราะแผ่นดิน เพราะมีอาหารสำหรับชีวิตทุกประเภท คนกินสัตว์ และสัตว์กินพืช, พืชต่อพืชกินกันเอง และยังเป็นที่สืบพันธุ์ ออกลูกออกหลาน ถ้าแผ่นดินไม่มี มีแต่น้ำท่วมเจิ่งไปหมด คน พืช และสัตว์ก็จะตายหมด

ลักษณะดิน ดินมีลักษณะอ่อนร่วนซุย ถ้าจับขึ้นมาจะเห็นเป็นเม็ดเล็ก ๆ ยิ่งขยี้ยิ่งป่นร่วนยิ่งขึ้น เมื่อรวมกับพื้นดินจะมีรูโปร่งข้างใน แต่เรามองไม่เห็น ทำให้น้ำและอากาศซึมเข้าได้ ลักษณะดินเช่นนี้แหละเป็นอาหารของพืช ทำให้พืชมีดอกมีผล พืชและผลไม้ก็เป็นอาหารแก่คนและสัตว์ต่อไปอีกทอดหนึ่ง

หินเป็นส่วนหนึ่งของพื้นแผ่นดิน จะแลเห็นหินอยู่บ้างบางแห่ง เช่นตามบริเวณที่มีภูเขามีหินมาก ริมทะเลก็มีหินมาก เช่น กรวดทราย เป็นต้น ทั่วทุกส่วนของโลกย่อมมีดิน และหินปะปนกัน ไม่ว่าไปที่ใด บางแห่งมีดินมาก บางแห่งมีหินมาก

ลักษณะของหิน

หินมีลักษณะแข็ง ขัยไม่แตกป่นร่วนซุยเหมือนดิน หินก้อนใหญ่ ๆ บนภูเขาหนักมาก ภูเขาทั้งลูกก็คือหินก้อนมหึมานั้นเอา หินเป็นส่วนหนึ่งของพื้นแผ่นดิน และหินนี่เองเมื่อแตกป่นเล็ก ๆ จึงกลายเป็นดินไป

ประโยชน์ของหิน

๑. เราอาศัยใช้ประกอบในการปลูกสร้างบ้านเรือน ๒. หินบางชนิดเป็นเครื่องประดับความสวยงาม เช่น เพ็ชร พลอย ก็เป็นหินชนิดหนึ่ง ๓. หินที่เป็นภูเขาทำให้ฝนตก เป็นที่เกิดของแม่น้ำ และมีป่าไม้ดี ๆ มาก ๔. หินที่อยู่ใต้ท้องน้ำทำให้เกิดน้ำตก กำลังน้ำตกใช้ทำงานประดิษฐ์สินค้าและแสงสว่างได้ ๕. ริมทะเลทำให้เกิดถ้ำสวย ๆ และกันมิให้แผ่นดินจมน้ำ หินแข็งต้านทานน้ำเซาะได้ เช่น ภาคใต้มีหินแข็งแผ่นดินจึงไม่จมทะเล

อธิบายและถามตอบ

๑. คำว่า “พื้นแผ่นดิน” ต่างกับคำว่า “โลก” ที่เราอยู่หรือไม่ ? ๒. คนได้อาศัยอะไรบ้าง จากพื้นแผ่นดิน ? ๓. คนเลี้ยงสัตว์อะไรเป็นอาหาร ๔. คนกินพืชอะไรเป็นอาหาร ? ๕. คน, สัตว์ และพืช ต้องอาศัยกัน จริงหรือไม่ ? ๖. อาหารหมายความว่าอะไร ? ๗. อาหารของคน, ของสัตว์และของพืชเกี่ยวเนื่องกันอย่างไร ? ๘. ดินเกี่ยวกับอาหารอย่างไร ? ๙. ดินกับน้ำเกี่ยวข้องกันอย่างไร ? ๑๐. ถ้าน้ำท่วมโลกจะเกิดอะไรขึ้น ? ๑๑. ดินมีลักษณะอย่างใด ? ๑๒. ดินกับหินเกี่ยวข้องกันอย่างไร ? ๑๓. ในดิน, น้ำและอากาศซึมเข้าไปได้หรือไม่ ? ๑๔. ต้นไม้ได้อะไรจากดิน ? ๑๕. ที่ว่าหินเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดิน หมายความว่ากระไร ? ๑๖. ลักษณะหินเป็นอย่างไร ? ๑๗. ประโยชน์ของหินมีอะไรบ้าง ?

★

สุขศึกษา

★

บทที่ ๑ อาหาร น้ำ และอากาศ

ร่างกายของเรา

ประกอบด้วยอวัยวะต่าง ๆ เช่น แขน ขา หน้าตา และอวัยวะอื่น ๆ อีก ซึ่งเราเรียกว่าอวัยวะภายนอก ส่วนที่อยู่ภายใน คือ หัวใจ ปอด ตับ และอื่น ๆ เราเรียกว่า อวัยวะภายในชีวิตของเรา

ขึ้นอยู่กับร่างกายนี้เป็นสำคัญ ถ้าร่างกายเจ็บป่วย ชีวิตของเราก็ไม่มีสุข ถ้าเจ็บมากถึงตายร่างกายของเราก็อยู่ในโลกไม่ได้ต่อไป

ดังนั้นเราจึงต้องรักษาชีวิตของเราไว้มิให้เจ็บป่วย เพื่อจะดำรงชีวิตต่อไปด้วยดี

วิธีรักษา

เพื่อมิให้ร่างกายเจ็บป่วยและสมบูรณ์อยู่เสมอเราต้องกินอาหารและน้ำให้ถูกต้อง นอกจากนั้นยังต้องสูดอากาศบริสุทธิ์เข้าทางจมูก เพราะอากาศก็คล้าย ๆ อาหารย่อมไปบำรุงเลี้ยง ร่างกายให้แข็งแรง และไม่เจ็บป่วย

ข้อควรปฏิบัติในเรื่องอาหาร อากาศ และน้ำ คือ

อาหาร

๑. กินอาหารวันละ ๓ มื้อ เช้า, กลางวัน เย็น อย่ากินพร่ำเพรื่อ ๒. ล้างมือและภาชนะให้สะอาดก่อนรับประทานอาหาร ๓. ทำใจให้เบิกบานเวลารับประทานอาหาร ๔. เคี้ยวช้า ๆ ให้ละเอียด ๕. เมื่ออิ่มแล้วดื่มน้ำแต่พอควร ๖. อย่ารับประทานอาหารที่แมลงวันตอม

อาหารสำเร็จรูป

ไม่ควรซื้ออาหารสำเร็จรปรับประทาน ถ้าจำเป็นต้องซื้อก็เลือกแต่ที่ มีประโยชน์ และกินอิ่มไม่ใช่ของกินเล่นอร่อย ๆ เล็ก ๆ น้อย หรือสวยงาม เช่น ทอฟฟี่ เป็นต้น และควรสังเกตว่าผู้จำหน่ายต้องเป็นคนสะอาดด้วย

อากาศ

๑. อย่าหายใจทางปาก ๒. อย่าอยู่ในที่อับชื้น ควรอยู่ในที่โปร่ง ๓. เปิดประตูหน้าต่างให้อากาศถ่ายเข้าออกได้เสมอ

ข. เหา เป็นสัตว์เล็ก ๆ มองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ผมบนศีรษะ ออกไข่ติดอยู่ที่เส้นผม ถ้าทอดทิ้งไม่รักษาหรือทำลาย จะเพาะพันธุ์มากขึ้นทุกวัน

อาการ มีคันตรงที่เหากัด หรือเดินไต่ไปมาบนศีรษะ

การติดต่อ ผู้ที่เข้าไปใกล้ เช่นนอนใกล้กัน หรือเล่นกอดพัดกัน เหาจากศีรษะคนที่เป็นจะไปยังศีรษะของคนที่เข้ามาใกล้ และติดต่อกันต่อ ๆ ไป

วิธีรักษา หมั่นฟอกศีรษะด้วยสะบู่ยา และถ้าเป็นอยู่แล้วใช้ยาแก้เหาชนิดต่าง ๆ ใส่ให้หาย

ค. ตาแดง เป็นโรคชนิดหนึ่งเป็นที่ตา

อาการ จะปรากฏอาการแดงที่บริเวณตาขาว รู้สึกเคืองตามาก มีขี้ตาและน้ำตาไหลอยู่เสมอ บางคนบวมถ้าไม่รักษาให้ดีอาจถึงกับตาเสีย

การติดต่อ ตัวเชื้อโรคจะติดมือ หรือติดส่วนอื่นไปถึงตาผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้

วิธีรักษา ๑. อย่าใช้สายตาเพ่งดูสิ่งใด เช่นอ่านหนังสือ ๒. อย่าวิ่งกระโดดโลดเต้นให้กระเทือน ๓. อย่าขยี้ตา ๔. ใช้ยาแก้ตาแดงหยอดวันละ ๒—๓ ครั้ง และล้างตาให้สะอาดด้วยน้ำยาล้างตาเสมอ หรือวันละ ๒—๓ ครั้ง

ง. หวัด เป็นโรคชนิดหนึ่ง เป็นที่จมูกและในคอ

อาการ ทำให้คัดจมูก มีน้ำมูกไหลเจ็บคอและไอ บางทีถ้าเป็นมากก็เกิดครั่นตัวคล้าย ๆ เป็นไข้ ถ้าไม่รักษาอาการจะร้ายแรงขึ้น อาจจะลุกลามไปถึงอวัยวะภายในได้อีก

การติดต่อ เชื้อโรคจากผู้ป่วยจะติดเสมหะ หรือน้ำลายออกมาถึงผู้อื่นได้ บางทีก็ลอยมาทางอากาศทำให้ผู้อื่นป่วยได้

วิธีรักษา ๑. ไม่ควรเข้าไปใกล้ผู้ป่วย ๒. เวลานอนกลางคืนอย่าให้ลมโกรกจนเย็นเกินไป ๓. พยายามอย่านอนตัวเปล่า ๔. ควรใส่เสื้อและห่มผ้า ๕. ไปไหนกลางคืนควรสวมหมวก กันความเย็นจัด ๖. ถ้าเริ่มเป็นควรดมยาแก้หวัดหรือใช้ทาตามคอ ๗. เวลาเป็น ควรมีผ้าเช็ดหน้าใช้บีบปากเวลาไอ หรือใช้สั่งน้ำมูก

อธิบายและถามตอบ

๑. โรคติดต่อหมายความว่ากระไร ? ๒. เชื้อโรคคืออะไร ? ๓. หิดเป็นที่ไหน ? รักษาอย่างใด ? ๔. ใครเป็นหิดบ้างในห้องนี้ ? ๕. เหาเป็นที่ใด ? รูปร่างตัวเหาเป็นอย่างไร ? ๖. ยาแก้เหาใช้อะไร ? ๗. บางคนเป็นแล้วไม่รักษาปล่อยให้เป็นอยู่เช่นนั้น มีข้อเสียหายอย่าง

ไรหรือไม่ ? ๘. ตาแดงเป็นที่ไหน ? เป็นอย่างไร ? ๙. ถ้าไม่รักษาตาแดงให้หายจะเป็นอย่างไร ? ๑๐. ตาแดงอาจเป็นรุนแรงได้เพราะอะไร ? ๑๑. หวัดเป็นที่ใด รักษาอย่างใด ? ๑๒. นักเรียนเคยเป็นหวัดหรือไม่ ? เล่าอาการมาให้ฟัง ?

★

บทที่ ๙ การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

การปฐมพยาบาล คือ การช่วยเหลือแก้ไขคนเจ็บป่วยซึ่งพบปะเฉพาะหน้าให้หนักเบาก่อนส่งไปทำการรักษากับหมอหรือส่งโรงพยาบาล คนเราย่อมมีการเจ็บป่วยโดยไม่รู้ตัวอยู่เสมอ ดังนั้นเราจึงควรมีความรู้พอช่วยเหลือคนเจ็บป่วยเหล่านี้ก่อนถึงมือแพทย์ได้ เพื่อมิให้เกิดอันตรายร้ายแรง

การเจ็บป่วย ที่เราอาจจะทำการปฐมพยาบาลได้ คือ เป็นลม, ตกน้ำ, ได้รับบาดเจ็บต่าง ๆ แต่เมื่อเรายังเป็นเด็กอาจจะช่วยไม่ได้ดี จึงควรบอกให้ผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้เคียงรู้ เพื่อมาช่วยเหลือคนป่วยได้ทันท่วงที

นักเรียนมักมีเลือดกำเดาออก วิธีห้ามเลือดกำเดาใช้น้ำแข็งหรือน้ำเย็นศีรษะแล้วใช้สำลีจุกจมูกหายใจทางปากชั่วคราว

ถ้าเลือดออกเพราะเหตุอื่น เช่น มีดบาด หรือกระเบื้องบาด หรือหกล้ม เกิดแผลถลอกตามร่างกายส่วนต่าง ๆ เป็นต้น ควรรู้วิธีห้ามเลือด คือใช้สำลีเช็ดแผลให้สะอาดแล้วกดสำลีเข้าที่แผล กดนิ่งอยู่กับที่ครู่ใหญ่ ๆ เลือดจะหยุดแล้วเอายาใส่แผล

อธิบายและถามตอบ

๑. การปฐมพยาบาลคืออะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ? ๒. เราเจอะคนตกน้ำจะทำอย่างไรดี ? ๓. มีดบาดมือ ทำอย่างไรเลือดจะหยุด ? ๔. เลือดกำเดาออกจะทำอย่างไรดี ? ๕. วิ่งหกล้มแผลถลอกจะแก้ไขอย่างใด ? ๖. การปฐมพยาบาลมีความจำเป็นอย่างไร ? ๗. นักเรียนพบคนแก่เป็นลมล้มลง จะทำอย่างใด ?

★

น้ำ

น้ำนอกจากดื่ม ยังใช้อาบ ซักฟอกและชำระล้างสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องใช้น้ำสะอาดทั้งสิ้น

น้ำสะอาดได้แก่ ๑. น้ำฝน ๒. น้ำประปา ๓. น้ำต้ม

น้ำไม่สะอาดได้แก่น้ำคลอง และน้ำในบึง บ่อ อย่ารับประทานจะเกิดโรคขึ้น นอกจากควรใช้น้ำสะอาดแล้ว ควรรักษาภาชนะที่ตักน้ำให้สะอาดด้วย

อธิบายและถามตอบ

๑. นักเรียนมีแขนขาคนละกี่ข้าง ? ๒. เธอใช้แขนขาทำอะไร ? ๓. ร่างกายของนักเรียนเป็นอย่างไร เมื่อตากฝน ? ๔. อวัยวะต่าง ๆ ที่อยู่ข้างนอกได้แก่อะไรอีกบ้าง ? ๕. อวัยวะที่อยู่ในร่างกายมีอะไรบ้าง ? ๖. เวลาเราเจ็บป่วย เรารู้สึกอย่างไร ? ๗. นักเรียนคนใดได้เคยเป็นไข้บ้าง ? ๘. นักเรียนเคยเห็นคนเจ็บบ้างหรือไม่ ? ๙. อาหารและน้ำสำคัญอย่างไร ? ๑๐. อากาศสำคัญอย่างไร ? เราต้องรักษาตัวอย่างไรเกี่ยวกับอาหาร ? ๑๑. มีข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับรับประทานอาหารอย่างไรบ้าง ? ๑๒. เราใช้น้ำทำอะไร ? ๑๓. ล้างมือและล้างภาชนะให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารมีประโยชน์อย่างไร ? ๑๔. อาหารมีแมลงวันตอม ควรรับประทานหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ? ๑๕. อาหารสำเร็จคืออะไร ? นักเรียนเคยซื้อรับประทานบ้างหรือเปล่า ? เช่นอะไร ?

★

บทที่ ๒ การออกกำลังกายและการพักผ่อน

การออกกำลังกาย

เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายให้แข็งแรง เพียงแต่กินอาหาร และน้ำ หรือสูดอากาศฝ่ายเดียวไม่พอจะทำให้ร่างกายสมบูรณ์แท้จริงได้ ต้องออกกำลังกายด้วย

การออกกำลังกายแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) ช่วยทำงานบ้านต่าง ๆ ได้แก่ตักน้ำ เช็ดถูเรือน ทำสวนครัว

(๒) เดินและวิ่งเล่นก็เป็นการออกกำลัง

(๒) เล่นกีฬาต่าง ๆ อย่างที่ครูฝึกหัดให้นักเรียนเล่นที่โรงเรียน

ข้อควรปฏิบัติในการออกกำลัง คือ ๑. ควรออกกำลังให้สม่ำเสมอทุกวัน ๒. อย่าให้เหนื่อยจนเกินไป ๓. เมื่อออกกำลังกายแล้วและกำลังร้อนและเหนื่อย อย่าดื่มน้ำมาก และอย่าเพิ่งถอดเครื่องแต่งตัว หรืออาบน้ำ

การพักผ่อน

การทำงานแม้แต่การเรียนหนังสือ หรือการออกกำลัง ย่อมเหน็ดเหนื่อย เราจึงต้องพักผ่อน ถ้าไม่พักผ่อนเสียบ้าง ร่างกายก็จะทนไม่ไหว เกิดเจ็บป่วยขึ้น

ข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้ :—

๑. หัดนอนและตื่นเป็นเวลา อย่างน้อยนอนให้ได้วันละ ๑๐ ชั่วโมง

๒. เมื่อเสร็จจากการทำงานหรือออกกำลัง ควรพักผ่อนโดยนั่งนิ่ง ๆ สักครู่หนึ่งแล้วจึงทำกิจการอย่างอื่น

อธิบายและถามตอบ

๑. การออกกำลังคืออะไร ? ๒. การออกกำลังมีประโยชน์อย่างไร ? ๓. การออกกำลังทำได้ทางใดบ้าง ? ๔. บิดามารดาเคยใช้นักเรียนทำอะไรบ้าง ? ๕. ครูให้นักเรียนเล่นกีฬาอะไรบ้าง ? ๖. นักเรียนอยู่ว่าง ๆ ชอบเดินเล่นหรือเล่นอะไร ? ๗. ถ้าคนเราไม่ทำอะไรกินแล้วก็นอนตลอดวัน จะมีอันเป็นอย่างไร ? ๘. การออกกำลัง ถ้าเล่น ๆ หยุด ๆ จะดีหรือไม่ ? ๙. ถ้ารู้สึกเหนื่อยมากในการเล่นออกกำลัง เราควรทำอย่างไร ? ๑๐. นักเรียนเคยเห็นใครวิ่งจนเป็นลมล้มลงบ้าง ? ดีหรือไม่ ? ๑๑. เล่นกีฬาเสร็จ ดื่มน้ำมากเกินไปจะเกิดอะไรขึ้น ? ๑๒. ไม่ควรอาบน้ำเมื่อออกกำลังเสร็จใหม่ เพราะเหตุใด ? ๑๓. การออกกำลังจะเล่นแต่กีฬาโรงเรียนเท่านั้นหรือ ? ๑๔. ทำไมคนเราจึงต้องพักผ่อน ? ๑๕. นอน ยืน เดิน นั่ง ทั้ง ๔ อิริยาบทนั้น อย่างไหนเป็นพักผ่อน ? ๑๖. การพักผ่อนควรทำอย่างไรสำหรับนักเรียน ?

★

บทที่ ๓ การป้องกันอวัยวะที่สำคัญบางอย่าง

ตา

ตาเป็นอวัยวะสำคัญ เพราะเราใช้ดูสิ่งต่าง ๆ ถ้าตาบอดเราจะได้รับความลำบากมาก เพราะไม่มีตาดูอะไรได้เลย โรคที่เกี่ยวกับตา คือ โรคตาแดง เวลาเป็นโรคนี้เราไม่สบายเลย

วิธีรักษาตาที่สำคัญคือ

๑. อย่าขยี้ตาแรง ๆ หรือใช้มือสกปรกควักหรือเขี่ยแคะ ๒. ใช้ผ้าเช็ดหน้าสะอาด ๆ ค่อย ๆ เช็ดตา อย่าให้ผ้าสกปรก ๓. อย่าอ่านหนังสือเวลาโพล้เพล้ ๔. อย่าเพ่งแดดเล่นหรืออ่านหนังสือกลางแดด ๕. ล้างตาเสมอ ๆ ด้วยยาล้างตาอาทิตย์ละครั้ง ๖. เวลาเป็นตาแดงอย่าขยี้ตา อย่าใช้สายตาเพ่งดูสิ่งใด ๆ และอย่าออกแรงให้กระเทือน ๗. อย่าเข้าไปใกล้ ๆ คนที่เป็นโรคตาแดง ๘. เวลาอ่านหนังสือให้หนังสือห่างจากตาประมาณ ๑ ฟุต

อธิบายและถามตอบ

๑. ตาอยู่ที่ไหน ? ๒. เรามีตากี่ข้าง ? ๓. เวลาผงเข้าตารู้สึกอย่างไร ? ๔. ใครเคยเป็นโรคตาแดงบ้าง ? ๕. ผ้าเช็ดหน้าสะอาดมีประโยชน์อย่างไรกับตาของเรา ? ๖. ถ้าตาบอดจะเป็นอย่างไร ? ๗. เวลาอ่านหนังสือควรห่างเท่าใด ? ๘. อ่านหนังสือเวลาโพล้เพล้หรือกลางแดดมีโทษอย่างไร ?

หู

มีไว้สำหรับฟังเสียง เรามีหูอยู่ ๒ ข้าง

วิธีรักษาหู ที่สำคัญคือ

๑. อย่าแยงหูโดยไม่มีความจำเป็น

๒. อย่าตะโกนใส่หูผู้อื่น

๓. อย่าดึงหูกันเล่น

อธิบายและถามตอบ

๑. หูอยู่ที่ไหน ? ๒. หูมีกี่ข้าง ? ๓. เวลาแมลงเข้าหูรู้สึกอย่างไร ? ๔. ใครเคยปวดหูบ้าง ? ๕. ถ้าหูหนวกจะทำอย่างไร ? ๖. ถ้าแยงหูแรง ๆ จะรู้สึกอย่างไร ? ๗. เวลาเพื่อนนั่งข้าง ๆ ตะโกนกรอกหูจะรู้สึกเป็นอย่างไร ?

ฟัน

ฟันอยู่ในปาก มีไว้สำหรับเคี้ยวอาหารกิน ถ้าไม่มีฟัน ก็จะไม่มีอะไรเคี้ยวอาหาร เรากินอาหารชิ้นโต ๆ ร่างกายย่อยไม่ได้ร่างกายต้องเจ็บป่วย โรคที่เป็นกับฟัน คือปวดฟันและฟันผุ ถ้าฟันสกปรกก็มีเชื้อโรคเข้าไปอยู่ จะทำให้ปวดและปากเหม็นเป็นที่รังเกียจ

วิธีรักษาฟัน คือ ๑. แปรงฟันวันละ ๒ ครั้งทุกวัน คือตื่นเช้าและเวลานอนพร้อมด้วยยาสีฟัน ๒. อย่าใช้ไม้แคะจิ้มฟันแรง ๆ และบ่อย ๆ ๓. อย่าอมขนมหวาน ๔. ล้างฟันให้สะอาดหลังจากกินอาหารทุกครั้ง หรือจะใช้แปรงถูฟันก็ได้ ๕. ถ้าเป็นโรคปวดฟัน จงไปหาหมอรักษา ๖. อย่าขบเคี้ยวของแข็งเกินควร

อธิบายและถามตอบ

๑. ฟันมีไว้ทำไม ? ๒. เวลาปวดฟันเป็นอย่างไร ? ๓. ถ้าเรากลืนกล้วยทั้งลูกจะเป็นอย่างไร ? ๔. แปรงสีฟัน สีฟันเจ็บหรือไม่ ? ๕. อาหารติดฟันจะทำอย่างไร ? ๖. ตื่นนอนหรือก่อนเข้านอนเป็นเวลาสำคัญในการสีฟันหรือไม่ ? ๗. โรคที่เกี่ยวกับฟัน คือ โรคอะไร ? ๘. การเคี้ยวของแข็งเกินไปจะเกิดโทษอย่างไร ? ๙. ขนมหวานมีโทษแก่ฟันอย่างไร ? ๑๐. เวลาปวดฟันแสดงว่าฟันเป็นอย่างไร ? และควรจัดการอย่างไร ?

★

บทที่ ๒ การรักษาสุขลักษณะของร่างกาย

รอบตัวเรา เต็มไปด้วยฝุ่นผงต่าง ๆ ลอยอยู่ในอากาศ บางที่ตามพื้นดินที่มีน้ำสกปรก และมีสิ่งโสโครกอยู่ทั่วไป ฝุ่นผงและสิ่งสกปรกโสโครกเหล่านี้มีอันตรายต่อสุขภาพของเรามาก เพราะมักจะมีตัวสัตว์เล็ก ๆ อยู่ในที่เหล่านั้น เรียกว่า เชื้อโรค ลอยเข้ามาในร่างกายของเราทำให้เราเจ็บป่วยเป็นโรคต่าง ๆ

ดังนั้น เราจึงต้องรักษาร่างกายส่วนต่าง ๆ ของเราเช่น หู ตา ปาก จมูก ผิวหนัง มือ เท้า เล็บ เป็นต้น ให้สะอาดไม่มีฝุ่นผงจับ และยังต้องทำให้บ้านช่องของเราสะอาดไม่มีสิ่งสกปรกและโสโครกต่าง ๆ อีกด้วย เชื้อโรคจะได้ทำอันตรายแก่เราไม่ได้

ข้อความปฏิบัติในเรื่องรักษาสุขลักษณะ คือ

๑. อาบน้ำทุกวันอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง เช้า และเย็น

๒. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง เวลาตื่นเช้า และก่อนนอน

๓. นอนให้พอในที่ ๆ อากาศถ่ายเทได้ดี

๔. ควรดื่มน้ำนมให้มาก ๆ ไม่ควรดื่มน้ำชา หรือกาแฟ

๕. พยายามกินไข่ ผักสดหรือผลไม้ ให้มากทุกวัน

๖. ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ ๔ แก้ว

๗. เล่นหรือออกกำลังกลางแจ้ง ทุกเช้าหรือบ่าย

๘. ถ่ายอุจจาระเป็นเวลาทุกเช้า

๙. พยายามหลีกเลี่ยงโรคติดต่อ

๑๐. จงทำจิตใจร่าเริงเบิกบานอยู่เสมอ ข้อปฏิบัติเหล่านี้เรียกว่า “สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ”

อธิบายและถามตอบ

๑. เวลาพายุพัด เราเห็นใบไม้และฝุ่นผงเป็นอย่างไร ? ๒. น้ำในคูเป็นอย่างไร ? ๓. เชื้อโรคคืออะไร ? ๔. เวลาเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายเราจะเป็นอย่างไร ? ๕. ทำอย่างไรเชื้อโรคจะไม่ทำให้เราเจ็บป่วย ? ๖. ทำอย่างไรบ้านจึงจะไม่สกปรก ? ๗. สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ มีอะไรบ้าง ? ๘. อาบน้ำทุกวันมีประโยชน์อย่างไร ? ๙. ถ้านักเรียนไม่แปรงฟันจะเป็นอย่างไร ? ๑๐. เราควรรักษาห้องที่นอนให้อากาศโปร่ง เพราะอะไร ? ๑๑. นมดีกว่ากาแฟอย่างไร ?

๑๒. นักเรียนชอบกินผักสดหรือไม่ ? ๑๓. การดื่มน้ำวันละ ๕ แก้ว ควรดื่มเวลาไหน ? ๑๔. นักเรียนเล่นอะไรเป็นการออกกำลังบ้าง ? ๑๕. ทุกเช้านักเรียนเข้าส้วมถ่ายอุจจาระหรือเปล่า ? ๑๖. ความสะอาดเกี่ยวข้องกับเชื้อโรคอย่างไร ?

★

บทที่ ๕ การรักษาสุขลักษณะของเครื่องนุ่งห่ม

เราต้องสวมใส่ปกปิดร่างกายด้วยเครื่องนุ่งห่ม เช่น เสื้อ, กางเกง, เข็มขัด, หมวก, ถุงเท้า, รองเท้า เป็นต้น เพราะถ้าไม่สวมใส่ จะต้องอับอายขายหน้า หรือทนหนาวทนร้อนจนเกินไป อาจเจ็บป่วยได้

เสื้อผ้าที่เราสวมใส่ย่อมจะสกปรกเปรอะเปื้อน ถ้าไม่รักษาจะเป็นที่เพาะเชื้อโรคทำให้เราเจ็บป่วยต่าง ๆ เช่น ไข้ โรคผิวหนัง หิด กลาก เกลื้อน บางทีเสื้อผ้าเปียกชื้นทำให้หนาวจนเป็นหวัดหรือโรคปอดบวม และอาจทำให้เป็นโรคท้องชื้นท้องอืด เสื้อผ้าที่คับจะทำให้หายใจไม่สะดวก

เราต้องรักษาเครื่องนุ่งห่มให้สะอาดปราศจากเชื้อโรค และไม่ทำให้เกิดเจ็บป่วย คือ

๑. ซักฟอกอยู่เสมอเมื่อใช้แล้ว ควรใช้สบู่หรือน้ำด่างฟอกด้วย ตากให้แห้งสนิท แล้วรีดให้เรียบร้อย ๒. อย่าใช้เสื้อผ้าที่เปียกชื้น ชื้นรา และเหม็นอับ ๓. หมั่นเปลี่ยนเสื้อผ้าที่สวมใส่เสมอ ๆ เพื่อจะได้ไม่สวมเสื้อผ้าที่สกปรก ๔. ไม่เอาเสื้อผ้าของคนเป็นโรคมาใช้ ๕. หมั่นนำเสื้อผ้าออกผึ่งแดดเสมอ ๆ

อธิบายและถามตอบ

๑. เด็กเล็กๆ นุ่งผ้าหรือเปล่า ๒. เรามาโรงเรียนจะแก้ผ้ามาได้บ้างหรือไม่ ? ๓; ถ้าไม่คาดเข็มขัดทับขอบกางเกง จะเป็นอย่างไร ? ๔. เวลาเหงื่อออกมาก ๆ เสื้อผ้าเป็นอย่างไร ? ๕. เชื้อโรคอะไรที่จับอยู่กับเสื้อผ้า ? ๖. ใครซักเสื้อผ้าให้นักเรียน ? ๗. ถ้าเอาเสื้อผ้าของคนที่เป็นโรคมาใช้ เราจะเป็นอย่างไร ? ๘. เสื้อผ้ามีประโยชน์อย่างไร ? ๙. เสื้อผ้าเปียกชื้นควรใส่หรือไม่ ? และควรจัดการอย่างไร ?

บทที่ ๖ การรักษาสุขลักษณะของเครื่องใช้และเคหสถาน

เครื่องใช้ต่าง ๆ

เครื่องใช้ต่าง ๆ เรามีไว้ใช้เพื่อความสดวก เช่น ถ้วยแก้ว โต๊ะ เก้าอี้ ถ้วยชาม มุ้งหมอน ที่นอน ผ้าห่ม เสื่อ เหล่านี้เป็นต้น

เครื่องใช้เหล่านี้ ถ้าเราไม่มีใช้ก็จะไม่สดวก ถ้ามีการรักษาไม่ดีอาจทำให้เราเจ็บป่วยได้ เช่น ของเหล่านี้สกปรกและไม่สอาด เราใช้เข้าจะทำให้เราเจ็บป่วยได้ เช่น เรานอนไม่กางมุ้งยุงจะกัดเรา อาจจะเป็นไข้จับสั่นได้ ถ้วยชามที่ล้างไม่สะอาดจะมีเชื้อโรคต่าง ๆ เมื่อเราใช้กินอาหาร ก็จะทำให้เรากินเชื้อโรคเข้าไปด้วย เราก็ย่อมจะเจ็บป่วยลง เช่น อหิวาตกโรค, ไข้รากสาด, บิด เป็นต้น

วิธีรักษาให้เครื่องใช้ต่าง ๆ สะอาดปราศจากเชื้อโรคจึงจะต้องทำดังต่อไปนี้:-

๑. หมั่นซักฟอกและล้างเช็ดให้สะอาดอยู่เสมอ ๒. เก็บเครื่องใช้เหล่านี้เข้าตู้ หรือชั้นในที่โปร่งไม่ทึบ และหมั่นทำความสะอาดตู้และชั้นเสมอ ๓. ขันถ้วยแก้วไม่ควรใช้รวมกัน ควรมีและแยกกันใช้ ๔. ไม่ควรใช้ของรวมกันกับคนเป็นโรคติดต่อ ๕. หมั่นเอาเครื่องนอนต่าง ๆ ออกผึ่งแดดเสมอ ๆ ๖. ไม่ทิ้งเศษอาหาร เศษวัตถุ และสิ่งโสโครกใกล้บ้านเรือน ควรมีภาชนะสำหรับจะใส่แล้วเอาไปฝังดิน

อธิบายและถามตอบ

ที่บ้านนักเรียนมีเก้าอี้และโต๊ะใช้อย่างละกี่ตัว ? ๒. ที่โรงเรียนมีโต๊ะเก้าอี้หรือไม่ ? ๓. เวลารับประทานอาหารเราใช้ภาชนะอะไรบ้าง ? ๔. ถ้านอนไม่กางมุ้งจะเป็นอย่างไร ? ๕. ท้องเราเสียหรือท้องเดินเกี่ยวข้องกับภาชนะถ้วยชามอย่างไร ? ๖. วิธีล้างชามให้สะอาดทำอย่างไร ? ๗. นักเรียนมีถ้วยแก้วใช้ส่วนตัวหรือไม่ ? ๘. ในครัวมักมีกลิ่นสกปรกจากเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่นอะไรบ้าง ? ๙. เครื่องใช้ในบ้านถ้าสะอาดมีประโยชน์อย่างไร ?

เคหสถาน

บ้าน เป็นที่อยู่อาศัยของเรา ส่วนต่าง ๆ ของบ้านควรสะอาด เช่น พื้น ฝา ผ้า เพดาน ใต้ถุน ส้วม ที่เหล่านี้ไม่ควรมีสิ่งโสโครก อันเป็นที่เพาะเชื้อโรคต่าง ๆ ถ้าบ้านเรือนสกปรกและมีสิ่งโสโครกแล้ว ก็จะทำให้ผู้อยู่อาศัยเจ็บป่วยกันต่าง ๆ นานา โรคที่เกิดจากบ้านเรือนสกปรก เช่น ไข้จับสั่น วรรณโรค หิด เป็นต้น

วิธีรักษาที่อยู่อาศัยให้อยู่สุขสบายไม่มีโรคคือ ๑. หมั่นปัดกวาดหยักไย่บนเพดาน ๒. อย่า

214
372
ส5270

ให้มีสิ่งโสโครกใต้ถุน เช่น น้ำชังแฉะ และขยะมูลฝอยเศษใบไม้ ๓. ที่ใดมีกลิ่นเหม็นควรใช้ราดด้วยน้ำยาดับกลิ่น ๔. หมั่นปัดกวาดและถูบ้านเรือนทุกวันให้สะอาด ๕. เปิดประตูหน้าต่างให้ลมโกรกโดยทั่วถึง ๖. ต้องหมั่นทำความสะอาดส้วม ๗. เศษอาหารและของโสโครกต่าง ๆ ต้องชุดหลุมฝังอย่าเที่ยวกองไว้เรี่ยราด ๘. ที่บิงบ่อน้ำชังใกล้ ๆ บ้านให้พยายามกลบเสีย

อธิบายและถามตอบ

๑. หยักไย่อยู่ที่ไหนมาก ? ๒. ถ้าฝืนห้องสกปรกจะทำอย่างไร ? ๓. ถ้าหน้าต่างประตูต้องปิดหมด อากาศในห้องจะเป็นอย่างไร ? ๔. ใต้ถุนบ้านนักเรียนมีสิ่งสกปรกอะไรบ้าง ? ๕. ส้วมของโรงเรียนมีกลิ่นเหม็นหรือไม่ ? ๖. นักเรียนเคยนอนในที่สกปรกเช่นอย่างไรบ้าง ? ๗. โรคอะไรบ้างที่เกิดจากที่สกปรกในบ้าน ? ๘. บ่อน้ำเน่าของบ้านนักเรียนมีหรือไม่ ? ๙. เราใช้ยาดับกลิ่นทำอะไร ? ๑๐. คนที่เป็นโรคผิวหนังจะเป็นเพราะบ้านไม่สะอาดได้หรือไม่ ? ๑๑. บิดามารดาของนักเรียนเป็นคนสะอาดหรือไม่ ? ๑๒. นักเรียนมักจะพบอุจจาระสัตว์ เช่น วัว ควาย สุนัข แมว ที่บ้านมากไหม ?

★

บทที่ ๒ การป้องกันโรคติดต่อบางอย่าง

โรคติดต่อ คือโรคที่มีตัวเชื้อโรคชนิดหนึ่งชนิดใดทำให้ติดต่อถึงคนอื่น ๆ ได้ เช่น เมื่อคนหนึ่งเป็น อีกคนหนึ่งก็รับโรคนั้นมาเป็นด้วย เพราะตัวเชื้อโรคแพร่ไปถึงได้ โรคติดต่อบางอย่างได้แก่ หิด เหา ตาแดง หวัด

ก. หิด มักเป็นที่ง่ามมือ และอาจจะลุกลามไปทั้งตัวถ้าไม่รักษาให้ดี

อาการ ลักษณะเห็นเป็นหัวใส ๆ มีหนองขาว ๆ อยู่ในหัว คันและเมื่อเกาก็แตก มีน้ำเหลืองซึมออก ในน้ำเหลืองมีเชื้อโรค กระจายไปถึงส่วนใดก็เกิดเม็ดใส ๆ ขึ้นอีก

การติดต่อ ผู้ใดมาอยู่ใกล้กับคนเป็นหิด ถูกต้อง ก็ติดไปได้ จึงควรระวังไม่เกี่ยวข้องใกล้ชิดติดต่อ

วิธีรักษา ต้องฟอกล้างร่างกายให้สะอาด ใช้เสื้อผ้าสะอาด และใช้ยาแก้หิดชนิดต่าง ๆ ใส่ที่บริเวณเป็นหิด

บทที่ ๙ อุบัติเหตุและการป้องกัน

อุบัติเหตุ นักเรียนชอบเล่นซุกซนไม่ระวังมักจะหกล้ม และได้รับบาดเจ็บต่าง ๆ เรื่องเหล่านี้เป็นอุบัติเหตุ คือ เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว บางทีก็ร้ายแรงมากจนแขนหัก ตาบอด เจ็บป่วยรุนแรง ดังนั้นจึงควรรู้วิธีป้องกันไว้มิให้เกิดขึ้น

๑. ระหว่างมาโรงเรียนมักจะมีสิ่งยั่วยุให้นักเรียนชอบดูชอบเล่นสนุก นักเรียนต้องคิดว่าสิ่งนั้น ๆ จะมีอันตรายหรือไม่ ถ้าจะมีอันตรายให้หลีกเลี่ยงเสีย

๒. การเล่นต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การวิ่ง การกระโดด และการเล่นอื่น ๆ ก็ควรระวังให้ดีพอ อย่าให้ลืมตัวเล่นมากจนเกินไป ต้องเตือนตัวเองอยู่เสมอว่าจะเล่นมิให้มากจนเกิดอันตราย

๓. ระวังอย่าวิ่งเร็วเกินไปจนหกล้ม

๔. อย่าปีนขึ้นบนที่สูง เช่นต้นไม้, ปีนรั้ว, เพราะอาจจะตกลงมาได้

๕. อย่าใช้ของมีคมมาเล่นเป็นสนุก เช่น มีด จะบาดเอา

๖. น้ำร้อนต้มเดือดอยู่ที่ใด ระวังจะถูกตัว และลวกให้เนื้อหนังพองบาดเจ็บ จะจับต้องค่อย ๆ ทำโดยระมัดระวัง

๗. ที่ที่มีสายไฟฟ้าและสิ่งเกี่ยวกับไฟฟ้า มีอันตรายมาก อาจถึงตาย อย่าไปแตะต้องเล่นโดยไม่จำเป็น

๘. เมื่อจะต้องยกของหนักอย่าให้หนักเกินกำลัง ระวังจับให้มั่น อย่าให้พลาดตกจะถูกเท้าเจ็บ

๙. อย่าให้มีนิสัยอมดินสอ หรืออมมือ หรือสิ่งอื่น ๆ เพราะมีเชื้อโรคจะเข้าไปทำอันตรายแก่ตัวเรา

๑๐. หู ตา จมูก เป็นอวัยวะสำคัญและอ่อนแอ เกิดอันตรายง่าย อย่าใช้มือหรือสิ่งใดแคะไช จะเกิดบาดเจ็บ ถึงหนวก ตาบอด จมูกเป็นแผลต้องเป็นคนพิการ

๑๑. อย่าชะล่าใจเล่นเรือ หรือว่ายน้ำ จนเหนื่อยอ่อน อาจจมน้ำตาย ถ้าว่ายน้ำไม่เป็น ควรหัดเสียก่อน

๑๒. เมื่อเดินตามถนน ควรเดินบนทางเท้า ซึ่งอยู่ขอบ ๆ ถนน อย่าเดินกลางถนน เพราะเป็นทางของยวดยาน รถอาจจะทับเป็นอันตรายได้ เวลาข้ามถนนควรรอดูให้รถว่างและค่อย ๆ เดิน อย่าผลุนผลันวิ่งข้ามไป รถเขาขับมาหยุดไม่ทัน ก็ต้องชนเอาบาดเจ็บ

๑๓. การโดยสารเรือและรถ ต้องนั่งยังที่จัดไว้ อย่าบิ่นป่ายห้อยโหนเล่น จะตกลงมาเป็นอันตราย

อธิบายและถามตอบ

๑. อุบัติเหตุคืออะไร ? ๒. นักเรียนมักจะประสบอุบัติเหตุกับตัวเองเสมอ เพราะอะไร ? ๓. ระหว่างทางมาโรงเรียนนักเรียนพบเขาจับจิงหรีดกัน เลยตามเขาไปบ้าง เช่นนี้อาจเกิดภัยอันตรายได้หรือไม่ ? ๔. นักเรียนวิ่งจนเหนื่อยมากเกินไป จะเจ็บป่วยได้หรือไม่ ? ๕. ทำไมบิ่นขึ้นต้นไม้จึงตกลงมาได้ง่าย ? ๖. นักเรียนใช้มีดพับ ทำท่าจะแทงเพื่อนเล่น จะดีหรือไม่เพราะเหตุไร ? ๗. เมื่อยกกาน้ำต้มเดือด ควรทำอย่างไร ? ๘. ของหนัก เช่น ตุ่ม ไห นักเรียนเคยยกหรือไม่ ต้องระวังอย่างไร ? ๙. ปลายดินสอมีอะไร ? ทำไมนักเรียนชอบอม ? ๑๐. ผงเข้าตาจะทำอย่างไร จึงจะดี ? ๑๑. นักเรียนชอบใช้ไม้แยงหูเวลาคันดีหรือไม่ ? ๑๒. การเดินตามถนน เดินอย่างไรจะปลอดภัย ? ๑๓. ภัยอะไรมีขณะเดินถนน ?

★

ภาษาไทย

★

แต่งความ

เรื่องที่ ๑ เด็กเลี้ยงแกะ

เด็กคนหนึ่งชอบพูดปด พ่อใช้ให้เขาออกไปเลี้ยงแกะในทุ่งทุก ๆ วัน เด็กเลี้ยงแกะคนนั้นชอบวิ่งเข้ามาในหมู่บ้าน แล้วร้องตะโกนว่า "หมาป่ายกฝูงมาตั้งฝูง มากินลูกแกะของฉันหมดแล้ว" ชาวบ้านพากันตกอกตกใจ ฉวยได้มีดพร้าออกไปจะกำจัดหมาป่า แต่พอไปถึงกลางทุ่ง ก็เห็นแกะทั้งฝูงกินหญ้าอยู่ ไม่เห็นมีหมาป่าสักตัวเดียว ชาวบ้านก็พากันโมโหเด็กเลี้ยงแกะเป็นอันมาก ต่างก็ตั้งใจว่าแต่นี้ต่อไป จะไม่ยอมเชื่อเด็กเลี้ยงแกะอีก ต่อมาอีกสองสามวัน ก็มีหมาป่ายกฝูงกันจะมากินแกะ เด็กเลี้ยงแกะมีความตกใจมาก จึงได้วิ่งเข้ามาในหมู่บ้าน เพื่อขอให้พวกผู้ใหญ่ไปช่วย แต่ชาวบ้านคิดว่า เด็กเลี้ยงแกะพูดปด ก็พากันนิ่งเสีย หมาป่าก็เลยกินแกะของเด็กคนนั้นหมดทั้งฝูง.

คำถาม

๑. เด็กเลี้ยงแกะมีนิสัยอย่างไร ? ๒. เด็กเลี้ยงแกะมีหน้าที่ทำอะไรทุกวัน ? ๓. เด็กเลี้ยงแกะวิ่งเข้ามาในหมู่บ้านแล้วตะโกนว่าอย่างไร ? ๔. ชาวบ้านได้ยินเด็กตะโกน พากันทำอย่างไร ? ๕. ชาวบ้านทำไมจึงโกรธ ? ๖. ชาวบ้านโกรธเด็กเลี้ยงแกะแล้วทำอย่างไร ? ๗. หมาป่ามากินแกะจริงหรือไม่ ? ๘. เด็กเลี้ยงแกะทำอย่างไรเมื่อมีหมาป่ายกฝูงเข้ามา ? ๙. ชาวบ้านทำอย่างไร ? ๑๐. ผลของการพูดปดมีอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๒ เต่าแข่งกับกระต่าย

เต่าวิ่งช้ามาก กระต่ายวิ่งเร็ว อยู่มาวันหนึ่งกระต่ายเห็นเต่าเดินมาช้า ๆ ก็หัวเราะเยาะ ว่าเต่างุ่มง่าม เต่ามีความโกรธกระต่ายก็ท้ากระต่ายให้มาวิ่งแข่งกัน ถ้าใครแพ้ก็จะยอมเป็นคนรับใช้กระต่ายก็ตกลง เพราะตัววิ่งเร็วกว่า พอถึงวันกำหนดนัด กระต่ายกับเต่าก็ไปยังที่ตั้งต้นและเริ่มวิ่งแข่งกัน กระต่ายนั้นวิ่งเร็วมาก พอออกก็ชิ่นหน้าเต่าอย่างลิบลับ ครั้นกระต่ายวิ่งไปได้สักพักหนึ่งเหลียวไปมองไม่เห็นเต่าก็ดีใจ เข้าไปนอนอยู่ใต้ต้นไม้ บังเอิญลมพัดโชยมาเย็นดี กระต่ายก็เลยหลับไป มารู้สึกตัวเอาต่อเวลาเย็นนิดถึงเต่าชิ่นมาได้ก็รีบวิ่งไปยังที่หมายโดยเร็ว แต่เต่าไปถึงที่ชนะเสียก่อนแล้ว กระต่ายก็ยอมเป็นคนรับใช้เต่า.

คำถาม

๑. ใครเคยเห็นเต่าบ้าง ? ๒. ใครเคยเห็นกระต่ายบ้าง ? ๓. เต่ากับกระต่ายใครวิ่งเร็วกว่ากัน ? ๔. ทำไมกระต่ายจึงหัวเราะเยาะเต่า ? ๕. เต่าท้ากระต่ายว่าอย่างไร ? ๖. ออกวิ่งที่แรกใครชิ่นหน้า ? ๗. วิ่งไปสักนิดหนึ่ง กระต่ายทำอย่างไร ? ๘. ใครเป็นผู้ชนะ ? ๙. ความประมาทมีผลร้ายอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๓ หมากับเงา

หมาตัวหนึ่ง ขโมยก้อนเนื้อเขามาจากตลาด มันวิ่งจะกลับบ้าน บังเอิญระหว่างทางมีสพานข้ามคลองแห่งหนึ่ง หมาตัวนั้นชะโงกมองลงไปในคลองก็มองเห็นหมาอีกตัวหนึ่งคาบก้อนเนื้ออยู่ หมาตัวแรกจึงแยกเขี้ยวคำรามจะกัดหมาตัวหลังที่มองเห็นนั้น ก้อนเนื้อที่คาบอยู่ในปากก็เลยหล่นลงไปในคลอง หมาตัวนั้นก็เลยอดกินเนื้อ แท้ที่จริง หมาตัวที่มองเห็นในคลองนั้น คือเงาของตัวมันเอง.

คำถาม

๑. หมาขโมยอะไรมาจากตลาด ? ๒. มันจะวิ่งไปไหน ? ๓. ระหว่างทางหมาต้องวิ่งผ่านอะไรบ้าง ๔. ใครเคยส่องกระจกบ้าง ? ๕. เวลาหมามองลงไปในคลองมันแลเห็นอะไร ? ๖. ทำไมมันต้องแยกเขี้ยว ? ๗. หมาได้กินก้อนเนื้อหรือเปล่า ? ๘. จงบอกโทษของความอิจฉาริษยาผู้อื่น ?

★

เรื่องที่ ๔ ราชสีห์กับหนู

หนูตัวหนึ่งชอบแหย่เย้าผู้อื่นให้รำคาญ วันหนึ่งหนูตัวนั้นไปพบราชสีห์ตัวหนึ่ง นอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ จึงหาหญ้าไปแยงจมูกราชสีห์ จนราชสีห์ตื่น ราชสีห์เห็นหนูมาแหย่เย้าตนกำลังนอนหลับก็พูดว่า "อย่ากวนเรา เราจะนอน" ว่าแล้วราชสีห์ก็นอนหลับต่อไป หนู เห็นราชสีห์หลับแล้วก็อดอยู่ไม่ได้ เพราะนิสัยชอบแหย่เย้าจึงไปอมน้ำมาหยอดใส่หูราชสีห์อีก ราชสีห์โกรธมากจึงตะครุบเอาหางหนูขาดไป หนูได้รับความเจ็บปวดเป็นอันมาก.

คำถาม

๑. หนูมีนิสัยอย่างไร? ๒. หนูไปพบราชสีห์อยู่ที่ไหน? ๓. ราชสีห์กำลังทำอะไรอยู่?
๔. หนูแกล้งราชสีห์ครั้งแรก อย่างไร? ๕. ราชสีห์พูดว่าอย่างไร? ๖. หนูแกล้งราชสีห์อย่างไรอีก?
๗. ราชสีห์โกรธทำโทษหนูอย่างไร? ๘. การแหย่เย้าผู้อื่นให้รำคาญมีโทษอย่างไร?

★

เรื่องที่ ๕ พ่อกับลูก

พ่อคนหนึ่งมีลูกหลายคน ลูกเหล่านั้นไม่มีความสามัคคีปรองดองกัน มักทะเลาะเบาะแว้งวิวาทกันอยู่เสมอ พ่ออยากจะสอนให้ลูกมีความสามัคคีกัน จึงเรียกลูกเข้ามาหา แล้วพูดว่า "เจ้าจงไปหาไม้มาคนละอัน" ลูก ๆ ก็ไปหาไม้มาให้พ่อตามคำสั่ง พ่อจึงเอาไม้ที่ลูกหามาได้มัดรวมกันเข้า แล้วส่งให้ลูกหักทีละคน ลูกก็หักไม่ได้ พ่อจึงแก้มัดไม้นั้นออกแล้วแจกให้ลูกหักคนละอัน ลูกก็หักไม้นั้นออกโดยง่าย พ่อจึงสอนว่า "นี่แหละลูกเอ๋ย ถ้าเจ้าแตกสามัคคีกัน ต่างคนต่างอยู่ เจ้าก็จะมีอันตรายได้ง่ายเหมือนไม้อันเดียวที่เจ้าหักไปเมื่อกี้ แต่ถ้าเจ้ารวมกัน สามัคคีกัน ใครก็มาทำอันตรายเจ้าไม่ได้เหมือนดังมัดไม้ที่เจ้าหักไม่ออกนั้น"

คำถาม

๑. พ่อมีลูกกี่คน? ๒. ลูก ๆ มีความสามัคคีกันหรือไม่? ๓. พ่อให้ลูกไปหาอะไรมาให้?
๔. พ่อเอาไม้มัดรวมกันทำไม? ๕. ลูกหักมัดไม้ออกไหม? ๖. พ่อแก้มัดไม้แจกลูกทำไม?
๗. ทำไมลูกจึงหักไม้ออก? ๘. โทษของการแตกความสามัคคีมีอย่างไร?

★

เรื่องที่ ๖ ตุ๊กตาของฉัน

เมื่อวานนี้พ่อซื้อตุ๊กตาให้ฉันตัวหนึ่ง ฉันให้ชื่อตุ๊กตาตัวนี้ว่า "ลูกหมู" เพราะมันอ้วนเหมือนลูกหมูจริง ๆ แม่เย็บกระโปรงสีแดง เสื้อสีเหลืองสวมให้มัน ตุ๊กตาลูกหมูจึงดูน่ารักมาก เมื่อเช้านี้พ่อซื้อเปดมาให้ฉัน ฉันจึงเอาตุ๊กตาลูกหมูใส่เปด แล้วร้องเพลงกล่อมตุ๊กตาให้นอนหลับ ฉันรักตุ๊กตาลูกหมูของฉันมาก เวลาจะนอนฉันก็อุ้มตุ๊กตาลูกหมูของฉันไปนอนด้วย

คำถาม

๑. ใครซื้อตุ๊กตาให้ฉัน ? ๒. ตุ๊กตาตัวนี้ฉันให้ชื่อว่ากระไร ? ๓. ทำไมจึงให้ชื่อว่าอย่างนั้น ? ๔. แม่แต่งตัวให้ตุ๊กตาลูกหมูอย่างไร ? ๕. พ่อซื้ออะไรมาให้ฉันอีก นอกจากตุ๊กตา ? ๖. ฉันทำอย่างไร ตุ๊กตาจึงนอนหลับ ? ๗. เวลาฉันนอน ฉันเอาตุ๊กตาไปไว้ที่ไหน ?

★

เรื่องที่ ๗ ลูกแมวของฉัน

ฉันมีลูกแมวอยู่ตัวหนึ่ง เป็นลูกแมวตัวเมีย มีสีสามสี คือ สีเหลือง สีขาว และสีดำ ฉันตั้งชื่อให้มันว่า "สามสี" สามสีเป็นลูกแมวที่ซนมาก มันชอบวิ่งไล่ตะครุบเชือกเล่น บางทีทำให้ชามจานต่าง ๆ แตกไปหลายใบ แต่เดิมมาในบ้านฉันมีหนูชุกชุมมาก เพราะสามสียังเป็นลูกแมวเล็ก ๆ อยู่ ต่อมาพอสามสีวิ่งเก่ง ตะครุบหนูเป็น สามสีก็ออกไล่จับหนู หนูเลยหนีสามสีไปอยู่ที่อื่นหมด ฉันรักลูกแมวสามสีมาก เพราะมันช่วยปราบหนู ครูบอกว่าหนูนั้นนอกจากจะซุกซนและข้าวของเสียหายแล้ว มันยังเป็นสัตว์นำโรคร้ายมาสู่คนอีกด้วย เราจึงควรเลี้ยงแมวไว้กำจัดหนูกันให้ทุก ๆ บ้าน

คำถาม

๑. ฉันมีลูกแมวตัวผู้หรือตัวเมีย ? ๒. ลูกแมวของฉันมีกี่สี ? ๓. มันมีสีอะไรบ้าง ? ๔. ลูกแมวชื่ออะไร ? ๕. ลูกแมวชอบเล่นอย่างไร ? ๖. ลูกแมวทำอย่างไร จาน ชาม จึงแตก ? ๗. ที่บ้านฉันแต่ก่อนมีหนูมากไหม ? ๘. ทำไมหนูจึงหนีไปอยู่ที่อื่น ? ๙. หนูมีโทษอย่างไร ? ๑๐. เราจะทำอย่างไร จึงจะปราบหนูได้ ?

★

เรื่องที่ ๘ ผลไม้ที่ฉันชอบกิน

คุณครูที่โรงเรียนเคยสอนนักเรียนอยู่เสมอว่า ผลไม้เป็นอาหารที่ดี มีประโยชน์ต่อร่างกาย ทำให้ร่างกายเติบโตและปราศจากโรค ผลไม้มีอยู่หลายอย่างเช่น ส้ม มะม่วง สับปะรด ชมพู่ น้อยหน่า ฝรั่ง พุดซา ลางสาด เงาะ ลำไย ทุเรียน ละมุด มังคุด มะปราง กล้วย ผลไม้เหล่านี้ ฉันชอบลำไยมากที่สุด เพราะลำไยมีรสหวานดี คุณพ่อคุณแม่รู้ว่าฉันชอบลำไย พอถึงหน้าลำไย ท่านมักซื้อมาฝากฉันคราวละมาก ๆ

คำถาม

๑. คุณครูสอนว่าผลไม้มีประโยชน์อย่างไร ? ๒. ผลไม้มีหลายอย่างอะไรบ้าง ? ๓. นักเรียนใครชอบกินผลไม้อะไร ? ๔. ทำไมจึงชอบกินผลไม้อย่างนั้น ๕. ใครซื้อผลไม้ให้นักเรียนกิน ?

★

เรื่องที่ ๙ คุณแม่ของฉัน

คุณแม่ของฉันเป็นผู้เลี้ยงฉันมาแต่เล็ก ฉันเติบโตขึ้นมาจนทุกวันนี้เพราะความเอาใจใส่ดูแลของคุณแม่ เมื่อเล็ก ๆ ฉันกินนมคุณแม่ และคุณแม่คอยดูแลว่ากล่าวฉันอยู่เสมอ ฉันสังเกตว่าคุณแม่คอยจับตาดูฉันอยู่ตลอดเวลา สิ่งใดที่ไม่ดีก็คอยดุ และว่ากล่าว และยังแนะนำสั่งสอนต่าง ๆ อีก เวลาฉันเจ็บป่วยก็คอยดูแลให้กินยา ทั้งประคบประหงมต่าง ๆ ดังนั้นคุณแม่จึงเป็นผู้มีบุญคุณแก่ฉันอย่างยิ่ง เมื่อเติบโตขึ้น ฉันจะเป็นเด็กดี คอยตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ให้สมกับที่คุณแม่ได้เลี้ยงฉันมา

คำถาม

๑. ใครเลี้ยงนักเรียนมาแต่เล็ก ? ๒. คุณแม่กับคุณพ่อใครให้นมนักเรียนกิน ? ๓. เวลาเจ็บใครดูแลเรา ? ๔. นักเรียนรักใครมาก คุณพ่อหรือคุณแม่ ? ๕. เราจะตอบแทนบุญคุณของคุณแม่ได้อย่างไรบ้าง ? ๖. ทำไมนักเรียนจึงต้องคิดถึงบุญคุณของคุณแม่ ? ๗. คำว่า "อันชนกชนนีรักเจ้าเทียมเท่าชีวาก็ว่าได้" หมายความว่ากระไร ?

★

เรื่องที่ ๑๐ น้องร้องไห้

ฉันมีน้องอยู่สองคน คนกลางเป็นหญิงชื่ออ่อย คนเล็กเป็นเด็กชายชื่ออุ่ย อ่อย อายุ ๖ ขวบ อุ่ยอายุ ๕ ขวบ อ่อยเป็นเด็กดีไม่ขี้แยไม่ค่อยร้องไห้ ส่วนอุ่ยนั้นซุกซนมาก ใครห้ามไม่ให้ซุกซน อุ่ยก็ร้องไห้ อุ่ยร้องไห้แต่ละครั้งนานมาก ปลอบเท่าไร ๆ ก็ไม่ใคร่หยุดร้อง พอหยุดร้องอุ่ยก็พูดและซนต่อไปอีก อ่อยเป็นเด็กเงียบ ๆ ขรึม ๆ คุณแม่จึงไม่ใคร่รักอ่อย แต่รักอุ่ยมาก เพราะอุ่ยถึงจะร้องไห้เก่งก็เข้าใจพูดประจบประแจงและฉลาด อ่อยนั้นคุณพ่อรักมาก เพราะอ่อยเรียบร้อยกว่าอุ่ย และไม่ร้องไห้เก่งเหมือนอุ่ย

คำถาม

๑. ฉันมีน้องอยู่กี่คน ? ๒. น้องของฉันชื่ออะไรบ้าง ? ๓. น้องของฉันอายุคนละเท่าไร ? ๔. ใครเป็นคนร้องไห้เก่ง ? ๕. ใครเป็นคนซุกซน ? ๖. ใครเป็นคนเรียบร้อย ? ๗. คุณแม่รักใครมาก ? ๘. คุณพ่อรักใครมาก ?

★

เรื่องที่ ๑๑ ที่ตั้งโรงเรียน

โรงเรียนของฉันชื่อ.....ตั้งอยู่ที่ถนน.....หมู่ที่..... ตำบล.....
.....อำเภอ.....จังหวัด.....ทิศเหนือจด .....ทิศใต้จด
.....ทิศตะวันออกจด..... ทิศตะวันตกจด.....
ฉันมาโรงเรียนด้วยพาหนะ.....

คำถาม

๑. โรงเรียนชื่ออะไร ? ๒. อยู่ที่ถนนอะไร ? ๓. หมู่ที่เท่าไร ? ๔. ตำบลอะไร ? ๕. อำเภออะไร ? ๖. จังหวัดอะไร ? ๗. ทิศเหนือจดอะไร ? ๘. ทิศใต้จดอะไร ? ๙. ทิศตะวันออกจดอะไร ? ๑๐. ทิศตะวันตกจดอะไร ? ๑๑. ฉันมาโรงเรียนได้ด้วยยานพาหนะอะไร ?

★

เรื่องที่ ๑๒ สวนครัวในโรงเรียน

ในโรงเรียนของเรา ตามบริเวณที่ว่าง ๆ เราปลูกพืชผักบางอย่างได้เช่น มะเขือ พริก ผักต่าง ๆ เราเรียกพืชชนิดนี้ว่า "พืชผักสวนครัว" พืชเหล่านี้เราปลูกไว้เป็นตัวอย่าง ให้นักเรียนได้สังเกตว่าควรนำเอาไปปลูกที่บ้าน เพื่อจะได้ใช้เป็นอาหารประจำวัน เมืองไทยเป็นเมืองกสิกรรม พืชผักเหล่านี้ปลูกขึ้นงอกงามดี แต่ชาวบ้านพากันละเลย ไม่ใคร่ปลูก และชอบไปซื้อเขากินที่ตลาด ทำให้พืชผักไม่พอกินและขาดแคลน ถ้าทุกบ้านช่วยกันปลูกพืชชนิดนี้คนละเล็กละน้อย เราก็จะได้พืชผักเป็นอันมาก ดังนั้นนักเรียนจึงควรช่วยกันรดน้ำพรวนดิน ดูแลพืชผักสวนครัวให้งอกงามดี อย่าให้ตายเสียง่าย ๆ จะถือว่าไม่ใช่การงานของเราไม่ได้

คำถาม

๑. พืชผักสวนครัวคืออะไร ? ๒. พืชผักสวนครัวมีอะไรบ้าง ? ๓. ถ้าทุกบ้านช่วยกันปลูกพืชผักสวนครัวจะเป็นอย่างไร ? ๔. นักเรียนชอบกินผักอะไร ? ๕. ที่โรงเรียนการปลูกพืชผักสวนครัวเป็นงานของนักเรียนหรือเปล่า ? ๖. ครูแนะนำนักเรียนในเรื่องพืชผักสวนครัวอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๑๓ ฉันจะเป็นนักเรียนที่ดี

ฉันเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ ฉันรักครู รักเพื่อน ๆ และรักโรงเรียนของฉันมาก ฉันอยากจะทำตนเป็นนักเรียนที่ดี เพื่อให้ครูรักฉัน ให้เพื่อนรักฉัน และโรงเรียนมีชื่อเสียง ฉันมาโรงเรียนแต่เช้าทุกวัน ฉันขยันเรียนหนังสือและมีความประพฤติเรียบร้อย ฉันเชื่อฟังบิดามารดาและครูของฉัน ท่านสั่งสอนอะไร ฉันก็เชื่อ เมื่อกลับจากโรงเรียนฉันก็ช่วยคุณพ่อคุณแม่ ทำงานบ้าน มีรดน้ำผัก เลี้ยงไก่ ถูบ้าน ถูเรือนเป็นต้น เพราะฉันตั้งใจจะเป็นนักเรียนที่ดี

คำถาม

๑. นักเรียนเป็นนักเรียนชั้นอะไร ? ๒. ทำไมนักเรียนจึงอยากจะเป็นนักเรียนที่ดี ? ๓. นักเรียนทำไมจึงมาโรงเรียนแต่เช้า ? ๔. นักเรียนที่ดีเวลาเรียนหนังสือในโรงเรียนต้องทำอย่างไร ? ๕. เมื่อกลับไปถึงบ้านนักเรียนจะต้องทำอย่างไร ? จึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่ดี

★

เรื่องที่ ๑๔ ธงชาติสีสวย

ธงชาติของเราเรียกว่าธงไตรรงค์ แปลว่า ธงสามสี มีสีน้ำเงิน, สีแดง และ สีขาว เมื่อแขวนอยู่บนยอดเสากลางแดด และถูกลมพัดโบกไปมา สีน้ำเงิน ขาว และสีแดงสลับกัน ทำให้มองดูเพลิดเพลิน ยิ่งกว่านั้นธงนี้เป็นธงชาติของเรา หมายความว่าเป็นเครื่องหมายของชาติไทย ชาติอื่นเขาก็มีธงชาติของเขา ดังนั้น ธงชาติของเราจึงอวดเขาได้เหมือนกัน เพราะสีธงชาติของเราสวยงาม คนไทยควรภูมิใจที่มีธงชาติ ชาติอิสระจึงจะมีธงชาติได้ ชาติไหนไม่มีอิสระต้องแขวนธงชาติที่เป็นเจ้าของหรือผู้ปกครอง คนไทยต้องรักธงชาติ และยกย่องเคารพธงชาติ เพราะเป็นเครื่องหมายของชาติไทย

คำถาม

๑. ธงชาติของเราเรียกว่าธงอะไร ? ๒. มีสีอยู่กี่สี ? ๓. สีอะไรบ้าง ? ๔. เวลาแขวนธงชาติไว้บนยอดเสา และธงชาติปลิวท่ามกลางแสงแดด และตัดกับสีฟ้าของท้องฟ้า มองดูเป็นอย่างไร ? ๕. ธงชาติเป็นเครื่องหมายของอะไร ? ๖. ชาติที่เป็นเมืองขึ้นเขามีธงชาติได้หรือไม่ ? ๗. ทำไมไทยเราจึงมีธงชาติได้ ? ๘. เรารักธงชาติของเราเพราะเหตุไร ?

★

เรื่องที่ ๑๕ กา

กาเป็นนกชนิดหนึ่ง มีสีดำทั้งตัว ปากก็ดำ ตัวก็ดำ ขนก็ดำ ขาก็ดำ และเท้าก็ดำ ขนของกาดำเป็นมันสวยมาก มันร้องเสียงดัง กา—กา กามักตื่นและออกหากินแต่เช้าตรู่ เวลามันหากินได้อาหารมามาก ๆ มันกินเสียครึ่งหนึ่งแล้วเอาซุกซ่อนไว้ครึ่งหนึ่ง ถ้ามันหากินที่ไหนไม่ได้ มันก็กลับมากินอาหารที่มันซ่อนเข้าไว้นั้น ถ้าเราทำร้ายพวกของมัน มันจะรุมล้อมเข้ามาหาเราพร้อมกับส่งเสียงดังเจี๊ยวจ๊าว จะช่วยเพื่อนของมัน กาเป็นสัตว์ขยันหากิน รู้จักเก็บอาหารที่หามาได้ไว้ยามขัดสน และรักพวกรักพ้องของมันดังนี้ เราควรจะเอาอย่างกาบ้าง

คำถาม

๑. กามีสีอะไร ? ๒. ขนของมันเป็นอย่างไร ? ๓. มันร้องดังอย่างไร ? ๔. กาตื่นเวลาไหน ? ๕. เมื่อกาตื่นแล้วมันไปทำอะไร ? ๖. เวลาหาอาหารได้มาก ๆ กาจะทำอย่าง

ไร ? ๗. ถ้ามันหากินไม่ได้มันจะกินอาหารที่ไหน ๘. เราจับกาได้ตัวหนึ่งถองแขวนไว้ กาตัวอื่น ๆ จะทำอย่างไร ? ๙. ทำไมเขาจึงสอนให้เราเอาอย่างกาซึ่งเป็นนก

★

เรื่องที่ ๑๖ เวลาเช้า

ถ้านักเรียนตื่นเช้าตรู่ นักเรียนจะได้เห็นธรรมชาติเวลาเช้าสดชื่นและสวยงามมาก อากาศตอนเช้าบริสุทธิ์และเย็นสบาย เราหายใจเอาอากาศตอนเช้าเข้าไปแรง ๆ จะรู้สึกว่าชื่นอกชื่นใจมาก ถ้าเรามองไปทางท้องฟ้าด้านทิศตะวันออก เราจะเห็นแสงเงินแสงทองปรากฏขึ้นทางขอบฟ้าด้านนั้นดูสวยงามดี เสียงนกเสียงการ้องดังสลับกัน เสียงไก่ขันพึ่งเพลิดเพลิน ดอกไม้และต้นไม้ก็เบิกบานรับน้ำค้างยามเช้า นักเรียนควรตื่นแต่เช้าตรู่ เพื่อชมสิ่งที่สวยงาม และสูดอากาศบริสุทธิ์เหล่านี้

คำถาม

๑. ธรรมชาติเวลาเช้าเป็นอย่างไร ? ๒. อากาศตอนเช้าเป็นอย่างไร ? ๓. ตอนเช้าตรู่ถ้านักเรียนหายใจแรง ๆ จะรู้สึกเป็นอย่างไร ? ๔. ไก่ขันเวลาไหน ? ๕. ตอนเช้าตรู่ท้องฟ้าทางตะวันออกเป็นอย่างไร ? ๖. ดอกไม้และต้นไม้เป็นอย่างไรตอนเช้าตรู่ ? ๗. ทำไมนักเรียนควรตื่นแต่เช้า ?

★

เรื่องที่ ๗ เล่นว่าว

พอถึงฤดูลมว่าวพัด เด็ก ๆ มักชอบเล่นว่าว การเล่นว่าวต้องเล่นในสนามใหญ่ ๆ มีลมพัดแรง ๆ ว่าวมีอยู่หลายชนิด เช่น ว่าวบั๊กเบ้า ว่าวจุฬา ว่าวอีลุ้ม และว่าวรูปสัตว์ต่าง ๆ เวลาจะเอาว่าวขึ้น จะต้องมีคนส่งว่าวคนหนึ่ง คนชักว่าวคนหนึ่ง ถ้าเรามีป่านมาก ๆ เราก็ปล่อยว่าวขึ้นสูง เด็ก ๆ บางคนพอชักว่าว ว่าวไม่ขึ้นก็เบื่อเลิกเสียก่อน ไม่พยายามต่อไปอีก เราต้องควรพยายามเอาว่าวขึ้นให้ได้ อย่าท้อถอยเสียกลางคัน

คำถาม

๑. เขาเล่นว่าวกันฤดูไหน ? ๒. นักเรียนเล่นว่าวที่ไหน ? ๓. ว่าวมีกี่ชนิด อะไรบ้าง ? ๔. เวลาจะเอาว่าวขึ้นจะทำอย่างไร ? ๕. ทำไมเด็ก ๆ ที่เล่นว่าวจึงชอบมีป่านยาว ๆ ? ๖. เด็ก

บางคนพอว่าวไม่ขึ้นติดลมก็เลิกเล่นเพราะอะไร ? ๗. เราจะชมเชยหรือว่าจะตำหนิเด็กคนนั้น ?
๘. ถ้านักเรียนเล่นว่าว ชักว่าวไม่ขึ้นจะทำอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๑๘ ฝน

เด็ก ๆ มักชอบเล่นน้ำฝน เพราะเย็นและสนุกดี ฝนตกลงมาจากท้องฟ้า แต่เดิมฝนนั้นเป็นเมฆก่อน เราเห็นเมฆลอยเป็นก้อนอยู่บนท้องฟ้า ก่อนหน้าฝนตกมักมองเห็นเมฆมารวมกันอยู่มาก เราเรียกว่าครึ้มฟ้าครึ้มฝน พอเมฆที่มารวมกลุ่มกันนั้น ถูกความเย็นในท้องฟ้าเข้าก็ตกลงมาเป็นฝน น้ำฝนมีประโยชน์มากใช้เป็นน้ำดื่มได้เพราะสะอาดบริสุทธิ์ดี เวลาฝนตกลงมาชะพื้นดิน จะทำให้พื้นดินชุ่มชื้นเราจะปลูกพืชก็ได้อาศัยน้ำฝน ชาวนาจะไถนาได้ก็ต้องอาศัยน้ำฝน ยิ่งกว่านั้นฝนยังช่วยหล่อเลี้ยงต้นข้าวมิให้ตายอีกด้วย ฝนจึงมีประโยชน์แก่เราเป็นอันมาก

คำถาม

๑. เด็ก ๆ ทำไมจึงชอบเล่นน้ำฝน ? ๒. ฝนตกลงมาจากไหน ? ๓. ฝนเกิดจากอะไร ? ๔. ก่อนหน้าฝนตกทำไมจึงครึ้มฟ้าครึ้มฝน ? ๕. ทำไมเมฆจึงกลายเป็นฝนได้ ? ๖. น้ำฝนมีประโยชน์อย่างไร ? ๗. พอฝนตกแล้วชาวนาทำอย่างไร ? ๘. ข้าวในนาถ้าไม่มีน้ำฝนหล่อเลี้ยงจะเป็นอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๑๙ น้ำท่วม

ที่บ้านของฉันมีน้ำท่วมทุกปี การที่น้ำท่วมก็เป็นด้วยที่ตรงนั้นลุ่มมาก แต่ที่จริงน้ำท่วมก็ดีเหมือนกัน เพราะฉันได้เล่นเรือสนุกทุกวัน จนกว่าน้ำจะลดลง ยิ่งกว่านั้นภายหลังจากน้ำท่วมแล้ว ที่บริเวณบ้านของฉันปลูกพืชผักสวนครัวได้งอกงามดีมาก พ่อบอกฉันว่าการที่น้ำมาท่วมบ้านเรานั้น มันทำให้ที่ดินบ้านเรามีปุ๋ยดีขึ้น แล้วเราก็ได้ปลูกพืชได้งอกงามดี น้ำท่วมมีผลไม่ดีอยู่สองสามอย่าง คือ ไปไหนมาไหนไม่สะดวกอย่างหนึ่ง กับอีกอย่างหนึ่ง ถ้าบ้านเราเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ไว้ก็จะลำบากมาก

คำถาม

๑. บ้านของนักเรียนมีน้ำท่วมทุกปีหรือเปล่า ? ๒. น้ำท่วมดีไหม เพราะอะไร ? ๓. เมื่อน้ำลดลงแล้ว ทำไมเขาจึงนิยมปลูกผัก ? ๔. ถ้าเราเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ไว้มาก ๆ เกิดน้ำท่วมขึ้นเราจะทำอย่างไร ? ๕. เวลาน้ำท่วมเราไปไหนมาไหนเป็นอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๒๐ ยุงเป็นสัตว์ร้าย

เวลาเรานอนหลับตอนกลางคืน เราต้องกางมุ้งนอน เรากางมุ้งเพื่อกันยุงไม่ให้มากัดเรา ถ้าเรานอนไม่กางมุ้งยุงก็จะกัดเรา เราก็นอนไม่หลับ ยุงเป็นสัตว์ร้ายมาก มันกัดเรานอกจากจะทำให้คัน และนอนไม่หลับแล้ว มันยังนำเชื้อโรคมาสู่เราอีกด้วย ยุงมีอยู่ ๒ ชนิด คือ ยุงธรรมดาและยุงก้นปล่อง ยุงก้นปล่องนั้นเป็นยุงที่นำเชื้อโรคมาสู่เรา โรคที่ยุงก้นปล่องนำมานั้นเรียกว่า โรคมาเลเรีย หรือที่เราเรียกกันว่า “ไข้จับสั่น” ใครเป็นไข้จับสั่นแล้วไม่ค่อยหาย ในบ้านเมืองเรา ๆ คนไทยเราเป็นไข้จับสั่นตายเสียมากต่อมาก ฉะนั้น ยุงจึงนับเป็นศัตรูของคนเรา ควรจะช่วยกันกำจัดเสียให้หมดไป

คำถาม

๑. เรานอนกลางคืนทำไมต้องกางมุ้ง ? ๒. ถ้าเราไม่นอนกางมุ้งจะเป็นอย่างไร ? ๓. ยุงกัดเราทำให้เป็นอย่างไรบ้าง ? ๔. ยุงมีกี่ชนิด ? ๕. ยุงนำเชื้อโรคอะไรมาสู่เรา ? ๖. ยุงชนิดไหนที่นำเชื้อโรคมาสู่เรา ? ๗. ทำไมเราจึงต้องช่วยกันกำจัดยุง ?

★

เรื่องที่ ๒๑ ลมหนาว

พอถึงเดือนตุลาคม เรารู้สึกว่ามีลมหนาวพัดมาถูกตัวเรา ทำให้เรารู้สึกหนาวมาก เวลาเรานั่งเรียนหนังสือ พอมีลมหนาวพัดมา เราต้องปิดประตูหน้าต่างเกือบหมดและอากาศเย็นมาก เราต้องสวมเสื้อกันหนาวหนา ๆ มิฉะนั้นอาจจะเกิดไม่สบายได้ ลมหนาวเป็นลมแห้ง เวลาพัดมาถูกตัวเราจึงทำให้เราปากแตก ผิวหนังทั่ว ๆ ไปก็แตก เราจึงควรระวังรักษาร่างกายของเราให้ดีเมื่อเวลาลมหนาวพัดมา

คำถาม

๑. ลมหนาวพัดมาถูกตัวเราเดือนอะไร ? ๒. เรารู้สึกว่าเป็นอย่างไรบ้างเมื่อมีลมหนาวพัดมา ? ๓. ห้องเรียนของเราต้องทำอย่างไรจึงจะกันลมหนาวได้ ? ๔. เรามีวิธีป้องกันความหนาวอย่างไร ? ๕. ถ้าถูกลมหนาวพัดกระโชกเอาแรงๆ เราจะรู้สึกอย่างไร ? ๖. ทำไมพอถึงหน้าหนาวปากเราจึงแตก ? ๗. ถ้าปากเราแตกผิวกายของเราแตกเพราะลมหนาวพัดมาถูก เราจะทำอย่างไร ?

★

เรื่องที่ ๒๒ วันขึ้นปีใหม่

วันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี เป็นวันขึ้นปีใหม่ พอถึงวันขึ้นปีใหม่ โรงเรียนของเราหยุด ๓ วัน คือวันที่ ๓๑ ธันวาคม วันที่ ๑ และ ๒ มกราคม เพื่อให้เราได้มีโอกาสไปทำบุญ คุณพ่อคุณแม่พาพวกเราไปอวยพรคุณปู่คุณย่าและญาติผู้ใหญ่ ตกกลางคืนวันที่ ๓๑ มีงานส่งปีเก่ารับปีใหม่ เราได้ยินเสียงชโยโห่ร้องดังทั่วไปหมด ตอนเช้าวันที่ ๑ มกราคม มีการทำบุญตักบาตร เราก็ไปตักบาตรกัน คุณพ่อบอกว่าพอเช้าตรู่วันที่ ๑ มกราคม ซึ่งเป็นวันขึ้นปีใหม่ เราจะต้องทำจิตใจให้สดชื่น พยายามยิ้มแย้มให้แก่กัน และข้อสำคัญ ก็คือ คุณพ่อบอกว่า เราต้องนึกไว้เสมอว่า “ในปีใหม่นี้ เราจะเรียนหนังสือให้ขยันที่สุด และจะเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน”

คำถาม

๑. วันปีใหม่คือวันที่เท่าไร เดือนอะไร ? ๒. โรงเรียนหยุดขึ้นปีใหม่กี่วัน ? ๓. โรงเรียนหยุดทำไม ? ๔. ในวันขึ้นปีใหม่เราไปอวยพรให้แก่ใคร ? ๕. เขามีการทำบุญตักบาตรกันเมื่อไร ? ๖. กลางคืนวันที่ ๓๑ มีนาคม เขามีงานอะไรกันบ้าง ? ๗. ในวันขึ้นปีใหม่คุณพ่อสั่งสอนเราว่าอย่างไร ?

★

ร.พ. รับพิมพ์
๑๙ ถนนแพร่งภูธร พระนคร
นางอรุณ ศรีสวัสดิ์ เจ้าของ, ผู้จัดการ
ผู้พิมพ์ โฆษณา

บัญชีหนังสือ

(ราคาหนังสืออาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ)

วิชาชุดครูมูล

๑. วิชาครู ๒๕ บาท ๒. ภาษาไทย ๒๐ บาท ๓. ภูมิ—ประวัติศาสตร์ ๒๐ บาท คณิตศาสตร์ ๒๕ บาท ๕. วิทยาศาสตร์ ๒๕ บาท

วิชาชุดครูประถม

๑. วิชาครู ๔๕ ๒. ภาษาไทย ๔๕ บาท ๓. สังคมศึกษา ๔๕ บาท ๔. คณิตศาสตร์ ๒๕ บาท ๕. วิทยาศาสตร์ ๔๕ บาท

โน้ตย่อชุดครูมูล

๑. วิชาครู ๑๐ บาท ๒. ภาษาไทย ๑๐ บาท ๓.ภูมิ—ประวัติศาสตร์ ๑๐ บาท

โน้ตย่อชุดครูประถม

๑. วิชาครู ๑๕ บาท ๒. ภาษาไทย ๑๕ บาท ๓. ภูมิ—ประวัติศาสตร์ ๑๕ บาท

แนวตอบ เล่มละ ๑๐ บาททุกเล่ม

๑. วิชาครู ป., ป.ป. เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๒. วิชาครู ป.—ป.ป. เล่ม ๒ โดยอาจารย์ กนก มาณวิทย์ อ.บ., ป.ม. ๓. จิตวิทยา ป.ป. เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๔. จิตวิทยา เล่ม ๒ โดยอาจารย์ ผะอบ โปษะกฤษณะ อ.บ., ป.ม. ๕. จิตวิทยาครูมูล โดยอาจารย์ สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ. ๖. หลักไวยากรณ์ไทย เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๗. หลักไวยากรณ์ไทย เล่ม ๒ โดยอาจารย์ พงษ์ แสงทอง ป.อ. ๘. วรรณคดีพระอภัย เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๙. วรรณคดีพระอภัย เล่ม ๒ โดยอาจารย์ พงษ์ แสงทอง ป.อ. ๑๐. วรรณคดีนิราศนรินทร์ โดยอาจารย์ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา อ.บ., ป.ม, ๑๑. วรรณคดีเทศนาเสือป่า โดยอาจารย์ ม.ร.ว. สุรชา เทวกุล อ.บ., ป.ม. ๑๒. วรรณคดีเตลงพ่าย เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๑๓. วรรณคดีเตลงพ่าย เล่ม ๒ โดยอาจารย์ พงษ์ แสงทอง ป.อ ๑๔. วรรณคดีสามัคคีเภทคำฉันท์ โดยอาจารย์ สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ. ๑๕. วรรณคดีกามนิต โดยอาจารย์ พงษ์ แสงทอง ป.อ. ๑๖. วรรณคดีตามใจท่าน โดยอาจารย์ สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ. ๑๗. ภูมิศาสตร์ครูมูลเล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๑๘. ภูมิศาสตร์ครูมูลเล่ม ๒ โดยอาจารย์ บัญญัติ ศูนย์ลีนภัย อ.บ., ป.ม. ๑๙. ประวัติศาสตร์ไทย เล่ม ๑ โดยอาจารย์พงศ์อินทร์ สุขขจร

(อ่านต่อปกใน)

ธ.บ. ป.ม. ๒๐. ประวัติศาสตร์ชาติช้างเคียง เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๒๑. ประวัติ
ชาติช้างเคียง เล่ม ๒ โดยอาจารย์ สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ. ๒๒. ประวัติศาสตร์
ประเทศ เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๒๓. ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ เล่ม ๒ โดยอาจารย์
มาณวิทย์ ป.ม. อ.บ. ๒๔. ศีลธรรมหน้าที่พลเมือง เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๒๕. ศีลธรรม
หน้าที่พลเมือง เล่ม ๒ โดยอาจารย์ สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ป.อ. ๒๖. แนวตอบวิทยาศาสตร์
ครูมูล เล่ม ๑ โดยคณะอาจารย์ ๒๗. วิทยาศาสตร์ ป.ป. ชีววิทยา กลศาสตร์เคมี โดยอาจาร
มะโน กฤษณะจินดา ป.ม. และอาจารย์ เปรมจิต จรูญเรืองฤทธิ์ วท.บ. ป.ม. ๒๘. วิทย
ศาสตร์ ป.ป. ความร้อนแสง.สี่ยง โดยอาจารย์มะโน กฤษณะจินดา ป.ม. และ อาจารย์ เปรมจิต
จรูญเรืองฤทธิ์ วท.บ. ป.ม. ๒๙. วิทยาศาสตร์แม่เหล็กไฟฟ้า โดยอาจารย์ มะโน กฤษณะจิน
ป.ม. และ อาจารย์ เปรมจิต จรูญเรืองฤทธิ์ วท.บ. ป.ม. ๓๐. ครูมูลทุกวิชา เล่ม ๑ โดยคณะ
อาจารย์ ๓๑. ครูมูลทุกวิชา เล่ม ๒ โดยคณะอาจารย์ ราคาเล่มละ ๑๕ บาท

คู่มือชั้นประถม

๑. รวมวิชา ป. ๑ ราคา ๗ บาท ๒. รวมวิชา ป. ๒ ราคา ๘ บาท ๓. รวม
ป. ๓ ราคา ๙ บาท ๔. รวมวิชา ป. ๔ ราคา ๑๐ บาท

หัวข้อวิชาชั้นมัธยม

๑. มัธยมต้น เล่มละ ๖ บาท ๒. มัธยมปลาย เล่มละ ๘ บาท แยกพิมพ์เป็น ๕
๖ ชั้น รวม ๓๐ เล่ม คือ สังคมศึกษา, วิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤ

ประมวลการสอนชั้นปประถมแยกรายเดือน

ป. ๑, ป. ๒, ป. ๓, ป. ๔ เล่มละ ๕ บาท

ก. ไก่ สอนเขียนอ่าน ๗ วันอ่านออก แผ่นละ ๑ บาท

ต่างจังหวัดสั่งซื้อโดยส่งธนาณัติ ที่สำนักงานสถาพร ถนนมหาราช พระนคร (การเงิ
ผ่าน ป.ณ. หน้าพระลาน พระนคร) ในนามผู้จัดการ

โน้ตย่อ	ดู ๗ วันเข้าสอบ !
แนวตอบ	ช่วยให้สอบได้ได้ ! !

พิมพ์ที่ ร.พ. รับพิมพ์๑๗ ถนนแพร่งภูธร พระนคร นางอรุณ ศรีสวัสดิ์ เจ้าของ ! เชอร์ดิ์